No. 8993. NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANT. A°. 1860.

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN:
Voor Amsterdam..... ƒ 7.50. Voor de overige Steden des Rijks ƒ 8.50.
Zondags-Editie..... ƒ 1.50. Afzonderlijke Couranten..... ƒ 0.10.
Het loopend Kwartaal moet voldaan zijn uiterlijk op den 15den der 3de maand.

Dingsdag 16 October.

UITGEVERS-DIRECTEUREN, GEBROEDERS DIEDERICHS.
Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

PRIJS DER GEWONE ADVERTENTIËN:
Van EEN tot ZEVEN regels, behalve de 35 c. zegelgeld..... ƒ 1.75.
Iedere regel meer..... ƒ 0.25.
Buitengew. groote Lett., naar mate der ruimte die zij beslaan, à 25 c. per regel.

STATISTIEK.

V.

ARMWEZEN II. Alvorens onze beschouwingen over dit onderwerp mede te deelen, laten wij hieronder nog volgen: 1°. Een staat, waarin de uitgaven en ontvangsten van de verschillende Instellingen van Weldadigheid naar hare bestemming en haren oorsprong zijn gesplitst en 2°. Eene opgave van de instellingen ter voorkoming van armoede.

INSTELLINGEN VAN WELDADIGHEID.
UITGAVEN.

Provincien.	Onderhoud v. gebouwen en kost. v. beh. Guldens.	Voor onderstand. Guldens.	Aflossing en rente. Guldens.	Belegging van gelden. Guldens.	Verschillende uitgaven. Guldens.	Totaal. Guldens.
Noord-Brabant	87,329.72½	647926.29½	7,315.44½	57,836.59	20,254.23½	820,662.29
Gelderland	182,286.85	758,122.61½	14,160.27	98,423.20½	89,961.27	1,142,954.21
Zuid-Holland	250,101.69½	2,210,317.22	37,777.16	29,080.29½	9,328.30	2,536,604.67
Noord-Holland	316,815.72½	2,289,812.05½	3,352.54½	43,307.30	29,244.85	2,682,532.47½
Zeeland	92,231.36½	358,317.41½	909.58	17,208.65½	6,960.56	475,627.57½
Utrecht	19,730.44½	440,411.12	1,466.64	439.50	328.15½	462,375.86
Friesland	98,982.95	987,983.19	27,996.32½	18,906.77	9.706.49	1,143,575.72½
Overijssel	52,221.84½	349,968.59½	298.70	55,299.80	26,978.03½	484,766.97½
Groningen	14,035.97½	382,302.80½	1,398.57½	850.—	6,079.41½	404,666.77
Drenthe	5,601.73½	65,651.79	60.—	4,000.—	1,083.64½	76,397.17
Limburg	50,731.16	180,338.91	885.83	60,923.20	—.—	292,879.10
In 1858	1,170,069.47	8,671,152.01	95,621.07	386,275.31½	199,924.95½	10,523,042.82

ONTVANGSTEN.

Provincien.	Inkomsten van bezitt., enz. Guldens.	Erfstellingen. Guldens.	Collecten, enz. Guldens.	Subsidien v. Instellingen v. Weldadigh. Guldens.
Noord-Brabant	308,519.65½	1,962.22½	163,357.23	23,074.—
Gelderland	337,067.79	800.—	328,835.28	78,270.11
Zuid-Holland	299,343.14	13,440.65	954,958.13½	23,585.61
Noord-Holland	433,724.48	12,956.65½	803,034.08½	107,871.90
Zeeland	141,261.15	412.50	151,029.17	7,240.—
Utrecht	24,511.02	75.47	246,127.10	—.—
Friesland	186,042.19	5,458.13½	235,356.99½	3,236.90
Overijssel	141,491.56½	3,555.81	151,131.58	—.—
Groningen	4,076.38½	12.02	199,825.39½	10,808.52½
Drenthe	3,261.07	—.—	55,329.97	750.—
Limburg	154,651.40	33,691.01	34,100.13	3,166.67
In 1858	2,033,949.84½	72,364.47½	3,323,085.07	258,003.71½
			3,281,018.23½	228,967.78½

INSTELLINGEN VAN WELDADIGHEID.
ONTVANGSTEN.

Provincien.	Subsidien van Gemeenten. Guldens.	Subsidien van de Provincie. Guldens.	Opgenomen Gelden. Guldens.	Aflossing van Hypoth., enz. Guldens.	Bedrag der Geld. in kas 1 Jan. Guldens.	Verschillende Ontvangsten. Guldens.	Terug ontvangen Verplegingskosten: Van Verpleegden. Guldens.	Van andere Inst. van Weldadigh. Guldens.	Van Gemeenten. Guldens.	Van de Prov. of v. den Staat. Guldens.	Totaal. Guldens.
Noord-Brabant	96,680.29½	500.—	500.—	11,450.10½	78,480.78	4,754.85½	18,984.60	772.40	23,395.—	41,512.50	773,943.64½
Gelderland	21,989.10½	12,000.—	9,849.—	99,672.16	94,425.07½	3,350.30	31,061.07½	1,651.54	770.55	33,569.78½	1,053,311.77
Zuid-Holland	701,137.27	12,660.—	787.70½	15,507.76½	89,799.60½	10,335.48½	40,794.44½	7,815.50½	66,993.50½	2,735.32½	2,239,894.14½
Noord-Holland	418,916.94½	9,546.79½	3,232.—	13,770.40½	68,218.04	10,388.89½	58,598.30	5,233.49½	95,646.66½	37,205.81	2,078,344.47
Zeeland	95,121.71	411.47	1,280.—	36,342.78	39,560.69½	55.63	5,996.71½	24,796.95½	—	—	503,508.77½
Utrecht	33,357.31	70.—	300.—	644.70	3,692.52	160.61	—	—	—	—	308,838.73
Friesland	493,797.23½ (1)	7,232.79	5,149.36½	13,682.06½	75,765.27	3,431.02½	2,854.70 (3)	—	—	—	1,032,006.67
Overijssel	44,237.84 (2)	—	42.—	34,968.97	48,336.50½	1,820.00½	34,751.91½ (3)	—	—	—	460,336.19
Groningen	138,997.69	2,171.27½	4,280.48	—	571.99½	3,203.83	—	—	—	—	363,947.59½
Drenthe	9,757.—	—	—	—	3,413.28½	7,443.21½	—	—	—	—	79,954.54
Limburg	5,669.87	129.90	19,800.—	34,602.82	25,376.80	—	103.50 (3)	—	—	—	311,292.10
In 1858	2,059,562.27	44,722.23	45,220.55	260,641.77	527,640.57	44,943.85	193,145.25	40,269.89½	186,805.72	115,023.42	9,205,378.63
	2,036,285.48½										

(1) Van gemeenten en Kerkbesturen. (2) Subsidien in het algemeen. (3) Hieronder zijn waarschijnlijk ook de volgende kolommen begrepen.

INSTELLINGEN TER VOORKOMING VAN ARMOEDE.

Provincien.	Banken van Leening: Aantal Instellingen.	Aantal beleende Panden.	Aantal geloste Panden.	Bedrag der op Pand geschoten Gelden. Guldens.	Aflossing der Panden. Guldens.	Zieken- en Begrafenis-Bussen: Aantal Instellingen.	Aantal Deelnemers.	Aantal Ondersteunden.	Spaarbanken: Aantal Instellingen.	Aantal Deelnemers.	Bedrag der Inlagen. Guldens.	Opgevraagde Interessen en Inlagen. Guldens.	Spaarkassen: Aantal Instellingen.	Aantal Deelnemers.	Bedrag der Inlagen. Guldens.	Opgevr. Inter. Uitkeeringen in natura, enz Guldens.
N.-Brabant	11	181,596	169,703	468,205.20½	445,323.74	20	1,519	252	5	1216	33,588.81	28,459.34	—	—	—	—
Gelderland	13	204,134	185,201	380,762.64	349,720.15	11 (1)	3,304	382	15 (2)	5848	300,141.77½	300,985.82	6	405	5853.41	5433.04½
N.-Holland	15	471,811	437,352	1,513,606.22	1,419,413.07½	54	55,594	2343	26	5862	178,543.63½	218,071.63½	—	—	—	—
Zeeland	4	108,241	103,149	243,930.98	231,246.—	15	12,359	707	6	1792	41,358.20½	43,634.37	3	—	—	—
Utrecht	3	193,040	179,169	509 411.85	485,544.35	—	8,420	1272	8 (3)	3056	114,725.64	112,762.15	1	—	1359.71	1461.75½
Friesland	10	118,505	—	304,051.40	284,526.49	32	30,333	2570	15	—	155,655.83½	—	5	899	7685.96	—
Overijssel	5	151,831	142,079	331,743.05	314,841.85	24	5,060	804	8 (2)	3053	114,769.22	122,224.46	4	687	9140.21	8744.97½
Groningen	2	65,422	63,148	200,460.25	193,427.25	5	3,238	158	28	4120	271.370.69½	309,610.73	1	126	2392.53	2464.05½
Limburg	2	82,088	79,917	186,586.75	181,675.75	20 (4)	2,538	364	1	182	9,215.21	7,597.02	—	—	—	—

(1) De opgaven van drie Bussen ontbreken. (2) De opgave van eene Bank ontbreekt. (3) De opgaven van 3 Banken ontbreken. (4) Van 13 Bussen zijn geene opgaven ontvangen.

INHOUD
VAN DE JONGSTE ZONDAGS-EDITIE.

Het Suiker-Rapport.
Engeland. Aanbouw van gepantserde fregatten. Artikel aan den *Times*. Overlijden van den generaal sir Harry Smith. Geruchten betreffende onenigheden tusschen de Fransche en Engelsche opperbevelhebbers der Chinesche expeditie. Amerikaansche berigten.
Duitschland. Weenen: Zitting van den ministerraad. Audientie van graaf Loftus. Reis naar Warschau. Gerucht. Gespannen toestand in Hongarije. Arrestatien aldaar. Brand te Grabern in Bohemen. — Berlijn: Verandering ter oprigting van een Vondelings gesticht. Vertrek van baron Budberg naar Warschau. Aankomst van graaf Stakelberg. Spoorweg-ongeval. Overwinning van Rusland in den Kaukasus. — Frankfort: Zitting der bondsvergadering. Onthulling van een standbeeld van C. M. von Weber te Dresden. Aankomst van Italiaansche uitgewekenen in Zwitserland. Berigt uit Bern.
Frankrijk: Onderhoud van den Heer de Falloux met den Keizer. Nota van den Heer Thouvenel aan den Zwitserschen Bondsraad. Verlof verleend aan den Heer de Turgot. Geruchten. Wandelende courant. Aankoop van vaartuigen voor Sardinie. Verslag van het gevecht bij Castelfidardo. Artikel van den *Constitutionnel*. Vertrek van Mw. de Lamoricière naar Genua. Europesche bevolking van Algerie. Brief van den hertog de Grammont aan den generaal de Lamoricière. Proclamatie van Mordini. Brief van Mazzini.
Belgie. Aankomst van de Koningin van Engeland en Prins Albert. Feesten over treden der rivieren. Nadere berigten betreffende den kloosterbrand te Chimay.
Binnenland. Memorie van Toelichting betreffende het ontwerp van wet, houdende bepalingen omtrent den accijns op het binnenlandsch gedistilleerd. Koninklijke besluiten en benoemingen. Berigt van Zr. Ms. consul te Cadix. Zitting van den Amsterdamschen gemeenteraad op Woensdag e. k. Te water lating van een schip. Voorloopige werkzaamheden bij de spoorwegen. Gemengde berigten. 's Gravenhaagsche berigten. Vertrek van de schipbreukelingen der Noorweegsche schooner Other van Schevelingen naar Amsterdam. Nieuwe brug te Rotterdam. Regeling der zaak van de weduwen van binnenloodsen, enz. te Rotterdam. Predikatie van Dr. Roberson van de Kaap de Goede Hoop te Wassenaar. Werkzaamheden op het Dokterrein te Willemsoord. Brand te Hermen en Aerdt. Examens te Leeuwarden. Verzending van vette varkens van Meppel naar Amsterdam. Levendigheid in de veenderijen te Haulerwijk. Ruime jagt te Waddingsveen.
Telegrammen van het Kon. Met. Obs. te Utrecht.
Laatste Berigten. Telegrafische Berigten. Handelsberigten. Fondsen en Beurstijdingen. Scheepstijdingen. Rivierberigten. Effecten-Societeit. Advertentien.
Fransche Brieven (Parijs 11 Oct. 1860).
Concert- en Tooneelnieuws.
Schaakspel.

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Zaturdag 13 October (des Avonds).

De Great Eastern zal waarschijnlijk in dit jaar geen zeetogt meer ondernemen, althans het schip staat nog op de helling en zal eerst met het hoogste springtij omstreeks Kerstijd vlot kunnen komen. Deze tusschentijd wordt besteed om het uit- en inwendig gereed te maken voor de latere reis.

— Te Deptford zal aanstaanden Dingsdag te water worden gebragt het schroefdivisieschip Newcastle, van 51 stukken, 400 paardenkracht, 250 voet lengte en 3027 tonneninhoud. Den volgenden dag zal aldaar een schroefvaartuig van 7 stukken afloopen. Te Chatham is bevel ontvangen om eene schroefkorvet van 22 stukken op stapel te zetten.

— Blijkens eene officiele opgaaf hebben in het vorige jaar 3977 personen schipbreuk geleden, van welke 1645 in de golven zijn omgekomen (waaronder 446 met de Royal Charter, 424 met de Pomona en 56 met de Blervie Castle). Gedurende het bestaan der *National Lifeboat-Association* zijn door de booten dezer maatschappij 11,601 personen van een vermoedelijk wissen dood gered.

— Mevrouw Goldschmidt (Jenny Lind) is in Engeland teruggekeerd.

— De *Morning Post*, *Morning Chronicle*, *Daily News* en verscheidene Engelsche weekbladen leggen hunne vreugde aan den dag over de door graaf Cavour in het Sardinische parlement behaalde zegepraal, terwijl de *Morning Herald*, wel is waar in het belang der orde, de spoedige inlijving van Zuid-Italie bij Sardinie wenscht, doch tevens opmerkzaam maakt op hetgeen door graaf Cavour ten opzigte van Venetie is gezegd, als leverende dit het bewijs op, dat Cavour en Garibaldi het inderdaad toch met elkander eens zijn.

— De *Times* legt zijne bezorgdheid aan den dag, dat Oostenrijk den strijd in Italie tegen Sardinie wel eens kon hervatten; hoewel de Oostenrijksche regering te kennen heeft gegeven, dat zij zich niet in de aangelegenheden van Italie zal mengen, zoo weet men toch, zegt het blad, dat het Keizer Frans Joseph zeer tegen de borst stuit, en hij dus elk oogenblik een besluit kan nemen, tengevolge van hetwelk zijne strijdmagt op nieuw tegen Sardinie in het veld zoude rukken. Dat de door graaf Cavour in het Sardinische parlement ten opzigte van Venetie gevoerde taal, het binnenrukken der Sardiniers in den Kerkelijken Staat en het Koningrijk Napels overigens wel geschikt zijn om Keizer Frans Joseph vijandelijk jegens Sardinie te stemmen, behoeft niet gezegd te worden.

— Volgens berigten uit Lissabon van 4 dezer heeft de regering aldaar in de laatste dagen op nieuw het monopolie van den tabak verpacht. De oude pachters hebben het monopolie weder verkregen; er was echter veel concurrentie. In het geheel bekomt de regering £ 40,000 meer voor de pacht dan in de vorige jaren.

Nadat de regering het tarief in liberalen zin heeft gewijzigd, waartoe de Cortes die thans gesloten zijn, vergunning hebben verleend, zal het gouvernement, zoo men zegt, op dien weg niet stilstaan. Reeds in de aanstaande bijeenkomst der Cortes zal het op nieuw eene vermindering van regten voorstellen, en vooral op de suiker. Ook is de regering voornemens de vaste goederen der geestelijkheid te converteren in 3 pCts. inschrijvingen op het grootboek. Hierover zullen echter eerst nog eenige onderhandelingen met het hof van Rome plaats hebben. Wordt de maatregel verwezenlijkt, dan zal een aanzienlijk deel van Portugal's 3 pCt. fonds uit de circulatie verdwijnen. Het behoeft niet gezegd te worden, dat 's lands crediet hierdoor zal stijgen. De verkoop dier geestelijke goederen zal buitendien den vreemden kapitalisten eene voordeelige gelegenheid tot geldbelegging aanbieden.

Overigens ontwikkelt de Portugesche regering eene groote bedrijvigheid ten aanzien van alles, wat het welzijn harer kolonien aangaat. Onophoudelijk zendt zij allerlei hulp derwaarts, vooral naar hare Afrikaansche bezittingen. Het is reeds bekend, met hoeveel energie en spoed de opstand der Negers in Angola is onderdrukt. Verscheidene ontwerpen die, naar men verzekert, alle ten doel hebben om de hulpbronnen dier kolonie te ontwikkelen, zullen door de regering aan de Cortes worden voorgesteld. Om het belang te doen uitkomen, dat deze kolonie voor het moederland kan erlangen, zij het genoeg er op te wijzen, dat de Afrikaansche bezitting alleen een kustlengte heeft van 750 mijlen.

— Met de Atrato is eene West-Indische mail ontvangen; de berigten zijn van belang ontbloot. In Honduras heerscht de gele koorts.

Duitsche Post.

WEENEN, 12 Oct. Ten opzigte van de reis des Keizers naar Warschau wordt gemeld, dat zijn gevolg uitsluitend uit een militair personeel zal bestaan. De graaf von Rechberg begeeft zich daags voor het vertrek des Keizers naar Warschau, vergezeld van den hofraad baron von Meysenbug.

— Bij voortduring is hier sprake van eene ministeriele wijziging; in welken zin, wordt er niet bij gemeld.

— Naar men in sommige ministeriele kringen verneemt, zullen voor 's Keizers afreize naar Warschau gewigtige maatregelen worden genomen men zegt, dat de statuten betreffende de landdagen der afzonderlijke kroonlanden uitgevaardigd zullen worden.

— Dezer dagen zijn Herman Jung en Mozes Baseni aangeklaagd van bedriegelijke handelingen, ten gevolge waarvan de schatkist een verlies heeft geleden ten bedrage van ongeveer 2 millioen florijnen. Tevens zijn zij aangeklaagd van omkooping van ambtenaren: onder anderen hebben zij door het geven van geschenken aan wijlen den generaal van Eynatten de leverancie verkregen van 20,000 ossen ten behoeve van het leger. Als hun medepligtige is verder aangeklaagd August Lolly, die met den hoofdbeschuldigden reeds voor geruimen tijd zich naar buitenslands heeft begeven.

— Ten opzigte van de gevangenneming van graaf Karolyi vernoemt men het volgende: In het voorjaar werd hij reeds wegens een te Kaschau voorbereid Hongaarsch-patriotisch feest op zijn buitengoed Radvan gevangen gehouden, maar spoedig daarop vrijgelaten. In het laatst der maand Augustus begaf hij zich naar het buitenland, om zijne gemalin te Ostende af te halen; van daar ging hij naar Parijs en bevond zich nu op zijne terugreis naar Hongarije, toen hij te Salzburg gearresteerd en naar Weenen gebragt werd.

— Naar men uit Triëst berigt is aldaar voor een paar dagen andermaal een agent van Garibaldi in hechtenis genomen, terwijl hij in het geheim manschappen voor de dienst van het vijandelijke leger poogde aan te werven.

BERLIJN, 14 Oct. (des Ochtends). Gisteren is alhier aangekomen de Heer Oppert, door de Fransche regering gezonden ter bijwoning van de plegtige viering van het halve eeuwfeest der universiteit. De Heer Oppert is een Duitscher van geboorte, namelijk een Hamburger en een der beroemdste Orientalisten van den tegenwoordigen tijd. Hij heeft zich o. a. beroemd gemaakt door zijne werken over het spijkerschrift en de taal der oude Perzen, zoomede door zijne deelneming aan de expeditie, door de Fransche regering in der tijd naar Mesopotamie gezonden. De Hr. Oppert heeft een werkkring buiten 's lands gezocht en gevonden, waarin hij zich een schitterenden roem heeft verworven.

— Niettegenstaande de guurheid van het weder bevindt de Koning zich vrij wel; voor zooveel het weder dit toelaat gaat de lijder voort met zich dagelijks in de vrije lucht te bewegen.

— Van eene gewoonlijk goed onderrigte zijde wordt verzekerd, dat in den jongst gehouden ministerraad het besluit is genomen om terstond na de opening van den landdag het wets-ontwerp betreffende de nieuwe regeling der kiesdistricten in te dienen; eene wets-voordragt betreffende de reorganisatie van het leger zal niet worden ingediend. Aan het wets-ontwerp betreffende de regeling van het lager onderwijs wordt ijverig gearbeid; waarschijnlijk echter zal het in de aanst. zitting niet in beraadslaging komen. Aangaande het wets-ontwerp, betreffende het sluiten en ontbinden van het huwelijk verneemt men, dat er levendige debatten in den ministerraad over gevoerd worden.

— Ter gelegenheid van de aanstaande viering van het halve Eeuwfeest der stichting van de universiteit, te dezer stede, is de beroemde professor Böckh, rector der universiteit, benoemd tot ridder der orde van den rooden Adelaar tweede klasse, met ster en eikenloof in brillanten. Verscheidene professoren der universiteit zijn tot ridders van minderen rang der orde van den Rooden Adelaar benoemd. Zelfs een der pedellen heeft een onderscheidings teeken erlangd, namelijk het algemeene eereteeken.

— Uit Hanover vernoemt men, dat de aangelegenheid betreffende den Stadertol is geregeld. De commissie, door de regering deswege benoemd, heeft haar voorgesteld, om het voorstel, door Engeland gedaan, aan te nemen. Volgens dit voorstel zal het jaarlijksch bedrag van dien tol, zijnde 30,000 £, 15½ maal worden verdubbeld en voor dit bedrag (465,000 £) worden afgekocht. Engeland zal daarvan 1/3 afdoen, Hamburg insgelijks 1/3 en het resterende door de overige daarbij betrokken staten. De tol zal niet meer geheven worden, zoodra aan Hanover 6/7 van het laatstbedoelde 1/3 zal zijn betaald.

— Uit Stokholm meldt men, dat de jongste broeder des Konings, de hertog van Dalecarlie, zich tot herstel zijner gezondheid naar Egypte zal begeven. Prins August, hertog van Dalecarlie is thans 29 jaren oud.

— Naar luid van berigten uit Petersburg, is de schout-bij-nacht Grabbe benoemd tot minister van marine, in de plaats van den vice-admiraal Mellin.

— Volgens mededeelingen uit Wilna heeft de Keizer geweigerd het bal bij te wonen, hetwelk de Litausche adel ter zijner eere wenschte te geven. Groote toebereidselen waren tot dat einde reeds gemaakt. Prins Ogioski had o. a. het voornemen een prachtig feest te geven gedurende de tegenwoordigheid des Keizers aldaar; met dat doel had hij eene feestzaal doen bouwen, welke 40,000 roebels had gekost. De Keizer zal zich slechts eenige uren te Wilna ophouden.

FRANKFORT, 13 Oct. De hertog van Nassau zal zich in November naar Kopenhagen begeven, om het gouden bruiloftsfeest bij te wonen van den landgraaf Wilhelm van Hessen-Kassel.

— De Koning Max van Beijeren is te Dürkheim, in Rijn-Beijeren, aangekomen, om er de druivenkuur te gebruiden.

— Men verwacht op den Donau groote aanvoeren van graan, weshalve de Oostenrijksche stoomscheepvaart-maatschappij besloten heeft om hare vrachtprijzen te verhoogen.

Fransche Post.

PARIJS, Zaturdag 13 October.

De rede, welke de bisschop van Poitiers, bij gelegenheid der dienst voor den generaal de Pimodan in zijne kathedraal gevierd, heeft gehouden, is buitengemeen scherp.

— Het berigt, dat de drie mogendheden geprotesteerd hebben tegen het binnenrukken der Sardinische troepen in Napels wordt tegengesproken.

— De generaal de Goyon heeft herwaarts geschreven om te klagen, dat Sardinie zendelingen heeft tot in de stad Rome zelve.

— Als eene bijzonderheid wordt medegedeeld, dat bij de beraadslagingen in de Sardinische kamer van afgevaardigden over het wets-ontwerp betreffende de inlijvingen, de Heer Bertani, de gewezen secr.-generaal van Garibaldi, het woord heeft gevoerd ter gunste van het ontwerp, en toen het tot de stemming kwam, die geheim was, heeft hij op eene wijze, dat men het zien kon, een wit balletje in de bus gestoken.

— De president der *Algemeene Israëlitische Maatschappij* heeft van graaf Cavour de navolgende missive ontvangen: »Ik heb den brief ontvangen, dien gij mij namens de *Alg. Isr. Maatschappij* hebt gezonden, om de ondersteuning van het gouvernement des Konings in te roepen, bij de stappen, welke de vader van den jeugdigen Edgard Mortara voornemens is te doen, om zijn kind uit het klooster, waarin het wordt opgehouden, terug te bekomen. Overtuigd van de regtmatigheid der eischen van den Heer Mortara, heb ik de eer u te verzekeren, dat het gouvernement des Konings alles zal doen wat in zijne magt is, om dit kind, omtrent hetwelk de openbare opinie in Europa zulk eene levendige belangstelling doet blijken, aan de familie terug te doen geven. Ik verzoek u dit besluit van het gouvernement des Konings ter kennis te brengen van de leden der Israëlitische Maatschappij en tevens de verzekering mijner hoogachting aan te nemen."

— Nadat sedert eenige weken tusschen de Oostenrijkers en Sardiniers langs de linie der Mincio nu en dan botsingen hebben plaats gehad, heeft dit thans aanleiding gegeven tot eene vrij hevige schermutseling. Deze ontstond doordien de Oostenrijkers eenige deserteurs vervolgden, die door eene Sardinische patrouille in bescherming werden genomen. Bij die gelegenheid zijn een aantal Oostenrijkers zwaar gewond. Van beide zijden heerscht op de grenzen thans zulk eene opgewondenheid, dat men binnen kort ernstige conflicten te gemoet ziet.

— Het berigt, dat Spanje eene nota aan de groote mogendheden heeft gezonden, om het protest van den Koning van Napels te ondersteunen, heeft te Madrid een ongunstigen indruk gemaakt.

— Uit Catalonie zijn 125 manschappen, die onder generaal Prim hadden deelgenomen aan de expeditie naar Marokko, op reis gegaan om dienst te nemen bij het Italiaansche leger.

— De baron de la Roncière le Noury, commandant van het maritime station in de Levant, is in den Piraeus aangekomen.

— Te Orleans, St. Etienne en in de omstreken van Lyon heeft het gisteren zwaar gesneeuwd.

Belgische Post.

BRUSSEL, Zondag 14 October.

Alhier is door een voormalig lid van de Fransche wetgevende kamer eene geschiedenis uitgegeven van de deportatie sedert 2 December 1851.

BINNENLAND.

AMSTERDAM, Maandag 15 October.

Hoezeer wij weinig ingenomen zijn met het vermeerderen van Levensverzekerings-Maatschappijen, Weduwen-Fondsen, enz., omdat dergelijke op levenskans rustende inrigtingen beter kunnen bloeijen hoe aanzienlijker het getal leden is, zoo keuren wij echter de pogingen goed, die men aanwendt om gelegenheid te geven op meer dan eene wijze voor den ouden dag en nagelaten betrekkingen te zorgen. Vele der reeds bestaande inrigtingen van dien aard toch verkeeren in zulk een' kwijnenden toestand, dat het moeijelijk zal zijn ze in het leven te houden. Jammer, dat door zulk een ellendigen afloop het vertrouwen bij velen zoo zeer is geschokt geworden! Wij kunnen echter verzekeren, dat tegenwoordig, nu de statuten en berekeningen aan de goedkeuring van het gouvernement moeten onderworpen worden, de op te rigten maatschappijen de meeste zekerheid kunnen geven, van op bestaanbare grondslagen te zijn gevestigd. Thans hebben wij twee reglementen voor ons. De voorloopige statuten van eene op te rigten Onderlinge Waarborg-Maatschappij voor Weduwen-pensioenen de Voorzorg, die wanneer zij tot stand komt, zoo als wij wenschen, den leden volkomen zekerheid geeft, vooral bij ruime deelneming. Zoo wij ons niet vergissen bestaat er eene overeenkomende maatschappij die in gunstigen staat verkeert en te Rotterdam gevestigd is. Voor de bij dergelijke inrigtingen onvermijdelijke afwisselingen in de jaarlijksche bijdragen, is op eene doelmatige wijze zorg gedragen, en oefenen de leden een behoorlijken invloed uit op den gang der zaken. Wij kunnen dus de deelneming gerustelijk aanbevelen.

Van uitgebreider werkkring is in zekeren zin het Nederl. onderl. Pensioen- en Weduwenfonds te Leijden, alzoo dit behalve pensioen op zestigjarigen ouderdom en weduwengeld, bovendien zich nog tot eene geldelijke uitkeering bij overlijden verpligt. De contributien en bepalingen zijn van dien aard dat zij waarborgen voor het in stand blijven geven, en hoezeer die bijdragen op het eerste gezigt als zeer hoog voorkomen, zoo berusten zij toch, voor zoo ver wij zulks hebben kunnen nagaan, op goede grondslagen. Men bedenke dat het spreekwoord »goedkoop duurkoop," ten volle op zulke inrigtingen toepasselijk is.

Wanneer men de tentoonstelling van vrouwelijke handwerken in het lokaal der *Vereeniging voor Volksvlijt* bezoekt, ontmoet men aldaar eene vrouw, die zoowel om het werk dat zij vervaardigt, als om de wijze waarop dat werk wordt vervaardigd de aandacht van velen tot zich trekt. Wij bedoelen de kantwerkster van Sluis. In het jaar 1853 gaf de achteruitgang van gemelde plaats en de daardoor vermeerderde armoede aanleiding tot het uitzien naar middelen, die eenig vertier konden schenken. Vele vrouwen in de naburige Belgische gewesten houden zich, gelijk men weet, met kantwerken bezig, en hierdoor kwam men op het denkbeeld om pogingen aan te wenden, ten einde dezen tak van nijverheid naar Sluis over te planten. Negen dames van deze plaats vereenigden zich om op eigen kosten eene kantwerkschool op te rigten. Aan haar hoofd bevond zich de tegenwoordige directrice der school, Mevr. Renier-Willes. De school werd den 3den Jan. 1854 geopend. Zij is tot heden blijven bestaan, dank zij de aanzienlijke jaarlijksche ondersteuning van H. M. de Koningin en verschillende bijdragen van elders. De vruchten, die zij heeft opgeleverd, mogen, wanneer men de beperkte middelen in aanmerking neemt, aanzienlijk worden genoemd. Menige vrouw is daardoor voor gebrek bewaard. Onder de tegenwoordige leerlingen zijn er, blijkens het laatste verslag der school, die in het afgeloopen jaar bijna *f* 70 hebben verdiend.

Wanneer men de te Sluis vervaardigde kanten op de tentoonstelling beschouwt, dan mag het inderdaad verwondering baren, dat een der voornaamste bezwaren, waarmede de school heeft te worstelen, daarin bestaat, dat de vervaardigde kanten, die, blijkens de verslagen aan de Belgische gelijk zijn, niet kunnen worden afgezet. Is dit het gevolg van een vooroordeel, dan kunnen wij onze landgenooten niet genoeg aansporen dit af te schudden. Het geldt hier niet het geven van aalmoezen, maar het ondersteunen van eenen tak van nijverheid, die hier even goed kan bloeijen als in Belgie en elders. Waarom zou men ook niet in andere plaatsen van ons land dien arbeid ter hand kunnen nemen? Het zal echter zeker niet tot aanmoediging strekken, wanneer eene eerste poging in plaats van ondersteuning te vinden, tegen zoodanige bezwaren moet worstelen.

Aanst. Zaturdag den 20sten dezer, zal het monument voor het graf van Tollens te Rijswijk worden onthuld. De 's Gravenhaagsche commissie voor dat monument is zamengesteld uit de Heeren C. G. Withuijs, S. J. van den Bergh, R. C. Bakhuizen van den Brink, Mr. D. Levijssohn Norman, Mr. J. D. Caan van Hoekenburg, P. J. Laudrij en T. van Westhreene Wz. Zij heeft in der tijd benoemd tot haren voorzitter, (daar de Heer Withuijs verzocht had van het presidium verschoond te mogen blijven), den Heer Bakhuizen van den Brink; tot secretaris den Heer S. J. van den Bergh en tot thesaurier den Heer P. J. Laudrij. Het monument, in de werkplaats van den Heer Lacomblé vervaardigd, is gereed. Het stelt voor een kolossaal vrouwenbeeld: De Poëzy; in de linkerhand houdt het beeld eene lier en in de opgeheven regterhand een immortellenkrans, welken het schijnt te laten vallen op het graf. Het beeld is vervaardigd uit eene soort fijnen grijzen zandsteen. Bij gelegenheid van de onthulling zal er eene redevoering worden gehouden en zullen onder anderen door eenige liedertafels gezamenlijk uitvoeringen op het graf plaats hebben.

De deze week in de provincie Friesland door de daartoe benoemde commissie afgenomen onderwijzers-examens hebben de volgende uitkomsten gehad: Hoofd-onderwijzers, toegel. 5 en afgew. 5; hoofd-onderwijzeres, toegel. 1; huis-onderwijzeres, toegel. 1; hulp-onderwijzers, toegel. 7, afgew. 5; hulp-onderwijzeressen, toegel. 4, afgew. 1; meer uitgebreid onderwijs volgens art. 1; onderwijzers in het Fransch, toegel. 4, afgew. 1; id. in het Engelsch, toegel. 1; onderwijzeres in het Hoogduitsch, toegel. 1; onderwijzer in de wiskunde; toegel. 4, afgew. 3; onderwijzer in het teekenen; toegel. 1; onderwijzeressen in handwerken, toegel. 6; onderwijzer in het Fransch, (voortgezet onderwijs volgens art. 72), toegel. 1.

Onder den algemeenen titel Vreemde Landen en Volken, verschijnt bij de Gebr. Kraaij alhier jaarlijks een boekwerk, dat aan de beschrijving van eenig weinig bekend land of volk is gewijd. Deze beschrijving is van de hand van onzen kundigen stadgenoot den Heer A. van Otterloo. In de beide reeds verschenen deelen, waarin Britsch Indie en Japan worden behandeld, heeft hij het bewijs geleverd, dat hij met zorgvuldigheid de nieuwste bronnen raadpleegt en voor zijne taak wel is berekend. Hij heeft thans in de eerste aflevering van het derde deel een aanvang gemaakt met de beschrijving van China, die belooft niet minder belangrijk te zullen worden dan de vorige. Niet alleen de beschrijvingen echter verdienen de aandacht. De talrijke platen, die dit werk versieren, zijn keurig uitgevoerd. Kortom het geheel is zoodanig, dat het en als wetenschappelijk werk en als prachtwerk eene plaats in eene bibliotheek verdient.

* 's GRAVENHAGE, 14 Oct. De ontzettende ramp, dezer dagen aan de Scheveningsche vischschuiten overkomen, waardoor eene geheele bemanning eene prooi der golven werd, en wederom zeven weduwen en twee en twintig kinderen zich eensklaps van hunne verzorgers beroofd en in diepe armoede gedompeld zagen, doet de commissie voor de hier ter stede opgerigte vereeniging tot voortdurende ondersteuning der nagelaten betrekkingen van verongelukte Scheveningsche visschers, een beroep op de liefdadigheid harer land- en stadgenooten doen, die nog niet voor eene jaarlijksche bijdrage mogten hebben ingeteekend.

§ EGMOND AAN ZEE, 12 Oct. Gisteren avond kwam alhier aan de bomschuit Johanna Elisabeth, schipper T. van der Plas, aanbrengende 33,000 stuks haring, die hebben opgebragt *f* 32 a 36 per 1000, te zamen ad *f* 1100.

* OOSTER-BLOKKER, 14 Oct. Voor eenige jaren zijn in onze streek alsook bij Hoorn, eenige planters door het ministerie voorzien van zaad van Noord-Amerikaanschen Tabak, ten einde eene proef te nemen in hoe ver de cultuur in onze streek zou zijn over te brengen. Jammer echter, dat, hetzij uit gebrek aan genoegzame kennis der behandeling van die plant, of wel omdat de grond niet geschikt er toe was, die cultuur niet aan de verwachting heeft beantwoord. Het gewas leverde genoeg op, maar reuk en degelijkheid zijn ver beneden den Amersfoortschen Tabak gebleven.

* ARNHEM, 14 Oct. Heden voormiddag omstreeks elf ure, brak er een hevige brand uit aan de Nieuwe Kraan nabij de Rijnbrug alhier, die in korten tijd het huis van een bakker en een gedeelte van een ander huis heeft vernield, terwijl met moeite eene aangrenzende bergplaats van haver en stroo behouden bleef. Men gist dat de brand is ontstaan door het broeijen van hooi.

* RAALTE, 13 Oct. Heden namiddag is de barge, varende van Deventer naar Almelo en terug, op een uur afstand van hier digt bij Linderte bij den brugwachter Krisman gezonken, waardoor de lading, bestaande uit eene partij cement en steenkolen groote schade heeft geleden, terwijl de passagiers die gered zijn, genoodzaakt waren de reis per wagen voort te zetten. Het vaartuig moet door de onvoorzigtigheid des stuurmans tegen de brug zijn geslagen.

* OOSTERWOLDE, 14 Oct. Door den raad der gemeente Oost-Stellingwerf is besloten, om door dit en het naburige dorp Donkerbroek eene straat te leggen en de hiertoe benoodigde kapitalen a *f* 6500 voor rekening der gemeente en *f* 3800 voor rekening van ieder der betrokkene dorpen te negotieren.

MAASTRICHT, 13 Oct. Ten gevolge der zware stortregens, welke gedurende de laatste dagen deze omstreken overstroomden, is de Maas in het laatste anderhalf etmaal, ongeveer twee el opgeloopen; men vreest dus voor het overstroomen der lage oeverlanden, alwaar nog vele veldvruchten, met name aardappelen, welke door het aanhoudend vochtige weder niet kunnen worden gerooid, te velde staan.

Heden morgen dreef eene groote hoeveelheid reishout de rivier af, welke vermoedelijk aan den oever op het Belgisch territoir, voor het aanleggen van werken was bijeenverzameld. Eenige daglooners, welke zich dadelijk aan het opvisschen begaven, schijnen daarmede nog al zaken te hebben gedaan.

(VERVOLG DER BERIGTEN ZIE BLADZ. 5.)

TENTOONSTELLING VAN SCHILDER- EN ANDERE KUNSTWERKEN IN ARTI ET AMICITIAE.

Er is in den tegenwoordigen tijd eene luxe van Schilderijen in onze hoofdstad. Nog van alles vervuld wat de Stedelijke Tentoonstelling aanbood, bevinden wij ons in Arti's zalen, die eveneens met doeken zijn gevuld. Het eenige nadeel, dat de gelijktijdige opening dier beide expositien kan uitoefenen, is, dat men des te gereeder geneigd is, vergelijkingen tusschen de gehalte, schikking en inrigting te maken. Het was ons alsof de schilderijen in de zalen der Stedelijke Tentoonstelling gevangen zaten, terwijl zij hier te gast waren en er met genoegen vertoefden.

De stedelijke tentoonstelling houde het ons ten goede, dat wij het beperkte licht en de minder geschikte inrigting dier localen, verre beneden de helder verlichte en uitstekend ingerigte zalen van Arti schatten. Bij een vlugtig omzien heeft de laatste kunstverzameling nog het aantrekkelijke, dat de geheele aristocratie der kunst zich hier rendez-vous heeft gegeven; en op eene wijze die ons groot kunstgenoot belooft.

Israels te Amsterdam de schilder van het volks- en visschersleven, openbaart ons hier eene nieuwe zijde van zijn talent in de bijbelsche voorstelling van Hannah die haar zoon in den tempel aan de dienst des Heeren wijdt. Wij hebben meermalen het groote talent van Israels besproken en bewonderd en ook deze schilderij is met de hoedanigheden, die zijne voortbrengselen eigen zijn, ruimschoots bedeeld; zijn talent en uitvoering is aan onderwerpen uit het dagelijksch leven geëvenredigd, maar de eischen worden grooter, wanneer het gelijk hier de behandeling van een meer verheven onderwerp betreft. De vrij correcte doch geenzins veredelde teekening, de breede doch iet wat slordige schildering van Israels figuren mogen in zijne voorstellingen uit het visschersleven voldoende en karakteristiek zijn; bij het behandelen van onderwerpen als het bovengenoemde worden het gebreken, die den slechten stijl en middelmatige teekening verraden. Niettegenstaande dit alles is het aspect even als al het werk van Israels betooverend schoon. Waren stijl en teekening even onberispelijk als kleur en effect dan zou men het een waar meesterstuk kunnen noemen. Het fond schijnt ons te zwaar en grof van kleur.

M. Calisch, te Amsterdam, »Vroeg scheiden." Het is als het ware eene herhaling van een vroeger doek, »Moeder's Nachtwake" getiteld, dat, meenen wij, op eene vorige Tentoonstelling in de residentie ingezonden was. Een jong stervend Meisje, bleek als eene lelie, wordt door een ander, wellight hare zuster, ondersteund. Een treffend onderwerp, dat even als het vorige met talent is voorgesteld, doch waarvan de kleur ons onnatuurlijk en coquet voorkomt. Het gaf ons den indruk van twee actrices, die, goed geblanket en onberispelijk gekleed, ieder in hare rol, die scène weêrgaven.

74 Hollandsche keuken met bijwerk door H. van Hove Bz. te Antwerpen. Op hoe menige tentoonstelling misten wij het werk van dezen meester, en hoe aangenaam was ons dit wederzien; het is nog steeds die heldere krachtige kleur, dat aangename koloriet, echter met een zweem van de manier van Leys, die wij vroeger minder opmerkten. Het is met regt eene oude Hollandsche keuken, zooals de mannen die onze school beroemd maakten, er wisten te schilderen, met dien krachtigen toon en in dien eigenaardigen, schilderachtigen bouwtrant van onze gouden eeuw. Het bijwerk is met de gewone meesterlijke uitvoerigheid geschilderd.

Aug. Allebé te Amsterdam, 1 lente, 2 tijd en plaats. Twee doeken. De eenigzins vreemde manier benadeelt het eerste, dat overigens groote verdiensten bezit; het tweede stelt onder den geestigen titel van Tijd en Plaats, een edelman uit den tijd der Hugenooten voor, die met den degen zijn tegenstander op het bepaalde rendez-vous afwacht. Het is een krachtig schilderijtje, fraai van kleur en voorstelling.

Hein J. Burgers, te Amsterdam. N°. 20. »Een Portiertje." Een origineel schilderijtje, vol waarheid en frischheid van kleur. N°. 21. »Daar komt moeder." In tegenstelling van Allebe's schilderij zien wij hier de lichtzijde van een rendez-vous. Het is een minnend meisje, dat op eene hoogst originele wijze een briefje van haar minnaar aanneemt en op het hooren van moeders stap verschrikt haar gevaarlijk entrevue staakt.

Ch. M. de Pignerolle te Parijs, N°. 133. »Het Bloemenmeisje." Zou die kunstenaar ons in den waan willen brengen, dat hij met deze schilderij ons een zijner laatste producten toezond, of behoort het welligt aan een of anderen liefhebber toe, die er op de tentoonstelling een plaatsje voor vroeg? Het geheel ziet er oud en geel uit, het draagt zoo geheel het kenmerk van ouderdom en verloren frischheid, dat wij aan de juistheid onzer onderstelling bijna niet twijfelen.

H. E. Reyntjes, te Amsterdam, N°. 137, »een Muziekpartijtje," niet onverdienstelijk van compositie en kleur, maar de originaliteit is verre te zoeken en de te zigtbare navolging der meesters gemakkelijk aan te wijzen. Dat Bles en ten Kate den kunstenaar aantrokken, dat hij van hun werk zijne hoofdstudie schijnt gemaakt te hebben, dit alles had zijn talent kunnen ontwikkelen, doch ze min of meer slaafsch na te volgen is minder prijzenswaardig. Trouwens dit gebrek merkt men bij zoo vele jonge stenaren op, die het gemakkelijker vinden de manier van een of artiste en vogue na te volgen, dan te trachten langs veel moeijelijker iets origineels voort te brengen.

H. J. Scholten, te Amsterdam. N°. 161. De Oude Jager. De jager eener veerschuit! hij had vriend noch maag meer, niemand die lief had en hem wederkeerig gehecht was dan het trouwe paard, gezel in vreugde en nood, die het karig stuk brood voor hem v Beseft gij zijne diepe droefheid, zijn vreeselijke wanhoop, toen hi ren morgen het arme dier, zijn eenigen vriend op het stroo dood gen! Dit is de gedachte, die de kunstenaar op gevoelvolle wijze gedrukt. Het is eenvoudig, treffend voorgesteld en uit het leven Het geheel is schoon van kleur en zuiver van teekening, tot bijwerk is met zorg en keuze behandeld.

Clément Schreus te Roermond, N°. 163. In vertrouwen; twee jo schoonen, die elkander confidences doen, zoo als meisjes in dez des levens ze droomen en beleven. Het is te coquet en paarsch van

Wilt gij een keurig kabinetstukje beschouwen, bezie dan N°. 191 ontbijt van I. B. J. Traijer te Parijs. Eene moeder die op een kamertje met haar dochtertje aan het ontbijt zit. Dit schilderijtje zilverachtig van toon en allerliefst behandeld. Beide kopjes zijn bevallig en fraai getoetst.

Damschröder te Amsterdam, N°. 29. »De Violist." N°. 30. »De denking." Twee uitvoerige stukken, waarin de stoffen en het bijwerk zorg en talent zijn geschilderd.

Louis van Erven Dorens te Amsterdam, N°. 37. »Dagelijksch werk," hetgeen in ons zindelijk landje het stoffen en veegen van het vertrek duidt. In tegenstelling der meeste genrestukjes, is dit breed en flink toetst. Het geheel is krachtig en natuurlijk van kleur, doch waar onderwerp zoo onbeduidend is, mag men immers wat meerdere uitvoerigheid eischen?

Ditzelfde gebrek vinden wij in N°. 203, »de kleine Verzorgster," Anthony de Vries, te Amsterdam. Als zon-effect heeft dit inderdaad diensten, doch het is moeijelijk het als meer dan als eene schets te beschouwen, die men flink van kleur en effect mag Het is jammer van die verdienstelijke doeken, dat ze niet wat meer vuldig en uitvoerig geschilderd zijn.

J. Fabius, te Amsterdam, lijdt aan een tegenovergesteld gebrek. werk staat ieder figuur op zich zelven en is het moeijelijk eenig naar geheel of effect te vinde.

P. J. Greive te Amsterdam, N°. 47, »Pas uit Zee."

»Eene Scheveningsche Visschersvrouw, die aan een op strand liggend haar man verwelkomd heeft en met visch beladen door het water Eene frissche schilderij in zilverachtigen toon geschilderd.

D. T. Jamin te Amsterdam. N°. 78, het Gebed voor het Ontbijt. zouden aan zijn werk op de stedelijke tentoonstelling de voorkeur dit doekje komt ons wat te grijs en paarsch van kleur voor, ofschoon idee bevallig en de behandeling van stoffen enz., talentvol is.

H. T. C. ten Kate, te Amsterdam, N°. 82. Een uurtje in de herb 17de eeuw. N°. 83. Het verhoor van den strooper, 17de eeuw. Of er stroopers in de wereld, dan op schilderijen van ten Kate zijn, weten niet, doch het is zeker, dat wij ons meer dan een dozijn dergelijke stellingen van zijne hand meenen te herinneren. Het is altijd schoon kleur en geestig van behandeling, doch als de menu onveranderlijk zelfde blijft, gelooven wij, dat het op den langen duur wat eentoonig

ADVERTENTIEN.

Getrouwd:
ENSCHEDE,
11 October 1860.
H. VAN HEEK,
Weduwnaar van C. M. BLIJDENSTEIN,
MET G. TER KUILE. (17479)

Getrouwd:
VENLO,
16 October 1860.
W. J. STRUBEN
MET
M. P. H. UYTTENBROECK. (17518)

Bevallen van een *ZOON*, ELISABETH HOPPE, geliefde genoote van
J. OOSTERMAN.
AMSTERDAM, 14 October 1860. (17509)

Bevallen van eene *DOCHTER*, A. M. C. LEVSEN—BONDIX.
AMSTERDAM, 15 October 1860. (17519)

Voorspoedig bevallen van een welgeschapen *ZOON*, D. J. VER POORTEN—NOLET.
WILNIS, 13 October 1860. (17473)

Bevallen van een *ZOON*, Vrouwe A. E. VREEDE—DE VOOGT.
Huize Nooitdoe bij WAGENINGEN, 14 October 1860. (17494)

Heden overleed, in den ouderdom van 79 jaren, onze waarde Moeder EVA COHEN DE BOERS, Wed. J. VEERSHIJM.
AMSTERDAM,
12 October 1860.
H. J. VEERSHIJM,
Uit aller Naam.
Eenige Kennisgeving aan Vrienden en Bekenden, zoo binnen als buiten deze Stad. (17487)

Heden overleed tot onze diepe droefheid de jongste onzer Lieveling ADOLF FREDERIK; slechts 7 Maanden mogten wij ons in zijn verheugen.
G. VAN LEYDEN Dz. (17479)
KROMMENIE, 14 October 1860. J. C. VAN LEYDEN—JONGENEEL.

Na een veeljarig en geduldig lijden, ontsliep heden nacht, zacht en kalm, onze oudste Dochter JOHANNA PAULINE, in den ouderdom van 18 jaren.
KAMPEN, 12 October 1860. P. S. STIBBE.
(17460) R. STIBBE—JACOBS.

Voor de veelvuldige bewijzen van deelneming, ons betoond bij het overlijden van onzen waarden Broeder en Behuwdbroeder, den Heer JAN DANIËL KOOP, betuigen wij bij deze aan allen den hartelijksten dank.
AMSTERDAM,
16 October 1860.
G. A. KOOP,
uit aller naam. (17499)

Voor de vele bewijzen van deelneming ons betoond bij het overlijden van onze geliefde Moeder Mejufvrouw de Wed. S. DEKKER, Geboren BORMANS, betuigen wij mede uit naam van onze Broeders en Zusters onzen hartelijken dank.
M. J. DEKKER.
AMSTERDAM. A. M. DEKKER. 17480

De Ondergeteekenden betuigen bij deze hunnen dank, ook namens wederzijdsche Familiën, voor de vele bewijzen van belangstelling, bij voltrekking van hun Huwelijk ontvangen.
J. VLAANDEREN, Cz.
H. C. W. VLAANDEREN,
(17461) HINSBEECK.

CONSULAAT-GENERAAL VAN NIEUW-GRENADA IN DE NEDERLANDEN.
De Consul-Generaal van Nieuw-Grenada berigt aan belanghebbenden, dat *Gratis* aan het Consulaat-Generaal alhier en aan het Consulaat te Rotterdam te verkrijgen is:
1°. Eene aan het Comité alhier gezonden: **GEWIJZIGDE VEREENIGING EN BEREKENING** met **OPKLIMMENDE INTERESTEN** ter Uitbetaling van een **JAARLIJKSCH** Dividend aan de Nieuwe Obligatien der Buitenlandsche Schuld.
2°. Het Voorstel der Regering vergeleken met het Ontwerp Voorstel van het Engelsche Comité.
Tevens wordt kennis gegeven, dat het berigt van het algemeen Bestuur Comitie van 13 dezer, bevattende de mededeeling, dat de MIJNEN niet onder het voorstel zijn begrepen *alleen* toepasselijk is op het ontwerp voorstel van het Engelsche Comité, daar het *voorstel* der Regering geene nadeelige verandering ondergaat.
Op last der Regering berigt de Ondergeteekende, dat hij bereid is mondelings alle verlangde inlichtingen omtrent de Schuldregeling te geven, en wel WOENSDAG en DONDERDAG aanstaande, des Namiddags van 1 tot 4 Ure.
AMSTERDAM, 15 October 1860. De Consul-Generaal,
(17498) A. GOLDBERG.

BELANGRIJKE VERKOOPING.
C. F. ROOS, G. DE VRIES Jzn. en W. J. M. ENGELBERTS zullen op Dingsdag 30 October 1860, ten Huize van den overledene, op de Keizersgracht bij de Reguliersgracht, X N°. 525, te Amsterdam, ten overstaan van de Notarissen COMMELIN en AMIJA ESSER, Verkoopen:
Eenige kostbare en hoogst zeldzame
SCHILDERIJEN,
voornamelijk door Meesters uit de XVII Eeuw, waarbij bijzonder uitmunten: Het Portret van GERARD DOU, door hem zelven vervaardigd; twee Portretten ten voeten uit, door P. VAN SLINGELANDT; een kapitaal Genrestuk, door G. METZU A°. 1654; een Vrouwenbeeld, door W. VAN MIERIS, en andere belangrijke Stukken, benevens eene kleine collectie
TEEKENINGEN EN PRENTEN,
door oude en hedendaagsche Meesters, waarbij voorkomen van *G. Dou*, *Goltzius*, *A. van Ostade*, *Bakhuyzen* en anderen, nagelaten door wijlen den Hoog Wel Geboren Heer JHR. MR. DANIEL HOOFT Jnz., Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, enz. enz. (16323)

voldoening aan Art. 714 van het Wetboek van
ke Regtsvordering en aan het na te melden bevel, wordt bij deze
ndigd, dat bij een door de Arrondissements-Regtbank te Breda op
nden October 1800 Zestig op het door JOHANNES ANTONIUS
ELISSEN, Winkelier te Breda, gedaan verzoek, om tot Boedel-
te worden toegelaten verleend bevel, behoorlijk geregistreerd, is
, dat de Schuldeischers van voornoemden JOHANNES ANTONIUS
ELISSEN zouden worden opgeroepen, om op Woensdag den Ze-
November 1860, des Voormiddags ten Tien Ure, in de Raadkamer
ondissements-Regtbank te Breda, te verschijnen in het Paleis van
stdaar, H. Catharinastraat, Wijk D, N°. 74, voor den Edel Acht-
Heer Baron VAN OLDENZEEL TOT OLDENZEEL, ten deze
Regter-Commissaris, zijnde van dit bevel een Afschrift aangeplakt
Gebouw, alwaar de Regtbank voornoemd zitting houdt, met oproe-
tevens van al de Schuldeischers van meergemelden JOHANNES
NIUS CORNELISSEN, om op voormelden dag, uur en plaats voor
Edel Achtbaren Heer Regter-Commissaris voornoemd te verschijnen,
de ten overstaan van Zijn Edel Achtbare op het gedane verzoek
Boedel-afstand te worden toegelaten, te worden gehoord, met ver-
dat Mr. CHARLES AUGUST VAN DAM als Procureur in
occuperen.

De Procureur,
Mr. CHARLES VAN DAM.

PROGRAMMA

ER HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN AAIJE KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN,

VOOR HET JAAR 1860.

HOLLANDSCHE MAATSCHAPPIJ VAN FRAAIJE STEN EN WETENSCHAPPEN hield op 21 September 1860 erdam hare **JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGA-ING.**

enig ingekomen antwoord op de Prijsvraag in 1858 door de Maat-uitgeschreven, ten onderwerp hebbende: „Eene Geschiedenis der nde van JOHAN DE WITT," werd der bekrooning met de ge-Gouden Medaille op den Stempel der Maatschappij geslagen waardig

de opening van het Naambriefje bleek van bedoeld Stuk Schrijver de Heer W. C. KNOTTENBELT, Predikant te Mijnsheerenland-Poerkerken.

Vergadering besloot aan den Heer Dr. R. FRUIN, Hoogleeraar te en, eene Gouden Medaille als eereblijk aan te bieden, ter zake van schrift, getiteld: Tien Jaren uit den Tachtigjarigen Oorlog."

herinnering werd gebragt, dat vóór 1 Januarij 1861 de antwoorden zijn ingezonden op de Prijsvraag:

ALS PROEVE VAN PROZA:

Koningrijk Holland onder LODEWIJK NAPOLEON."

IN OP DIE UIT HET VAK DER SCHOONE KUNSTEN:

beoordeelende Geschiedenis van den Nederlandschen Roman sedert begin der XVIIde Eeuw."

nieuwe prijsstof, om te beantwoorden vóór 1 Januarij 1862 is uit-even:

UIT HET VAK DER TAALKUNDE:

Eene geschiedenis van de wetenschappelijke beoefening der Nederland-sche Taal."

Maatschappij looft hare Gouden Medaille, ter waarde van Drie rd Guldens, uit voor het voldoende en best gekeurde Antwoord; en al van bektooning, eene Zilveren Medaile van gelijke grootte en f voor het daaraan meest nabij komende.

Stukken, welke naar den prijs dingen, moeten leesbaar en naauw-, doch met eene andere hand dan die des Opstellers geschreven zijn, wat den tekst en de aanteekeningen, als wat de verbeteringen en ingen aangaat. De Stukken moeten met eene zinspreuk en niet den Naam des Schrijvers onderteekend zijn, maar in een bijgevoegd ld briefje, hetwelk dezelfde zinspreuk tot opschrift heeft, behooren oor- en Toenamen en de Woonplaats des Schrijvers vermeld te worden.

Naambriefjes tot de Stukken, welke de bekrooning niet waardig ge-ld worden, worden in tegenwoordigheid der Leden, op de Alge-e Vergadering, ongeopend verbrand.

Schrijvers, die naar den Prijs dingen en zich vóór de aanwijzing digerlei wijze als zoodanig bij beoordeelaren hebben doen kennen, zijn den Prijs, al hadden zij dien werkelijk verdiend, verstoken.

Schrijvers behouden den Eigendom van de bekroonde Antwoorden, voorwaarde, dat zij die Stukken niet door den druk gemeen maken de uitgave door de Maatschappij. Is deze binnen het jaar na de ening niet geschied, dan verkrijgt de Auteur onvoorwaardelijk regt uitgave.

Antwoorden kunnen ook in het Latijn, Engelsch, Fransch of Hoog-(dit laatste evenwel met Italiaansche Letters) geschreven zijn, in lien aard van het onderwerp daartegen geen bezwaar oplevert, en moeten vóór den boven bepaalden tijd, ingezonden worden aan den gemeenen Secretaris der Maatschappij.

Algemeen Voorzitter der Maatschappij voor het volgende Jaar is den de Heer A. J. DE BULL, en tot Algemeen Secretaris de Heer C. KÖLLE, beide te Amsterdam, aan welken laatstgenoemden, ge-de het ingetreden maatschappelijk Jaar, alle Stukken, Brieven en woorden moeten worden toegezonden.

ROTTERDAM, September 1860. (17408)

Op last der Maatschappij,
H. C. VERNIERS VAN DER LOEFF,
Algemeen Secretaris.

'S HERTOGENBOSCH.

LAGER ONDERWIJS.

Onder overlegging van de bewijzen, voorgeschreven bij Art. 21 der op het LAGER ONDERWIJS, worden voor 's Hertogenbosch

LICITANTEN Opgeroepen voor de Betrekking van:

Een **HOOFD-ONDERWIJZER** voor de aldaar te vestigen bare School, voor meer uitgebreid Lager Onderwijs; de vaste Jaar-e bedraagt *f* 900, benevens vrije Woning en Tuin, zeer geschikt tot houden eener Kostschool, en een vierde gedeelte van het zuiver bedrag Schoolgelden na aftrek van 1/10 van dat 4de gedeelte.

Een **HOOFD-ONDERWIJZER** voor eene Openbare School, gewoon Kosteloos Onderwijs zal gegeven worden, op eene vaste wedde van *f* 700, benevens vrije Woning met eenen Tuin, en 9/10 elte in eene Som van 50 Centen in het Jaar, voor ieder Kind, dat gens 3 Maanden in dat Jaar de School bezocht heeft.

Een **HOOFD-ONDERWIJZER** in de Openbare School te waar gewoon Lager Onderwijs wordt gegeven, op eene Jaarwedde van *f* 400, benevens vrije Woning en eenen Tuin, en 9/10 gedeelte in ten van 50 Centen in het Jaar voor ieder Kind dat minstens 3 Maan-in dat Jaar de School bezocht heeft.

Eene **HOOFD-ONDERWIJZERES** voor eene Openbare School meer uitgebreid Lager Onderwijs, op eene Jaarwedde van *f* 500.

vereischten aan de School voor meer uitgebreid Lager Onderwijs, behalve de Acten, voorgeschreven bij de Wet, het bezit van Acten de Fransche Taal, en wat betreft den Hoofd-Onderwijzer ook voor de Duitsche, terwijl zij die tevens voor de Engelsche en Hoogduitsche Talen voor eene van beiden zijn toegelaten, meer bijzonder in aanmerking komen.

Twee **HOOFD-ONDERWIJZERESSEN** aan Scholen voor Lager-Onderwijs, op eene Jaarwedde van *f* 400 ieder.

Hoofd Onderwijzeressen genieten boven hare Jaarwedde, vrije Wo-zoo mogelijk met eenen Tuin of vergoeding ingevolge de Wet, ter-veranderlijk inkomen aan eene dier Scholen 1/10 in het 1/4 der gelden, en aan de andere, waar kosteloos Onderwijs gegeven wordt, de 50 Centen in het Jaar, voor ieder Kind, dat minstens 3 Maan-School heeft bezocht, onder de Hoofd Onderwijzeressen en Hulp-wijzers aan elke dier Scholen verdeeld wordt.

Hoofd-Onderwijzeressen geven Onderwijs onder de leiding der Hoofd-wijzers.

Inzending van aanvragen en Stukken portvrij aan het Adres van den meester der Gemeente 's Hertogenbosch, vóór of op den 1sten No-ber 1860.

Dag van het vergelijkend Examen zal nader aan de Sollicitanten bekend gemaakt. (17409)

DAMES!

Een **JONG MENSCH**, van bijzonder goed Humeur, onbesproken dag, Gunstig Uiterlijk en HOOG ADELIJKEN TITEL, wegens dere omstandigheden niet in de gelegenheid zijnde vele Familien te meren, wenscht langs dezen Weg in **KENNIS** te geraken met een **JONGE** of **JEUGDIGE WEDUWE**, van beschaafde Manieren, een bevallig voorkomen en zuivere zeden tevens een niet Onaan-Vermogen paart, ten einde, na wederzijdsche overeenstemming, een **HUWELIJK** aan te gaan, dat hen beide gelukkig kan maken. DAMES, den de eer zouden willen aandoen, eene Kennismaking aan te knoo-gelieven zich met Billetten, onder het Opschrift BARON, Franco te deren aan de Boekhandelaars WEYTINGH EN BRAVE, Warmoes-over de Vischsteeg. Van de meeste discretie kan men zich over-tuigen, terwijl hij op zijn Woord van Edelman de verzekering geeft, **alle Billetten desgevorderd, aan hun Adres zal terugzenden.** (17467)

Aan de Oesterbank

zijn ONTVANGEN groote levende **ZEEKREEFTEN,** tot spotprijs verkrijgbaar; groote blanke **TEXELSCHE OESTERS** à *f* 1.50, **COR** *f* 3.75 per 100; kunnen voor denzelfden Prijs aan Huis gebruikt worden, waarvoor eene zeer net ingerigte Zaal in gereedheid is.

(17506) **J. D. DUIF,** NIEUWENDIJK, N°. 201.

J. VIS JZN°9

REGULIERSBREESTRAAT, Y 546.

HEDEN van Parijs en Londen **ONTVANGEN:** OVERHEMDEN, FLANELLEN HEMDEN, CACHE-NEZ, LINNEN BOORDEN, FOULARDS, DASSEN, CRAVATS, eene groote sortering Zwarte en Gekleurde COLS in alle modellen, CASTOR, BUCKSKIN en GLACÉ-HANDSCHOENEN, WOLLEN TRICOT BORSTROKKEN, PANTALONS, KOUSEN, SOKKEN, enz. (17486)

NB. De **DIAMOND-FRONTS** in alle Soorten wederom voorradig.

H. BÖDEKER SÖHNE, BREMEN.

FABRIK

der BREMATIN und ALABASTER-KERZEN.

Briefe gegenseitig franco. (17470)

VERMIST: Een Bruin Bonte Gladharige **JAGTHOND,** met korte Staart, genaamd MINO, zijnde Reu, die aanwijzing doet, of denzelven teregt brengt zal ruim Beloond worden. Adres Bureau *Utrechtsche Courant.* (17475)

Men biedt TE HUUR aan op het beste gedeelte van den Haarlemmerdijk, eene **GEMEUBILEERDE ZIJKAMER** of **ACHTERKAMER,** à *f* 5 en 6 per Maand. Adres franco, onder Lett. A. Z., bij den Boekhandelaar JOHs. W. BRAUN, Molsteeg, G 136. (17485)

ON DEMANDE une **MÉNAGÈRE,** parlant le Français, de la Religion Reformée, agée d'environ 30 à 35 ans; elle aura deux petites Demoiselles à soigner. On donnerait la préférence à celle qui saurait faire un peu de cuisine. Inutile sans de bons renseignements. Ecrire franco Initiales M. G. Bureau Handelsblad. (17490)

In een Stil Burger Huisgezin in de nabijheid der Oude Schans biedt men te Huur, aan een Heer of Dame, een **NET GEMEUBILEERD ZIJKAMERTJE,** met apart Slaapkamertje, desverkiezende ook een Vertrek alleen, of ook met **KOST** en **INWONING** tegen billijke Vergoeding. Adres franco onder Lr. H. B., bij den Boekverk. J. KRAAN, O. Z Voorburgwal bij de Halsteeg. (17482)

MEN VERLANGT IN HUUR:

Een **BOVENHUIS,** voorzien van drie of vijf Kamers, liefst Gemeubileerd of Ongemeubileerd. Adres met opgave van Prijs en Stand, onder Lett. V. S., bij de Boekhandelaars M. SCHOONEVELD & ZOON, Beurssteeg, E 188, alhier. (17488)

NEDERLANDSCHE VOLKPLANTING.

DE DIRECTIE der Vereeniging ter Bevordering van NEDERL. VOLKPLANTING in BUITENL. GEWESTEN, brengt ter kennis van HH. blijvende Leden, dat onmiddellijk na de ontvangst van alle verzondene bewijzen van Deelneming in genoemde Vereeniging eene **ALGEMEENE VERGADERING** zal worden gehouden tot het benoemen van den RAAD VAN TOEZIGT, bedoeld bij Art. 18 der Statuten, en dat tot Kassiers zijn aangesteld de Heeren C. DE VEER & ZONEN, bij wie alle gelden tegen Quitantien der Vereeniging kunnen worden gestort.

13 October 1860. De Directeur der voornoemde Vereeniging,
(17449) **J. TOUSSAINT DELINCÉE.**

NEDERLANDSCHE VOLKPLANTING.

DE DIRECTEUR der Vereeniging ter Bevordering van NEDERLANDSCHE VOLKPLANTING in BUITENLANDSCHE GEWESTEN, bericht op onderscheidene bij hem ontvangen verzoeken tot verkrijging van **EMPLOIEMENTEN** bij eene Eventuële Vestiging van Nederlanders op SUMATRA, dat Adressanten zich na de eerst te houden Algemeene Vergadering zullen moeten wenden tot HH. Commissarissen, uitmakende den Raad van Toezigt der genoemde Vereeniging, en dat wel stipt gelet zal worden of men als Lid een schakel van het geheel uitmaakt, maar hoegenaamd geene Godsdienstige gezindheid in aanmerking wordt genomen.

De Directeur voornoemd,
13 October 1860. **J. TOUSSAINT DELINCÉE.** (17450)

J. OTTERBEEK, A. J. B. VAN WAIJENBURG, W. LEENDERTZ Czn., J. VALKENBURG, H. F. SMITH, A. A. VAN WAIJENBURG, J. G. VAN GINKEL, R H. VIERVANT, J. G, OTTERBEEK, H. T. DUNNEWOLD en A. VAN IJSENDIJK Ezn. Makelaars, presenteren als last hebbende van hunne Meesters, op **HEDEN** Dingsdag 16 October 1860, des Avonds ten 6 Ure, in de *Brakke Grond,* in de Nes, te Amsterdam, aan de meestbiedenden te Verkoopen:

100/1 Kisten Nieuw **MUSCADEL ROZIJN,** in Lagen.
120/1, 300/2 en 380/4 Kisten Nieuw **DITO DITO,** zonder Lagen.
50 Vaatjes Nieuw **MALAGA ROZIJN.**
127/1 Kisten Jarig **MUSCADEL ROZIJN,** in Lagen.
88/1 Dito Dito **DITO DITO** zonder Lagen.
5 Balen **ALICANTSCH ANISZAAD.**
4 Vaten **PERZIKEN PITTEN.**
100 Kisten **GECONFIJTE GEMBER.**
9 Balen **JUFFERS AMANDELEN.**

Liggende en te zien als nader bij Notitie zal worden aangewezen. (17178)

J. A. LIPPE, G. BOUHOFF, J. B. PLAAT, G. ROGGE, G. BOOM, F. SUBIESE, P. L. POSTHUMUS, J. A. JOLLES Jr., J. H. ROCQUETTE, L. DE BULL, J. J. BOLDOOT, J. BEETZ, J. W. MINNE, B. A. VAN DER CRAB, J. C. COERS, A. F. SONDORP, J. DANCKERTS en J. VAN NULCK, Makelaars, zullen op Dingsdag 23 October 1860 en volgende Dagen, des Voormiddags ten 10 Ure, voor het Huis op de Keizersgracht, tusschen de Reguliersgracht en Vijzelstraat, X 525, ten overstaan van de Notarissen COMMELIN en AMYA ESSER, Verkoopen: Eenen soliden

INBOEDEL,

bestaande in: Horologien in Gouden Kasten met pretieus Emaille, door les Frères Huaut, Gouden Sieraden, Japansch Lakwerk, Penningen en Munten, Zilveren Theeketel, Koffijkan, Theepotten, Melklampetten, Theekistjes, Presenteertrommeltjes en Bladjes, Tafelkomforen, Zuurservies, Soeplepels, Garnituren Tafel- en Dessertlepels en Vorken en meerdere kleine Voorwerpen, Plated- en Galanterien, Engelsch Aarden TAFELSERVIES, SAKSISCHE en FRANSCH-PORSELEINEN Theeservicien, blaauw Oost-Indische Porceleinen Stel- en Koppelgoed, Schalen, Schotels en Borden, Beeld-, Gelakt- en Glaswerk; fijne Lijnwaden, waarbij Damasten en andere Tafelgarnituren, alsmede Bedlinnens, Bedden, Matrassen, Dekens, Overgordijnen, enz., Smirnsche en New-Brusselsche Tapijten, Karpetten, Gang- en Traploopers, Spiegels, Lampen en Kunstplaten, Pendules, Schoorsteen Ornementen, Kamerkroon en Piano-Forte. Eene verzameling goed onderhouden **MEUBELEN,** Brandkast door P. Spaapen, te Rotterdam, Koperwerk en laatstelijk welgeconditionneerde Boeken. Alles nagelaten door wijlen den Hoog Wel-Geb Heer Jhr. Mr. DANIEL. HOOFT Jzz. Breeder bij Catalogus. Zaturdag en Maandag vóór de Verkoopdagen, van 10 tot 3 Ure voor een ieder te zien. (17462)

P. L. POSTHUMUS en I. J. BOLDOOT, Makelaars, zullen op Dingsdag 30 October 1860 en volgende dagen, in het Locaal voor Publieke Verkoopingen door Notarissen, genaamd *Het Oudezijds Heeren-Logement,* ten overstaan van den Notaris J. DE MAN, Verkoopen: **PAARLEN, JUWEELEN, GOUD en ZILVERWERK,** Meubilaire en andere Goederen, Kantoorlessenaars, Brandwaarborgkasten, Winkel- en Pakhuisgoederen, Haarden en Kagchels; eenige welgeconditioneerde BOEKEN, enz.; waarbij de Inboedel, nagelaten door wijlen den Heer **W. BOEKHOUT VINKE** en Echtgenoote. Alles breeder in Catalogus omschreven, en Maandag te voren voor een ieder te zien. (17464)

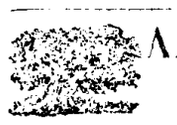

AANZIENLIJKE VERKOOPING VAN BOOMEN,

ONDER DE HAVEZATHE KEMNADE.

Op Donderdag 25 October 1860, des Voormiddags ten 9 Ure, zal in het Heeren Logement te Doetinchem, gehouden worden OPENBARE VERKOOPING van bijzonder Zware en Lange Eiken, IJpen, Dennen en Peppelen **BOOMEN,** in 286 Perceelen uitgebaakt, onder de Havezathe Kemnade, alwaar de Lijsten voorhanden zijn en aanwijzing zal geschieden door den Boschwachter JAN GORIS. (17046)

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

VERKOOP bij Inschrijving op VRIJDAG 26 OCTOBER 1860, van p. m. 500,000 Ned. ₾ **OUDE INDISCHE KOPEREN MUNT,** op de Voorwaarden vermeld in het Bestek, bij de Directie en de Agenten der Maatschappij te Rotterdam, Dordrecht, Middelburg en Schiedam verkrijgbaar.

De Directie geeft de verzekering, dat gedurende de drie eerste maanden na deze Inschrijving geen ander Koper door haar zal worden aan de markt gebragt, dat de alsdan eerstvolgende Inschrijving of Veiling in geen geval meer dan 500,000 Ned. ₾ zal beloopen en dat de in Nederlandsch Indie te verkoopen hoeveelheden gedurende het geheele Jaar 1860 hoogstens 1,000,000 Ned. ₾ zullen bedragen.

AMSTERDAM, 4 October 1860. (16876)

BESTE DUINAARDAPPELEN,

zoo voor winterprovisie als verzending bijzonder geschikt, tegen Civiele Prijzen, waarvan Monsters op aanvragen direct worden afgeleverd, zijn te bekomen adres Firma Wed. Z. HOEK & ZONEN, te Noordwijk-Binnen. (17456)

KEIZERLIJKE FABRIEK.

JOHN CLIFF & Cº.,

(EERST STEPHEN GREEN & Cº.)

Heeft de Eer het geachte Nederlandsch Publiek te berigten, dat zij voor haar Fabriecaat tot eenigste **DEPOTHOUDER** voor het Koningrijk der Nederlanden heeft benoemd den Heer

M MOHR,

Amsterdam, Oude Teertuinen bij de Slijpsteenen, M 144, welks Fabriekaat bestaat uit eerste klas **LAMBETH STEENEWAAR, PATENTPOTTEN,** met en zonder Schroef, lucht- en waterdigt voor fijne Confituren en Vruchten in te leggen, zeer geschikt voor Exportatie naar Oost- en West-Indie, alsmede Scheeps- en Huis-Filtreers, bemand en onbemand, Bed-Rijtuigen- en Kamerwarmers, Boterpotten, rond en ovaal, Voetbaden, Tabakspotten in alle soorten, Winkel- en Droogistpotten, enz., enz.

Kunnende dezelve alleen Verkocht worden door bovengenoemden Persoon.

LONDEN, October 1860. **ST. LAMBERT.** (17448)

G. B. VAN GOOR, t-Gouda, debiteert met veel Succes:

P. VAN DER BURG,

EERSTE GRONDBEGINSELEN DER NATUURKUNDE,

DERDE VERBETERDE EN BELANGRIJK VERMEERDERDE DRUK.

Met **600** Houtsnêe Figuren.

Ingenaaid *f* 4.90, in Linnenband *f* 5.25.

Het gunstig onthaal, dat dit Werk zoowel bij Recensenten als bij Docenten vond, en waardoor een Derde Druk noodig werd, pleit genoegzaam voor zijne waarde.

Door de menigvuldige toevoegsels en uitbreidingen, die dezen druk van de vorige onderscheiden, mag het thans, naar de uitspraak van een bevoegd beoordeelaar, ten volle aanspraak maken op den Titel van: *Lees- en Leerboek der Natuurkunde in haren tegenwoordigen staat van vordering.*

P. VAN DER BURG,

SCHETS DER NATUURKUNDE.

1e St. met 65 Houtsnê-Fig. *f* 0.45.
2e " " 53 " " 0.40.
3e " " 94 " " 0.50.

Bovenstaand Werkje compleet, met Alphabetisch Register... *f* 1.45.

De kundige en algemeen gunstig bekende Schrijver werd van vele zijden aangezocht, om bij zijne EERSTE GRONDBEGINSELEN DER NATUURKUNDE, waarvan reeds een DERDE DRUK het licht ziet, nog eene Schets VOOR JONGERE LEERLINGEN, een LEERBOEKJE VOOR DE LAGERE SCHOLEN, te leveren, en hij heeft zich van deze taak op eene allezins voortreffelijke wijze gekweten, getuige het gretig gebruik, dat vele Onderwijzers daarvan bij hunne lessen hebben gemaakt, waardoor het Werkje dagelijks zoo zeer in debiet toeneemt, dat nu reeds een TWEEDE DRUK het licht moest zien. (17458)

Bij VAN DEN HEUVELL & VAN SANTEN, te Leyden, ziet het licht:

KERK- EN CHRISTENDOM.

WANDELINGEN OP HET GEBIED DER KERKLEER.

Door JULIUS.

INHOUD: Verschil van meeningen. — Vergelijkingen. — De Prediking. — De Kerk in betrekking tot den Staat en tot het Huisgezin. — De Duivel en de Hel. — Paradijs en Hemel.

16° PRIJS 70 CENTS.

Die zich aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht.

DE HOSPITAALPRAKTIJK.

INLEIDING TOT DE PRACTISCHE BEOEFENING DER GENEESKUNDE AAN HET ZIEKBED,

Naar de Engelsche uitgave van **ROB. D. LYONS,** door **W. M. S. JUNIUS,** Med. Chir. et Art. Obst. Doctor. 12°. Prijs *f* 1.90. (17433)

H. HEINE'S

Sämmtliche Werke.

(Taschen-Ausgabe)

De volgende WERKEN zijn tot den geringen prijs van *f* 1.25 per Deeltje afzonderlijk te bekomen:

Reisebilder, 4 Th.; Vermischte Schriften, 3 Th.; Buch der Lieder (mit Heine's Porträt), 1 Th.; Der Salon, 4 Th.; Neue Gedichte, 1 Th.; Die Romantische Schule, 1 Th.; Romanzero, 1 Th.; Deutschland. Ein Wintermährchen. — Atta Troll. Ein Sommernachtstraum, 1 Th.; Kahldorf über den Adel. — Der Schwabenspiegel. — Dr. Faust, 1 Th.; Ueber Ludwig Börne, 1 Th.; Französische Zustände, 1 Th.; Mädchen und Frauen, 1 Th.; Heinrich Heine. Erinnerungen von Alfred Meissner. (Mit dem Porträt des Kranken Dichters). 1 Th.

Bij bestellingen van Ex. der tot dus ver verschenen 21 Deeltjes gezamenlijk, wordt de Prijs a *f* 1 per Deeltje, of *f* 21 voor het geheele Stel genoteerd. Gebonden, Verguld op Snee, met 35 Cts. Verhooging op elk Deeltje.

Uitgave van **H. NIJGH.** Alom te bekomen. (17411)

HOTEL PLACE ROYALE,

TE NIJMEGEN.

De Ondergeteekende beveelt zijn **LOGEMENT** in het midden der Stad gelegen, aan HH. REIZIGERS beleefdelijk aan.

(16656) **J. W. J. RUPS.**

NAAR BATAVIA

ligt te AMSTERDAM in LADING, voor GOEDEREN en PASSAGIERS:

Het snelzeilend gekoperd **BARKSCHIP** *HUIDECOPER,* Kapt. C. J. N. BLOK, voerende een geëxamineerden Doctor; vertrekt begin November. Adres bij de Cargadoors P. VARKEVISSER & ZONEN te Rotterdam, en HOYMAN & SCHUURMAN te Amsterdam. (15456)

NAAR BATAVIA

ligt te ROTTERDAM in LADING voor GOEDEREN en PASSAGIERS:

Het snelzeilend Gekoperd **BARKSCHIP** *NEDERLAND EN ORANJE,* Kapt. L. T. RUYVEN, voerende een geëxamineerden Doctor. Vertrekt begin November. Adres bij de Cargadoors P. VARKEVISSER & ZONEN. (15457)

Men vraagt voor eene in volle werking zijnde Fabriek van Artikelen van **DAGELIJKSCHE-** en **ALGEMEENE BEHOEFTE** gevestigd te Amsterdam, IEMAND die het daarvoor Benoodigde Kapitaal tegen Goede Rente en Aandeel in de Winst zou willen voorschieten of een **JONG MENSCH** als medewerkend **DEELGENOOT,** zijnde de Zaak voor zeer groote Uitbreiding vatbaar. Brieven Franco Letter D. bij de Boekhandelaars C. VAN DOORN EN ZOON te 's Gravenhage. (17463)

WISSELREGT.

VOOR *f* 1 IN PLAATS VAN *f* 2.

DE BEGINSELEN VAN HET

INTERNATIONAAL WISSELREGT,

DOOR **Mr. A. J. HOVY**, *Advocaat te Amsterdam.*

300 PAGINA'S IN GROOT OCTAVO. (16670)

Bij G. THEOD. BOM, Kalverstraat, Amsterdam.

Door L. J. VERHOEVEN, te 's Gravenhage is uitgegeven:

GESCHIEDKUNDIGE GEOGRAFISCHE

STATISTIEKE SCHETS

OMTRENT HET

SYRISCHE RIJK,

UIT WETENSWAARDIGE AANTEEKENINGEN OVERGENOMEN EN TE ZAMENGEBRAGT

DOOR

A. W. C. DOMIS.

PRIJS *f* 0.25. (17419)

Wie omtrent de tegenwoordige Politieke Aangelegenheden naar behooren ingelicht wenscht te worden, leze de navolgende Belangrijke Geschriften:

ROBERTO D'AZEGLIO, HET HOF VAN ROME EN HET EVANGELIE. Eene stem uit Italië Prijs *f* 0.35.

HIPPOLIJTE CASTILLE. NAPOLEON III EN DE GEESTELIJKHEID. *f* 0.30.

SAINT MARC GIRARDIN, HET PAUSDOM, IN ZIJNEN TOESTAND OP 1 JANUARIJ 1860. *f* 0.30.

MARY LAFON, DE DUIZENDJARIGE KRIJG TUSSCHEN ROME EN DE PAUSEN. Eene historische schets. *f* 1.50.

Dr. OTTO FORSTER, ITALIE. WAT HET WAS EN IS. OVERZIGT DER GESCHIEDENIS, AARDRIJKSKUNDE EN STATISTIEK VAN ITALIE, VAN DEN VROEGSTEN TIJD TOT OP ONZE DAGEN. Uit het Hoogduitsch vertaald door N. S. CALISCH *f* 0.90.

CHARLES DE LA VARENNE, DE PIJNBANK OP SICILIE *f* 0.50.

Uitgegeven bij GEBROEDERS BINGER, Warmoesstraat J 606, te Amsterdam. (17232)

JOH. NOMAN EN ZOON, te Zalt-Bommel, debiteren met succes:

WETTEN EN BESLUITEN DER

DIRECTE BELASTINGEN

EN DE IN- EN UITGAANDE REGTEN EN ACCIJNSEN, van 1823—1842, met uitvoerig Alph. Register, in een keurig Vergulde Lederen Band, klein folio *f* 18.

Idem van 1843—1852, in een keurig Vergulde Lederen Band, met uitvoerig Alph. Register, klein folio *f* 18.

Den lossen Lederen Band met het Register van 1843—1852 afzonderlijk, tot gemak voor diegenen die de 10 Jaarg. bezitten *f* 3.

De Jaargangen van 1853 en vervolgens, elk met uitvoerig Alphab. Register, per Jaargang a *f* 1.50. (17098)

Bij de Uitgevers (Warmoesstraat J 606, te Amsterdam) en bij alle voornaame Boekhandelaars is verkrijgbaar:

DE VADERLANDSCHE GESCHIEDENIS,

AANSCHOUWELIJK VOORGESTELD

TEN DIENSTE DER JEUGD.

BEELDEN EN GROEPEN, OM UIT TE KNIPPEN

en zich de voornaamste Gebeurtenissen en Personen in Chronologische Orde, op de gemakkelijkste wijze in het Geheugen te prenten. Ontworpen door

P. H. WITKAMP.

I.

DE GRAVEN VAN HOLLAND EN ZEELAND,

Geteekend door **W. HEKKING JR.**

en IN KLEUREN GEDRUKT. Eene dubbele Plaat en Twee enkele, met den daarbij behoorenden Tekst:

PRIJS *f* 1.80.

Wanneer onze beschaafde landgenooten het met den geachten Auteur en met de Uitgevers eens zijn, dat aan het jonge volkje geen nuttiger en aangenamer spel in handen gegeven kan worden dan deze **VADERLANDSCHE GESCHIEDENIS,** en wij het blijk van dien bijval in eene voldoende ondersteuning mogen vinden, zijn wij voornemens deze voorstelling van de GRAVEN VAN HOLLAND EN ZEELAND te laten volgen door eene reeks van andere, en wel het eerst door de navolgende:

HET SLOT VAN MUIDEN, ten tijde van Graaf Floris den Vijfde.
HET HUIS VAN NASSAU ORANJE.
HET HUIS VAN ORANJE-NASSAU.
HET HUIS VAN NASSAU-DIETZ.
NEDERLANDSCHE STAATSLIEDEN.
NEDERLANDSCHE DICHTERS EN LETTERKUNDIGEN.
NEDERLANDSCHE ZEEHELDEN.
NEDERLANDSCHE GELEERDEN.
NEDERLANDSCHE KRIJGSHELDEN.
DE GELDERSCHE HERTOGEN.
DE OPTOGT DER REDERIJKERS IN 1606.
HET SLOT LOEVESTEIN. ENZ. ENZ. (17142)

AMSTERDAM. **GEBROEDERS BINGER.**

LET WEL.

Ter Overneming wordt met Pº. Februarij of Pº. Mei a. s., desverkiezende nog eerder, aangeboden eene sedert jaren gevestigde **VOORBEREIDENDE SCHOOL** (BEWAARSCHOOL) voor den Fatsoenlijken Stand, ingerigt voor ruim 100 Kinderen, met groote **TUIN,** en voorzien van Gaslicht. Voor de aanwezende Goederen, enz., is benoodigd Zes Honderd Guldens en het HUIS voor een matigen prijs te Huur. Adres Franco onder Lett. G. M. Bureau Handelsblad. (17412)

OVERNEMING OF COMPAGNIESCHAP.

Op zeer voordeelige voorwaarden wordt ter OVERNEMING of in COMPAGNIESCHAP aangeboden: Eene welbeklante **TIMMER-** en **MOLENMAKERS-AFFAIRE,** met alles wat daartoe behoort, staande en gelegen binnen de florissante Gemeente Ameide, Provincie Zuid-Holland, aan de Rivier de Lek. Die hiertoe genegen zijn, vervoegen zich in Persoon of met vrachtvrije Brieven bij den Heer H. KOPPENHOUT, te Ameide. (17329)

VOORLOOPIGE AANKONDIGING.

In de Maand December a. s. zal in het openbaar worden geveild: Een kapitaal dubbel **HEERENHUIS,** staande op eene der aanzienlijkste Grachten te LEIDEN. Het Huis bevat eene gestucadoorde en met wit Marmer bevloerde Vestibule en Gang, eene extra groote fraai behangen en gestucadoorde Zaal, een aantal ruime Beneden- en Bovenkamers en Kabinetjes, waarvan de meeste gestucadoord, en voorzien zijn van marmeren Schoorsteenmantels en Spiegels, groote digte Kelder en verdere voor eene aanzienlijke Woning ingerigte Services. Bij het Huis is een groote welaangelegde Tuin, Koetsiers- en Knechtswoning, Koetshuis, Paardenstalling, enz.

Bovengenoemde Panden zijn inmiddels UIT DE HAND TE KOOP, en met Franco Brieven te bevragen bij den Heer J. HOLTZ, op de Hoogewoerd te Leiden. (17045)

VOORLOOPIGE AANKONDIGING.

Op nader te bepalen dag en plaats, zal in de maand November of December 1860, ten overstaan van den Notaris C. F. TROOST te Arnhem, in het openbaar worden geveild en verkocht: Het Gerenommeerde, voor weinige Jaren nieuw Gebouwde *Arnhemsche Koffijhuis,* gelegen te Arnhem aan den Velperweg, en bestaande uit drie ineenloopende zeer fraaije **CONCERT** of **DANSZALEN,** groot ruim 400 □ Ellen, daarnaast gelegen **WOONHUIS, TUIN** en Vier **ARBEIDERSWONINGEN;** een en ander ter oppervlakte van ongeveer 1400 □ Ellen; zijnde dit Erf ook bij uitstek gunstig gelegen tot den opbouw en aanleg van een of twee HEERENHUIZEN met TUIN en KOETSHUIS, aan den Rozendaalschen weg uitkomende.

Nadere Informatien Franco te bevragen ten kantoren van voornoemden Notaris, en bij den Aannemer G. VAN BERKUM te Arnhem. (17421)

KWEEKELING GEVRAAGD.

Aan een aanzienlijk INSTITUUT alhier vraagt men, om eenige Schooldienst te verrigten, een **KWEEKELING,** met of zonder Rang, des noods voor halve Schooltijden. Adres onder Lett. X., bij den Boekhandelaar H. T. LEEPEL, Heerenstraat RR Nº. 241, te Amsterdam. (17465)

Bij den Boekhandelaar P. M. VAN DER MADE. (Stilsteeg G 88) is verkrijgbaar gesteld:

CIRCULAIRE

AAN DE LEDEN VAN HET

WAARBORG-GENOOTSCHAP VOOR WEDUWEN,

ONDER DIRECTIE VAN DE HEEREN

TE WINKEL & DOIJER.

Met verzoek om mededeeling ook aan diegenen, welke wenschen toe te treden. (17457)

Prijs 20 Cents. Wordt niet in Commissie gezonden.

Als **REMPLAÇANT** voor de aanstaande LIGTING DER NALE MILITIE, biedt zich **IEMAND** aan, die vroeger reeds heeft en 28 Jaar oud is. Brieven Franco Lett. J. C. bij den Boekh. TJEENK WILLINK, te Arnhem. (17

BEHANGERS.

Een **BEHANGERS-GEZEL,** van de Protestantsche Gemeente van goede Getuigschriften voorzien, zag zich gaarne zoo spoedig mogelijk voor eenigen tijd GEPLAATST. Adres met Franco Brieven onder bij den Boekh. G. W. VAN DER WIEL, te Arnhem. (17

ATTENTIE!!!

De ONDERGETEEKENDE verwittigt zijne Geachte Begunstigers zoowel binnen als buiten de Stad, dat hij wegens het overlijden der Broeders J. ROBBEN, te 's Bosch, in de Vischstraat, deze Stad, voor Eigene Rekening blijft voortzetten, dat hij van af 1º. Sept. **AFFAIRE** te Gorinchem op de Botermarkt, in SCHRIJF-, KANTOOR- en SCHOOLBEHOEFTEN, GALANTERIEN, BIJOUTERIEËN, PORCELEINEN, Gewaarborgd GOUD en ZILVER, ENZ. heeft **OVERGEDAAN** aan den Heer **A. DRIESSENS.** Zijne achte Begunstigers tevens hartelijk dankende voor het Gorinchem genoten Vertrouwen neemt hij de vrijheid zich te zijnen Opvolger te Gorinchem minzaam in het gunstig het Publiek aan te bevelen.

's Bosch, 9 October 1860. Uw Dw. Dienaar **M. H. ROBBEN.** (17

Bussum.

De **SCHUIT** op BUSSUM vaart DINGSDAG en VRIJDAG Middags ten 12 Ure van het 's Gravelandsche Veer. **J. BOS,** Schipper. (17459)

FRANSCH ENGELSCH

JUFVROUWEN-KOSTSCHOOL

van Mademoiselle LOISY en Miss OSBORN

te Deidesheim (Rijnpaltz) bij Manheim.

Geleid door het beginsel, dat de ligchaams-ontwikkeling der ontwikkelde KINDEREN op den voorgrond geplaatst moet worden, wij bij het vestigen onzer **INRIGTING** ons verpligt gevoeld eene plaats te kiezen, welker gesteldheid ten opzigte van het klimaat dat beginsel beantwoordt.

DEIDESHEIM, van Wijnbouwlanden omringd, in het Beloofde gedeelte van den Schoonen Rijnpaltz, biedt deze voordeelen aan, ze zelden in eenige Stad gevonden worden. Zijne Gezonde, Zachte waarin Amandelen, Vijgen en Meloenen als onder eene Zuidelijke streek gedijen, oefent den weldadigsten invloed uit op de ligchaams-versterking onzer Eleves. Gedurende het driejarig bestaan van ons hebben wij de verblijdende waarneming gedaan, dat onze Kweekelingen steeds de volmaaktste gezondheid genieten, en dat zelfs Meisjes van zwak gestel in weinige maanden van haar verblijf alhier, eene Blozende Gezondheid verkregen hebben.

Door deze gunstige Plaatselijke Gesteldheid, gepaard met eene en ruime Woning, zijn wij in staat om aan alles wat van een **OPVOEDINGS-INSTITUUT** gevorderd kan worden, met gezetheid te voldoen.

Behalve het Klassieke Onderwijs, stellen wij het ons in het ten taak, dat de Kweekelingen zoo spoedig mogelijk de Engelsche Taal leeren, en daarbij levert de omstandigheid, dat LOISY, van Geboorte eene Française, en Miss OSBORN, geboorte eene Anglaise is, dit belangrijke voordeel op, dat de zich deze beide Talen eigen maken zoo als dit anders slechts zelf geschieden kan.

Bij het Huisselijk verkeer wordt bij afwisseling Fransch, Duitsch gesproken. De Kostschoolprijs is jaarlijks *f* 330. Cursus begint 23 October en reeds nu kan men zich ter plaatsing

HARRIET OSBORN EN ELISA LOISY.

DEIDESHEIM, 1 October 1860.

Nadere inlichtingen te bekomen bij de Heeren C. HEMMANN & Co. te Rotterdam. (17

Ouders en Onderwijzers worden opmerkzaam gemaakt op de

LEESDOOZEN,

om Kinderen al spelende te leeren Lezen en Woorden en Getallen zamen te voegen. Alom a *f* 1.50 voorhanden of te ontbieden bij P. C. Hooft te Rotterdam, door wien heden is verzonden:

DE KLEINE CARTONNEERKER,

zijnde eene verzameling **CARTONS,** waaruit Kinderen een **GEHEEL DORP** kunnen zamenstellen. Prijs *f* 1.25. (17457)

WINTER-SAISON

IN BAD HOMBURG VOR DER HÖHE.

Die Wintersaison von Homburg bietet den Fremden alle Annehmlichkeiten und Zerstreuungen grösserer Städte.

Das groszartige Conversationshaus, welches das ganze Jahr hindurch geöffnet bleibt, enthält prachtvoll decorirte Räume, einen groszen Ball-Concertsaal, einen Speise Salon, Kaffee- und Rauchzimmer, mehrere geschmackvoll ausgestattete Conversationssäle, wo Trente-et-quarante und lette unter Gewährung auszergewöhnlicher Vortheile aufliegen, indem Ersteres mit einem halben Refait und Letzteres mit einem Zéro gespielt Die tägliche Bankeinlage am Trente-et-quarante ist auf 300,000 Franken, das Maximum auf 12000 Franken festgesetzt. Das grosze Lesecabinet steht Publicum unentgeltlich geöffnet, und enthält die bedeutendsten Deutschen, Französischen, Englischen, Italienischen, Russischen, Polnischen Holländischen Politischen und Belletristischen Journale. Die Restauration ist dem rühmlichst bekannten Hause Chevet aus Paris anvertraut.

Jeden Abend läszt sich die beliebte Kurkapelle von Garbe und Koch in dem groszen Ballsaale hören.

Bälle, Concerte und andere Festlichkeiten wechseln wie in der Sommersaison fortwährend mit einander ab; eine ausgezeichnete Französische Vaudeville-Gesellschaft ist engagirt, welche wöchentlich zwei bis driemal im Japanischen Saale Vorstellungen gibt:

Grosze Jagden in weitem Umkreise enthalten sowohl Hochwild als alle andere Wildgattungen.

BAD HOMBURG ist durch die neue Eisenbahn-Verbindung gleichsam eine Vorstadt Frankfurts geworden; 16 Züge gehen täglich hin- und her, — der letzte um 11½ Uhr — und befördern die Fremden in einer halben Stunde; es wird denselben dadurch Gelegenheit geboten, Theater, Concerte und sonstige Abendunterhaltungen Frankfurts zu besuchen.

HOMBURG befindet sich durch die Vollendung des Rheinischen und Baierisch Oesterreichischen Eisenbannetzes im Mittelpunkte Europa's. Man gelangt von Wien in 24 Stunden, von Berlin in 15 Stunden, von Paris in 16 Stunden, von London in 24 Stunden, von Brussel und Amsterdam in 12 Stunden, vermittelst directer Eisenbahn nach HOMBURG. (16115)

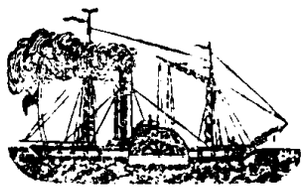

STOOMBOOT EN DILIGENCE genaamd *HARLINGEN,*

DIENST TUSSCHEN AMSTERDAM, ENKHUIZEN, HARLINGEN, LEEUWARDEN EN GRONINGEN.

Vertrek van AMSTERDAM, Zondags, Woensdags en Vrijdags, 's Morgens 7 Uur.
" " GRONINGEN, " " " " 's Avonds 11 "
" " LEEUWARDEN, Maandags, Donderdags en Zaturdags, 's Morgens 5 "
" " HARLINGEN, " " " " 8 "
Aankomst te AMSTERDAM, ongeveer één uur voor Beurstijd.
" " GRONINGEN " tien " 's Avonds.

KANTOOR TE AMSTERDAM IN DE NIEUWE STADS-HERBERG. (14306)

GEBROEDERS BINGER, uitgevers te Amsterdam, hebben eene *Inteekening* geopend op

THE PLAYS OF WILLIAM SHAKESPEARE,

UITGEGEVEN EN VERKLAARD

door *Mr. C. W. OPZOOMER.*

VOORWAARDEN.

THE PLAYS OF WILLIAM SHAKESPEARE, uitgegeven en verklaard door Mr. **C. W. OPZOOMER,** verschijnen bij Stukken van 6 a 9 vel druks.

Voor elk vel druks van 24 bladzijden, wordt **16 CENT** berekend (of ruim **10 CENT** voor de 16 bladzijden) — een prijs, die in verhouding tot de wijze van uitvoering en de kosten der onderneming gering mogelijk is.

DRIE Stukken vormen een Boekdeel, waarvoor Titels en Omslag *gratis* worden verstrekt.

Het geheele werk zal uit **36** Tooneelstukken bestaan; en naardien elke maand een compleet stuk gegeven wordt, zal men zich, bij de onbeduidende maandelijksche opoffering van ongeveer *f* 1 a 1.44, verloop van 3 Jaren in het bezit hebben gesteld van een allerbelangrijkst Bibliotheek werk van blijvende waarde.

Het tweede stuk wordt niet onder handen genomen voor dat de Uitgevers door eene ruime ondersteuning daartoe aangemoedigd zullen zijn.

Bij het tweede stuk wordt eene voorloopige Naamlijst van **Inteekenaren** gevoegd, terwijl de volledige lijst later volgt.

Afzonderlijke stukken zijn niet verkrijgbaar dan met **25 PCT.** verhooging van den Inteekeningprijs.

Het Eerste Stuk, hetwelk den geheelen *Othello* bevat en voorafgegaan wordt van eene verhandeling, get. **SHAKESPEARE, DE DICHTER VAN HET ZEDELIJK LEVEN,** levert eene proeve van de wijze van bewerking, en is alom verkrijgbaar. (17434)

AMSTERDAM, Maandag 15 October.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn de rapporteurs benoemd voor Hoofdstuk XII der staatsbegrooting en de wet op de middelen: de Heeren Wintgens, van Goltstein, Thorbecke, van Reenen, Meeussen; voor het ontwerp van wet betreffende het koloniaal reglement de Heeren van der Linden, van Heukelom, van Hoëvell, van Goltstein, Duymaer van Twist; voor de ontwerpen van wet tot afschaffing der slavernij in West-Indie de Heeren van Voorthuyzen, Heemskerk, Olivier, Mijer, Gevers Deynoot. Voorts is zonder stemming besloten tot niet toelating van den Heer Dirks, doch tot toelating van den Heer Wybenga. Heden is de discussie over de regeling der suiker-contracten aangevangen. Als sprekers hebben de minister van kolonien en de HH. Duymaer van Twist, van Wijnbergen, van Nispen, van Hoevell en van Voorthuyzen het woord gevoerd. Morgen zal de beraadslaging worden voortgezet. De Heer Mijer is dan het eerst aan het woord.

Dezer dagen is bij de Wed. L. van Hulst en Zn. alhier, eene Nederduitsche vertaling in het licht verschenen van een werk, dat in het oorspronkelijke een grooten opgang heeft gemaakt. Het is geschreven door Shirley Brooks, en getiteld: *De Gordiaansche Knoop*. Zoowel wegens den boeienden stijl, als om den humoristischen toon zal dit nieuwe voortbrengsel van Engelschen bodem door velen met genoegen worden gelezen. De vertaler heeft zich bovendien goed van zijne taak gekweten. De uitgave is net. Het werk is in drie deelen gesplitst, waarvan elk met eene fraaie steendrukplaat is voorzien.

's GRAVENHAGE, 15 Oct. Naar men vernoemt zijn nopens de ongesteldheid van Z. K. H. Prins Alexander uit Stuttgard geene berigten ontvangen, welke zorg zouden inboezemen.

— De generaal Mansouroff, Russisch gezant alhier, zal zich binnen eenige dagen naar Parijs begeven.

— Naar wij vernemen heeft Jhr. Mr. G. L. H. Hooft, wegens zijne hooge jaren, bedankt als president van de commissie van toezigt over de Koninklijke muziekschool alhier en is in zijne plaats benoemd de Heer D. J. Boellaard. De Heer Hooft is tot honorair lid dier commissie benoemd.

ROTTERDAM, 14 Oct. De zaak van de weduwen van binnenloodsen, oude en ontslagen binnenloodsen alhier, ten gevolge van den overgang van het loodswezen aan het Rijk, is eindelijk na vele besprekingen en onderhandelingen tot eene overeenkomst gekomen. Door burgemeester en wethouders zullen de eigendommen van het vroegere loodswezen, bestaande in een kapitaal huis in de Boompjes, ca. *f* 170,000 ingeschr. Grootboek 2½ pCt. W. S. te gelde worden gemaakt, en de opbrengst met de in kas zijnde gelden onder de weduwen, oude en ontslagene loodsen worden verdeeld, naar het getal dienstjaren als maatstaf, echter met eene wijziging ten voordeele der jongeren, daar het voorname struikelblok tot regeling steeds de verdeeling naar ancienneteit, omdat de jongeren beweerden dat bij het Reglement niet was voorzien, maar daarin allen als gelijk in aanmerking voorkwamen. Het huis is reeds tegen 17 dezer in publieke veiling aangeslagen.

LEYDEN, 15 Oct. De majoor van der Schrieck, die onlangs door H. M. overgeplaatst is bij het reg. grenadiers en jagers, is belast met het commando over het 2e. bataillon van gemeld corps, alhier in garnizoen.

TELEGRAMMEN van het Kon. Meteorol. Observat. te Utrecht, dd. 14 Oct.

NAMEN DER PLAATSEN.	Barom. ter-afwijking.	WIND. Rigting.	WIND. Kracht	Temperatuur.	TOESTAND DER LUCHT.	TOESTAND DER ZEE.
	Millimet.					
Texel.....	— 3.5	W. N.W.	1	11.1	betrokken.	weinig zee
Havre.....	—	W. N.W.	4	9.9	zwaar bew.	hooge zee.
Delfzijl.....	— 8.2	W.	2	9.7	zwaar bew.	—
Hartlepool..	—	—	—	—	—	—
Helvoetsluis..	—	—	—	—	—	—
Yarmouth	—	—	—	—	—	—
Utrecht...	—12.3	W.	1	8.7	zw. bew.regen.	—

14 Oct. Grootste verschil der afwijk. tuss. Parijs en Hartlepool..... 8.1
" " " " " Brest " Utrecht..... 8.8

METEOROLOGISCHE WAARNEMINGEN van 15 October 8 u.

NAMEN DER PLAATSEN.	BAROMETER.	WIND. RIGTING.	WIND. KRACHT.	TEMPERAT.
Utrecht.....	49.01	Z. W.	3	8.4
Nijmegen.....	45.91	Z. W. t. W.	0	7.1
Nieuwed. (Helder)	46.30	N. W	6	10.6
Zwolle.....	47.78	Z. Z. W.	5	8.6
Grootste verschil..	M. 3.19 G.	Z. W. t. W.	0	7.1

LAATSTE BERIGTEN.

PARIJS, Zondag 14 October.

Er is een gerucht in omloop, dat de graaf van Parijs gisteren te Londen toen hij van de jagt terug kwam, zijn been heeft gebroken.

De rijtuigen des Keizers zijn heden naar Compiègne vertrokken.

De *Espana* van 10 dezer vestigt de aandacht van het gouvernement op de propaganda, die zich ter gunste van het Protestantisme in Spanje openbaart. In verscheidene provincies worden groote hoeveelheden Protestantsche werken ingevoerd. De uitbreiding van het Protestantisme in Spanje, meldt volgens bovengenoemd blad, een niet te miskennen doel. Men wil de godsdienstige denkwijze van het volk schokken, om den Spanjaarden het gevoel hunner nationaliteit te doen verliezen.

MARSEILLE, Zondag, 14 October.

De officieren van het pauselijke leger, die uit Genua terugkeeren, melden dat de generaal de Lamoricière heden te Rome zal aankomen.

BRUSSEL, Zondag 14 Oct., des Namiddags.

De Koningin Victoria ligtelijk verkouden zijnde, zal waarschijnlijk eerst Maandag in plaats van Maandag deze stad verlaten.

ROTTERDAM, 15 Oct. Uit de eerste hand zijn verkocht 34, 34 en 32 v. Java-Tabak, ex Missisippi.

Vorige Tarwe onveranderd, nieuwe *f* 6; Garst en Haver *f* 6; blaauwe Boonen *f* 30 hooger; bruine Boonen tot *f* 18 a 22 verkocht.

Meekrap redelijk geveild, onveranderd, tamelijke kooplust; Wortelen iets lager afgegeven.

SCHIEDAM, 15 Oct. Moutwijn *f* 14; Genever *f* 19¼, Amst. Proef *f* 20¼.

ROTTERDAM, Maandag 15 Oct. W. S. 2½ pCt. 62¾; Spanje 1¾ pCt. 28¾; Portug. 1856/57 41½; Rusland 1855 6de Serie 96½; Dito Spoorweg-Aand. volgef. 205; Oost. Met. 5 pCt. 44⅛; Dito 2½ pCt. 24; Dito Nat. 52 1/16.

PER TELEGRAAF.

LONDEN, HEDEN, Maandag 15 October.

Koffij vast. — *Suiker* zeer vast. — *Rijst* prijshoudend. — *Lijnolie* 31. — *Campolie* 42 a 42.3 — *Granen* vaster.

LONDEN, HEDEN, Maandag 15 Oct. Consols 93 per Nov.; Mexik. 21 a ⅜; 4½ pCt. Peru —; 3 pCt. Dito —; 3¾ pCt. Grenada — a —; Dito Uitg. — a —; 2½ pCt. Venez. — a —; 3 pCt. Portug. —; 3 pCt. Russ. 49 a ½; 1¾ pCt. Dito 40 a ½; Cert. Coup. 6⅛ a ⅜; 4½ pCt. Russ. —; 5 pCt. Dito —.

WEENEN, HEDEN Maandag 15den Oct. Metall. 5 pCt. 63.25; Dito 1854 75; Bank-Actien 756; Noorbaan Dito —; Cred. Anstalt —; Oostenr. Lot. Spoorw. —; N. Lomb. —. — Wissel: Londen 13.22½; Goud —.

BERLIJN, HEDEN, Maandag 15 October.

Rogge: Herfst 54, voorjaar 48¼; *Olie:* Herfst 11¾, voorjaar 12⅜; Haver Herfst 28¼ voorjaar 27.

BERLIJN, HEDEN, Maandag 15 Oct. 5 pCt. Metall. 47 p.; Dito Nat. 64¼; Dito N. Leening 64¼; Loten 1860 —; Stiegl. 5de Serie 92½; Dito 4de Serie 101¼; 5 pCt. Eng. Russen —; 3 pCt. N. Dito 61½; 5 pCt. Russen 105½. — Wissel: Londen 2/m. —; Parijs —; Hamb. —; Amst. —; Weenen —; Petersb. 3/w. —.

HAMBURG, HEDEN, Maandag 15 October.

Olie: Herfst 26/2, Voorjaar 27.

PARIJS, HEDEN, Maandag 15 October.

De *Moniteur* weerspreekt ten stelligste het bestaan eener depeche van den hertog de Grammont aan den generaal Lamoricière gezonden, om hem de dringende hulp van de Fransche troepen aan te kondigen. De gezant heeft slechts eene depeche gezonden aan den Franschen consul te Ancona, waarin hem de verzekering geeft, dat de inval in de Pauselijke Staten, wel verre van te geschieden met toestemming van de keizerlijke regering, hare ontevredenheid in hooge mate had opgewekt. Er was toen nog geene sprake van de vermeerdering van het leger te Rome.

Mgr. Nuntius, die zich voor den tijd van eenige weken met verlof naar Rome begeeft, heeft verzocht de eer te mogen hebben voor zijn vertrek den Keizer de betuiging zijner hulde te mogen aanbieden; hij is gisteren door den Keizer ten gehoore ontvangen.

PARIJS, HEDEN, Maandag 15 Oct. Fransche 3 pCt. 68.90, 68.80; 4½ pCt. Dito — Fransch-Oostenr. Spoorw. 482.50; Cred. Mob. 700, 697; 3 pCt. Spanje 47¼; 1¾ pCt. Dito 39¾; Amort. —.

TEXEL, HEDEN Maandag 15 October.

Binnen: David Faye, Helgesen, Drammen. - Alpha, Halvorsen, id. - Chelone, Ullenberg, Frederikstad. - Diana, S., Londen. - Beaver, S., id. - Olafkyrre, Christensen, Drammen. - Sarah, Evans, Cardif. - Amicitia, Wijgers, Surin. - Martaban, Bohn, Soerabaya.

Uitgezeild: Twenthe, S., Hull. - Cycloop, Takes, Koningsb. - Fox, King, Yarmouth. - Ondine, S., Bordeaux.

BATAVIA, DONDERDAG 23 AUGUSTUS.

Te Samarang heeft onder de in Nederlandsche dienst staande buitenlanders eene oproerige beweging plaats gehad, die ten gevolge der daartegen genomen krachtige maatregelen, bedwongen is.

Op Java heerscht thans weder eene gewenschte rust.

Er zijn andermaal troepen naar Banjermassing vertrokken.

Koffij f 35. — *Suiker:* N°. 16 *f* 16 a 16¼. — *Rijst* vast op *f* 142; blanke *f* 155. — *Gom Elastiek f* 110 a 111. — *Indigo f* 4¼. — *Arak f* 42. — *Peper f* 22. — *Huiden f* 3.50. — *Gom Damar f* 25. — *Vrachten*: Naar Nederland *f* 75, naar China d. 0.40 c. — *Wisselkoers* op Nederland 100¼; op Londen *f* 11.25.

AANGEKOMEN: Valparaiso, Kok, Macao. - Maria Elise, van der Putte, Amst. - Walvisch, Schut, id. - Electra, Wegman, id. - Hebe, Kiehl, Rott. - Eva Johanna, van Bochove, Newport n. Hongkong - Rhynvis Feith, Lammerts, Londen. - Amerika, Zeeman, Amst. - Fop Smit, Hoefman, Rott. - Wilhelmina Maria, Postma, Amst. - Helvoetsluis, Vos, China.

ANJER GEPASSEERD: Antonia Petronella, Voorendijk, Cardiff n. Singapore.

De in de nabijheid van Macasser gestrande Nederlandsche schepen Juno en Adriana Jacoba zijn verloren.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, Maandag 15 October.

Van Banca Tin zijn heden 1000 blokken a *f* 79 afgedaan.

De prijzen van het Vee, besteed ter markt van heden, waren als volgt: Runderen wegende 650 ℔ 1e kwal. *f* 190, 2e kwal. *f* 160; dito weg. 600 ℔ 1e kwal. *f* 180, 2e kwal. *f* 150; dito weg. 550 ℔ 1e kwal. *f* 160, 2e kwal *f* 140. Melk- en Kalfkoeijen *f* 100 a 160. Schapen *f* 28 a 34. Varkens 50 a 54 c. het Ned. ℔.

HAVRE, 12 Oct. *Katoen:* De vraag blijft vrij levendig; heden werden circa 2000 b. afgedaan. Op levering heeft men sedert gisteren bovendien 2000 b. New-Orleans verhandeld tot de basis van fr. 83.50 voor middling en 85.50 voor strict middling. De notering is 1 fr. hooger gesteld voor très bas Mobile en Georgia en voor bas in alle soorten. Bas New-Orleans komt alzoo te staan op fr. 86. De voorraad op heden bedraagt 152,920 b. tegen 53,250 b. op hetzelfde tijdstip van het vorig jaar.

HAMBURG, 12 Oct. In *Koffij* is deze week slechts weinig omgegaan en ten gevolge van den geringen kooplust, konden eenige aan de markt gebragte partijtjes niet dan tot lagere prijzen koopers vinden. Heden was de markt beter gestemd en blijven de prijzen vast. De verkoopen sedert 5 dezer bestonden uit 2000 b. Rio en Santos, van 6⅛ a 6⅞, 1000 b. Rio, per Schwalbe, 3500 b. Rio, per Laura, a 6⅞ sch., 3000 b. Costarica van 6¾ a 7½ en 500 b. Laguayra van 6¾ a 7⅜ sch. — Ruwe *Suiker* met weinig omzet doch prijshoudend. — *Rijst:* De aftrek blijft flaauw, niettemin zijn de prijzen steeds zeer vast. — *Katoen* sterk begeerd, tot ¼ sch. hoogere prijzen hadden aanzienlijke afdoeningen plaats, bestaande uit 1400 p. Noord-Amerik. van 5½ a 6⅜ sch., 400 p. Suratte van 3¾ a 5⅛ sch., 200 p. Dito zeilende, a 5 sch., 50 p. Tinnevelly a 4⅞ sch. en 103 b. Bahia tot 8 sch. Naar *Huiden* vertoont zich wederom meer vraag. — *Tabak:* Tot goede prijzen zijn uit de eerste hand verkocht 596 cer. Havana, 1520 cer Dom. en 600 p. Brazil. In veiling werden 30 k. Kentucky, dooreen a 3 1/16 sch. en 17 k. Seedleaf, dooreen a 7 1/16 sch. verkocht. — Van *Verfhout* ontvingen wij deze week 367,000 ℔ Laguna Campêche, 30,000 ℔ Dom. Blaauw, 60,000 ℔ Geelhout en 60,000 ℔ Fernambuc, welke partijen, behalve het Fernambuc, reeds in de tweede hand zijn overgegaan. — *Specerijen:* Foelie en Noten stil; Nagelen souteneren zich op hun verhoogden stand; Peper vast. *Piment* stiller. — *Vruchten:* Krenten vinden weinig attentie. — *Lijnolie* hooger en bij gerijven 21¼ mb. betaald. — Van *Palmolie* is een en ander ter verzending genomen en 1a. Lagos tot 31 mb. betaald. — 1a. Cochin *Cocosolie* bedong 34¼ a 35 mb. — *Talk* hooger gehouden; 1a. Russ. 36 mb., inl. 35¼ mb. *Potasch:* Kasan vast op 17¼ mb.; Amerik. flaauw en tot 19¾ te koop. — *Wol:* Hiervan werden afgedaan 96 b. half gewasschen Lima a c. 12½ sch. en 129 b. Donskoi tot c. 8¼ sch. — *Granen:* De markt is voortdurend stil, doch in eene vaste stemming; Tarwe van de Deensche eilanden wordt 124/125—125/126 ℔ n. gedr. per Oct. op 127 a 130 rd. gehouden en 132, 133 ℔ jar. van Holstein en Pommeren is tot 160 a 162 rd. aan de markt; op het voorjaar wordt 127, 128 ℔ gedr. van de Deensche eilanden tot 132 rd., 128 ℔ n. van Mecklenburg tot 136 en 129, 130 ℔ van Holstein en Fehmern tot 142 rd. aangeboden zonder omzet. Van Rogge zijn zeilende ladingen van Petersburg, 114, 116 ℔ tot 74 a 78 rd. te bekomen. Garst: Van de Deensche eilanden bedong 109 ℔ gedr. per Oct. 75½ rd.

ODESSA, 5 Oct. *Granen:* De prijzen hebben deze week op nieuw eene rijzing ondervonden van ca. 25 cop. per tz. voor Ghirca, zachte en Sandomirca Tarwe en 15 a 25 c. voor Garst; Lijnzaad daarentegen 15 a 20 c. lager. De gezamenlijke verkoopen van disponibele waar bestonden uit ca. 64,000 tz. — *Wisselkoers* op Londen 662 - 64.

MESSINA, 6 Oct. *Zwavel:* De prijzen zijn vast en gestemd tot rijzing; mooi secunda disponibel 32¼ taris; Nov.—Dec. 33¼ taris; Jan.—Junij 32¾. — *Olie* souteneert zich ferm op 36 taris vrij aan boord. De oogst van dit jaar zal geheel mislukt zijn en de prijzen schijnen nog hooger te zullen gaan, niettegenstaande er niets wordt uitgevoerd. — *Hazelnoten* op levering van den nieuwen oogst O. Z. 6.10 voor Piazza, 5.28 voor Ucria, v. a. b. — *Amandelen* 8.15.

Fondsen en Beurstijdingen.

LONDEN, 13 Oct. In de Engelsche markt was geene verandering. Van buitenl. fondsen waren Spaansche 3 pCt. ¼ en dito 1¾ pCt. ⅛ lager. Gren. Uitg. rezen ¼ pCt. en 6 pCt. N. Turken daalden ¼ pCt.

Consols 3 pCt. cont. 92¾ a ⅞; Dito op 8 Nov. 93; Braz. 5 pCt. 98; Dito 1860 4½ pCt. 87⅞; Mexic. 3 pCt. 22⅜ a ½; Grenada Uitg. 6 a ¼; Port. 1853 43¾ a 44; Sard. 5 pCt. 86; Spanje 3 pCt. 48¾, a 49¼; Dito 1¾ pCt. 40 a ½; Turken 6 pCt. Nieuwe Leening 55¼ a ¾; Dito 4 pCt. Geguarand. 102,; Rhijnspoorweg £ 12¾ a 13.

Scheepstijdingen.

Gepraaid, 29 Aug.; op 13° N. Br., 25° W. L.: Willem Hendrik, Beckering, Amst. n. de Kaap de Goede Hoop.

AMSTERDAM, 15 Oct. Van de bemanning van het bij Petten verongelukte schip Remke, kapt. Scherpbier, met garst en haver van Libau naar Schiedam bestemd, zijn de kapt., vrouw en twee kinderen, de stuurman en twee matrozen omgekomen, terwijl twee matrozen met de reddingboot behouden aan wal zijn gebragt.

Het schip Triton, kapt. Duinker, zou tegen 1 Nov. van Suriname herwaarts vertrekken.

TEXEL, 14 Oct. Door kapt. Nieman, voerende het schip Ariadne, van Dantzig alhier binnen, zijn aangebragt kapt. Muller en vier man van het schip Helena Carolina, van Riga met hout naar Antwerpen bestemd, welk schip op 3 Oct. in een orkaan is verongelukt.

SCHEVENINGEN, 15 Oct. In den verleden nacht zijn alhier Noordsche deelen of platen, gemerkt L × L, op het strand aangespoeld en bij de strandvonderij geborgen.

VLISSINGEN, 13 Oct. De Mary Clarck, kapt. Storey, van Shields naar Rotterdam, is hier als bijlegger binnengeloopen.

HELGOLAND, 12 Oct. De lading van het alhier gestrande (oogenschijnlijk) Holl. schip is geborgen.

RIGA, 7 Oct. De bemanning van het alhier gestrande Nederl. schoenerschip Henrica, kapt. Nuisker, is gered; het schip echter is totaal weg.

COWES, 12 Oct. Circa 150 last der lading van het alhier in avarij binnengeloopen Ned. schip van der Palm, kapt. Marcus, van Java naar Schiedam bestemd, zal in een ander schip overgeladen en verder naar de bestemming vervoerd worden. De van der Palm zal slechts het hoog noodige alhier repareren en binnen 8 of 10 dagen gereed zijn om de reis voort te zetten.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 14 Oct.; Stad Leeuwarden, Dijk, Suriname. - Graaf van Rechteren, S., Hull. - Maria, Molenaar, Yarmouth. - Ariadne, Niemann, Dantzig. - Familien, Andreassen, Drammen. - Judith, Stibolt, id. - Christiane Parr, Jansen, Drobach.

HELVOETSLUIS, 14 Oct.; Maria Wilhelmina, Jörgensen, Foo-Chew-Foo. - Lady Aberdour, Laidbart, Sunderland.

BRIEL, 14 Oct.; Prins van Oranje, S., Duinkerken. - Leo, S., Londen. - Admiral Cator, S., Hartlepool. - Seahorse, S., Hull. - Emanuel, de Buhr, Stockholm.

BROUWERSHAVEN, 13 Oct.; Ocean, Böhme, Archangel n. Schiedam.— 14 Oct.; Canton, Tweehuys, Bat. n. Rott., vertr. 2 Junij. - William Whiterlee, Attwood, Akyab l. v. Queenstown n. id. - Soen, Ulstrup, Libau n. Antwerpen. - Fritzoe, Laurentsen, Laurvich n. id. - Harmonien, Pedersen, Skeen n. id.

ZOLTKAMP, 13 Oct.; 5 Gebroeders, Visser, Hamb.. - Catrina, Loots, id.

ZIERIKZEE, 12 Oct.; Zeus, Oversluizen, Bergen n. Vlaardingen.

VLISSINGEN, 13 Oct.; Hermanna Das, Das, Dantzig

LEER, 8 Oct.; 2 Gebrüder, Jansen, Termunterzijl. — 10 Oct.; Thedina Beerthuis, Groningen.

HAMBURG, 12 Oct.; Klasina, Klein, Harburg.

BREMERHAVEN, 12 Oct.; Henriette, Klofhorn, Amst. - Twee Gezusters, Geltes, Gron.

EMDEN, 9 Oct.; Sophia, Egberts, Newc.

WARNEMUNDE, 11 Oct.; Argo, Fretwurst, Schiedam.

DANTZIG, 11 Oct.; Hillechina, Joosten, Kopenh.

GOTHENBURG, 9 Oct.; Libra, van Wijk, Sunderland.

PILLAU, 11 Oct.; Hillechina, Hooghoudt, Dysart.

KROONSTAD, 6 Oct.; Eendragt, Bos, Rott. - Klazina, de Jonge, Liverp.— 13 Oct.; Rembrant, S., Amst.

BOLDERA, 8 Oct.; Enjetta, Boswijk, Bergen. - Anchen, Velt, Schiedam. - 9 Oct.; Gerhard, Santjer, id. - Heinrich, Krull, id. - Anna, Jongebloed, id. - Hercules, Müllman, id. - Catharina, Jongebloed, Rott. - Adèle, Tobbens, id. - Margarethe, Kwint, id. - Nannette, Ontjes, Amst. - Cath. Geerdina, de Groot, id. - Orion, Braamhorst, id. - Anna, Roskamp, Antw. - Johanna, Heeren, Bridport. - Anna Hendrika, Ebeling, id. - Zeemeeuw, Sikkema, Londen. - Eendragt, Kamminga, id.

HOLTENAU, 10 Oct.; Jantena, Drent, Aalb. n. Holl.

RENDSBURG, 10 Oct.; Margar. Meijering, de Jonge, Memel n. Elsfleth.— 11 Oct.; Christina Jacoba, Ploeg, Wismar n. Hartlepool. - Wubbina Fredrika, Das, Dantzig n. de Jahde. — 12 Oct.; Geerdina, Visser, Bremen n. Stettin.

LONDEN, 13 Oct.; Venus, Weatherall, Amst. - Lubbegina, Hazelhof, Gron.

Bij FALMOUTH, 13 Oct.; Agatha, Breckwoldt, Montevideo n. Antw.

Bij SORLINGS, 6 Oct.; Anna Lousa, Ruige, Newc. n. Alexaedrie. - Berendina, Bossinga, ...

GRANGEMOUTH, 11 Oct.; Luise, S., Rott.

LEITH, 11 Oct.; Henriette, Jensen, Antwerpen.

SHIELDS, 11 Oct.; Gesina, Lindeboom, Gent.

HAVRE, 12 Oct.; Levant, S., Rott.

LISSABON, 3 Oct.; Wilhelmina, Puister, Newc.

Bij GIBRALTAR, 3 Oct.; Cornelia Henriette, om de West koersende.

OPORTO, 5 Oct.; Presto, ..., Riga.

St. UBES, 1 Oct.; Catharina Holland, Hazewinkel, Lissabon.

VENETIE, 7 Oct.; Jetskelina Wya, Doornbos, Amst.

KONSTANTINOPEL, 25 Sept.; de Zwijger, Wolters, Salonica.

SURINAME, 7 Sept.; Egmond, Jansen, Sunderl.

UITGEZEILD.

TEXEL, 14 Oct.; Emma, Hofkamp, Londen.

VLIE, 14 Oct.; Salisbury Harrison, Hall, Sunderland. - Alkaja, Ekmann, Christinastad. - Johanna Bartha, Fenenga, Memel. - Marie, Reeckman, Gothenburg. - Hanna Christensen, Wathne, Christiansand. - Aurora, Boon, Avontuur.

HELVOETSLUIS, 14 Oct.; Rhône, S., Marseille via Brouwersh. - Dankbaarheid, van den Berg, Lissabon. - Bordeaux, S., Bordeaux. - Admiraal Verhuell, S., Havre. - Feijenoord, S., Londen. - Lord Raglan, S., Newc. - Killarney, S., Goole. - Margaretha, Poll, Stettin. - Arjen Brouwer, de Boer, Frederikstad.

CUXHAVEN, 12 Oct.; Amsterdam, S., Amst. - Twee Gebroeders, Albers, Rott. - Compegius Willem, Koster, Groningen.

FLENSBURG, 8 Oct.; Heidewika Regina, Pekelder, Rostok. — 9 Oct. Johanna Emilie, Ontjes, Riga.

SWINEMUNDE, 11 Oct.; Tjallinga Aurelia, Fekkes, Goolo. - Jeltina, Mulder, Nantes.

GOTHENBURG, 10 Oct; zeilklaar: Jonge Gerrit, Hazewinkel, Engeland.

DEAL, 13 Oct.; zeilkl.: Vriendschap, Mulder, Londen n. Syra.

FALMOUTH, 12 Oct.; Concurrent, Davidson, Bat. n. Londen. - Elisabeth, Larsen, id. n. id.

CORK, 11 Oct.; Philippius Cornelius, Meter, Archangel n. Cardif.

IPSWICH, 11 Oct.; Twee Gezusters, de Jonge, Nieuwe Diep.

HULL, 11 Oct.; Triton, Bakker, Warkworth.

LIVERPOOL, 12 Oct.; Jacoba Johanna, de Groot, Gron. - Zeilkl.: Wieka, Eefting, Suriname.

BONESS, 11 Oct.; Johan Klaasen, Visser, Amst. - Anna, Berg, Venetie.

NEWCASTLE, 12 Oct.; zeilkl.: Anna Martha, Kortker, Lissabon. - Ida, Jongebloed, Malta. - Hendrika, Engelsman, Dantzig.

HAVRE, 12 Oct.; Ary Scheffer, S., Rott.

LISSABON, 30 Sept.; Minerva, Douwes, Rio Grande. - Albert, Bakker, Cardif.

Rivierberigten.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN:

M. Buchner, Maintz N°. 1, n. Mainz. - N. Noll, Hoffnung, n. Coblenz. - S. H Hartman, Hoffnung, Ludwigshaven, Manheim en Heilbron. - J. W. Timmerman, Frankfort N°. 29, n. Frankfort en Bieberich. - P. J. Itschert, Eintracht, n. Mannheim. - T. Kamps, Cöln N°. 4, n. Keulen. - H. P. Disch, Flora, n. Frankfort en Biebrich. - P. van IJwaarden, Stad Amsterdam, n. Maastricht, Luik en Aken. - F. W. Meuwsen, Emma, n. Dusseldorp en Neus.

KEULEN, 14 Oct. Rijnhoogte 16 vt. 9 d. Keulsch (15 vt. 11 d. Rijnl.)

Carga-Lijsten.

AMSTERDAM.

SURINAME, Stad Leeuwarden, Dijk: 116 v. Suiker, U Wilkens en C°.; 33 v. Suiker, H. J. Veldwijk; 40 v. Suiker, J. en Th. van Marselis; 25 v. Suiker, A. A. Roepel; 37/1 en 16/4 v. Suiker, v. Heukelom en Vollenhoven.

ARCHANGEL, Sirius, Doewes: 1500 tz. Lijnzaad, Order.

ROTTERDAM.

BALTIMORE, Duisburg, Wiegmann: 50 v. Tabak, Hoffmann, Dorrepaal en C°.; 25 v. Tabak, Minderop en Zn.; 10 v. Steelen, C. Hemmann en C°.; 25 v. Tabak, P. J. v. d. Schrieck en C°.; 25 v. Tabak, Gebr. Nottebohm; 25 v. Tabak, L. Hoyack en C°.; 100 v. Tabak, Mees en Moens; 37 v. Tabak, R. Kraemer en C°.; 25 v. Tabak, v. Oordt, Rube en C°.; 150 v. Tabak, Order. — Voor Amst.: 100 v. Tabak, W. Beckering; 100 v. Tabak, Louis Bienfait en Soon; 653 v. Tabak, 73 v. Steelen, 25,689 st. Duigen, 300 Riemen, Böninger, Kramer en C°.

Prijscourant der Effecten.

MAANDAG 15 OCTOBER.

			Laagste koers.	Hoogste koers.	Gebleven koers.
AMSTERDAM. Thesaurie.	5	pCt.			
Nederl. Bank	4	"			
NEDERLANDEN. Werk. Schuld.	2½	"	62⅜	62 11/16	
Dito Dito	3	"	76¼		
Dito Dito	4	"	97 13/16	97 15/16	97 15/16
Oost Ind. Leening	4	"			
Amortisatie Syndicaat	3½	"	91½		
Handelmaatsch. op rescontre			129¼	129½	129¼
Dito à contant	4½	"			
Dito Leening 1858	4	"			
Aand. Holl. Spoorweg					
Leening Idem	4½	"			
Rijn Dito	4½	"			
BELGIE. Cert. Adm. Belg. Bank.	4½	"			
Dito bij Rothschild	2½	"	52⅛	52⅛	52⅛
FRANKRIJK. Certificaten	3	"			
SPANJE. Obligatien	1¾	"	39 5/16	39⅜	39⅜
Dito	3	"	48		
Dito Binnenlandsche	3	"	46 11/16	46⅞	46⅞
Amortisable Schuld			23⅜	23½	23⅜
Bewijzen Coupons					
PORTUGAL. Obligatien	3	"	43¼	43 5/16	43 5/16
Dito 1856/1859	3	"	41⅛	41 9/16	41 9/16
Dito Uitgeleide					
RUSLAND. Oblig. bij Hope & C°.	5	"	101⅛	101⅞	101⅞
Dito Dito 1828/29	5	"	101⅛	101⅛	101¼
Certif. Dito 1831/33	5	"	85⅜	85½	
Dito Dito 1840	4	"	76¾		
Dito Origin, 2de, 3de, 4de Leen.	4	"	77⅜		
Dito Dito 5de "	5	"	77		
Dito 5de Serie	5	"	87¼		
Dito 1855 6de Serie	5	"	96	96⅛	96
Dito Adm. te Hamburg	5	"			
Dito te Londen	5	"			
Dito Dito	4½	"			
Dito Dito	3	"	60 15/16		
Inschrijvingen in Assignatien	6	"			
Certificaten van Dito	6	"	57⅜		
Spoorweg-Actien	5	"	204½	205¼	204½
Hypotheek	4½	"			
POLEN. Aandeelen 1835 fl. 500		*f*			
Obligatien	4	pCt.	78⅜		
PRUISEN. Obligatien	4½	"			
Dito 1859	5	"	103		
Aandeelen 1854	3½	"	207		
OOSTENRIJK. Oblig. bij Goll & C°.	5	"			
Dito Dito	4	"	43¾		
Dito Metalliek	5	"	44⅛	44⅜	44 1/16
Dito Dito	2½	"	24		
Dito Rente Amst.	5	"	68⅛	68¼	68⅛
Dito Nationale 1854	5	"	52 3/16	52⅜	52¼
Weener Bank-Actien		*f*	654		
Dito Aand. fl. 250, 1839		"			
Dito Dito fl. 250, 1854	4	pCt.	200	201	
Dito Dito fl. 500, 1860	5	"			
Fr. Oost. Spw. Oblig. bij Hope	5	pCt.			
BEIJEREN. Spoorweg Aandeelen		*f*			

Braz. 1824 5 pCt. 95⅞; Dito 1860 4½ pCt. 84½; Ecuador 11 11/16, ⅞, 11/16; Venez. 3 pCt. 21 1/16, ¾; Dito 1½ pCt. 11¼, ¼; Gren. 14 5/16, ½, ⅜; Dito Uitg. 6, ⅛, 6; Mexik. 21; Illinois Spoorw.-Aand. 82; Dito Oblig. Constr. Bonds 7 pCt. 91¼, ¾, ½; Grieken 5 pCt. 5¼, ⅛; 4½ pCt. Russen 1860 89½; 4½ pCt. Rijnsp. 2de Leening 97.

Koers van het Geld: Beleening 3, Prolongatie 2½, Disconto 3 pCt.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Effecten-Societeit,

Y. DE KOCK, *President.* J. A. JOLLES Jr., *2de Secretaris.*

In Holl. fondsen was heden weinig of geene verandering.

De markt in vreemde effecten leverde niets belangsrijks op. Alleen waren Oostenr., bij eenige affaire, iets vaster.

Nieuwe Weener Aandeelen 1858 *f* 91, ½.

Laatste Prijzen ten 5 ure: Integralen 62⅞ a ⅝; Spaansche 1¾ pCt. 39¾; Binnenl. 3 pCt. 46⅞; Metall. 5 pCt. 44⅛ a ⅜; Dito Nation. 52¼; Mexik. 20⅞.

Prijzen der Coupons: Metall. *f* 21.75; Dito Nat. *f* 28.75; Diverse Engelsche per £ *f* 11.65; Eng. Russen per £ *f* 11.80; Fransche *f* 55½; Belg. 55¾; Pruis. *f* 34⅞; Hamb. Russen *f* 34⅜; Russen in Z. R. *f* 34⅛; Papieren R. *f* —; Poolsche in Fl. *f* 26⅞; Napelsche —.—; Spaansche *f* —; Amerikaansche Dollars *f* 2.35.

Graanmarkt.

Tarwe ruim prijsh.: 131 ℔ wb. Pools. *f* 455; 131 ℔ dito *f* 450; 130 ℔ dito *f* 437; 129 ℔ dito *f* 435, a d. Zaan; 125 ℔ Vriess *f* 425, id.

Rogge tot iets hoogere prijzen met veel handel; 121 ℔ Pruis. *f* 215; 122 ℔ dito *f* 214, 215; 125 ℔ Finsche *f* 220; 118, 120 ℔ mindere dito 196, 200; 116 ℔ Petersb. *f* 189, 190; 116 ℔ mindere dito *f* 187; 117 ℔ Petersb. *f* 191; 118, 119, 120 ℔ dito *f* 195, 197, 199; 119 ℔ dito 199; 117 ℔ n. dito *f* 195; 125 ℔ Pruiss. *f* 234; op levering in deze maand *f* 188, in Maart *f* 191, 192, 193; Mei *f* 193, 194.

Tegen Vrijdag 19 dezer zijn in publieke veiling aangeslagen ca. 80 last Galatz Rogge 118, 119 ℔.

Garst merkelijk hooger verkocht met veel handel, 95, 97, 99 ℔ n. Fries. Winter *f* 186, 190, 195.

Haver hooger verkocht; Riga a *f* 10¼ de 100 kilo; Inlandsch *f* 10¼ de 100 kilo, beide jarige.

Boekweit voortdurend schaars en gevraagd, zijnde hooger verkocht; 136, 138, 139 2 ℔ Gooische en Amersf. *f* 236, 240, 242; N.-Brab., 118 ℔ dr. *f* 239, 245; 136 2 ℔ Breda'sche *f* 242 per 2100 kilo.

Koolzaad op het najaar ruim prijshoudend, op het voorjaar onveranderd; Friesch 60 ₰; op 9 vat in Oct. 71½ ₰; April 75½ ₰.

Lijnzaad ruim prijshoudend; 110, 111 ℔ Koningsb. *f* 325; 105, 106 ℔ Riga *f* 285, 290; 105, 106 ℔ Petersb. *f* 317½; 104, 105 ℔ Archang. *f* 300; 102, 103 ℔ dito *f* 297½; 100, 101 ℔ dito *f* 9¾ per mud.

Raapolie dadelijk en op levering iets williger; 6/w. *f* 43¼; vlieg. *f* 42; Nov. *f* 42 a ¼—42¼; Dec. *f* 42½—42½ a ¾; Mei 1861 *f* 43½ a 44.

Lijnolie dadelijk en op levering hooger betaald; op t. a. *f* 32; vlieg. *f* 30¾; Nov. *f* 30½ a ¾—30¾; Dec. *f* 30¾ a 31; Maart, April en Mei 1861 *f* 31¾ a 32.

Hennepolie 6/w. *f* 40¼; vlieg. *f* 39.

Raapkoeken *f* 74 a 78. Lijnkoeken *f* 11 a 15

Van Boekweit mede verkocht: 136,2, 138 2 ℔ n. Gooijsche *f* 235, 240; 118 ℔ dito *f* 244.

Wisselkoers.

			Geld.	Papier.			Geld.	Papier
Parijs	2 m.	*f*	55½	Livorno	2 m.	*f*	45¾	
Id.	kort	"	55⅞	Napels	2 m.	"	79	
Id.	3 m.	"		Weenen	6 w.	"	85½	
Bordeaux	2 m.	"	55½	Augsburg	6 w.	"	99½	
Id.	15 d.	"	55⅝	Frankfort	6 w.	"	99¾	
Madrid	3 m.	"	240	Londen	2 m.	"	11.62½	
Cadix	3 m.	"	241	Id.	k. z.	"	11.72½	
Seville	3 m.	"	237	Hamburg	2 m.	"	35 1/16	
Bilbao	3 m.	"	238	Id.	k. z.	"	35¼	
Lissabon	3 m.	"	41⅛	Petersburg	3 m.	"	169	
Oporto	3 m.	"	41	Rotterdam		"	⅛	
Genua	2 m.	"	45⅞	Disconto		"	3	

Gisteren zijn ter *Effecten-Societeit* verhandeld: Metall. 5 pCts. 44 1/16, ⅜; Dito Nation. 52⅛, 1/16, 3/16; Sp. Amort. 23 5/16; Uitgest. Grenada 6.

ADVERTENTIEN.

243STE STAATS-LOTERIJ.

Bij **I. I. DE VRIES,** te Haarlem, bij wien in vorige Loterijen verscheidene Kapitale Prijzen zijn gevallen, zijn thans weder voor bovengemelde Loterij **HEELE** en **GEDEELTEN** van **LOTEN,** volgens Tarief te bekomen. De Trekking der 1ste Klasse begint 22 October aanst.

Voorts blijft bovengenoemde zich beleefdelijk aanbevelen betrekkelijk den Commissiehandel in alle Binnen- en Buitenlandsche Effecten. (17509)

ZONDER SALARIS

wenschte eene Fatsoenlijke **BURGER WEDUWE** van een middelbaren leeftijd, P. G., zich geplaatst te zien als **HUISHOUDSTER** in Amsterdam bij Fatsoenlijke Lieden zonder Kinderen, of wel ter Verzorging van een of twee Oude Lieden; wegens een klein inkomen uit eigen Fondsen, zal er op geen Salaris gelet worden, te meer echter op eene fatsoenlijke behandeling. Brieven onder Lr. P. H. franco Bureau Handelsbl. (17500)

INWONING.

Voor eene **DEFTIGE DAME** van de P. G., wordt bij Gegoede Lieden alhier gevraagd eene **KAMER** met den Kost en Huiselijk Verkeer, bij voorkeur in een Klein Gezin, waarmede zij desverkiezende des Zomers mede naar Buiten zoude kunnen gaan. Adres met Prijsopgaaf en Conditiën onder Letter K., met Franco Briefjes bij den Boekhandelaar A. J. CRAMER N°. 477, Singel over den Garnalen Doelen. (17483)

LEES HIER.

Men verlangt zoo spoedig mogelijk **IEMAND,** gezond en sterk van gestel, welke met de **HANDKAR** weet om te gaan en bewijzen van eerlijkheid kan overleggen; degenen die met de BAKKERIJ eenigzins bekend zijn, zullen het meest in aanmerking komen. Men gelieve zich te adresseren onder Lett. A. L., Bureau Handelsblad. (17479)

Bij GEBRs. VAN ES & J. LEENDERTZ, te Amsterdam, is verschenen:

EENE PLAAT, VOORSTELLENDE:

Het Paleis voor Volksvlijt.

PRIJS *f* 1.

Bij alle Boek- en Kunsthandelaren verkrijgbaar. (17508)

Bij J. DE RUYTER, Boekverkooper, op den Dam bij de Kalverstraat, wordt heden Uitgegeven, a 20 Cents: (17080)

Mr. J. VAN LENNEP.

DICHTREGELEN,

op den 23 en 25sten September 1860 uitgesproken door Mevr. VAN OLLEVEN-DA SILVA,

OP DEN NATIONALEN SCHOUWBURG TE BRUSSEL.

NED. RHIJNSPOORWEG.

Ten gevolge eener zeer aanmerkelijke **VRACHTVERMINDERING** voor **KOFFIJ** langs al de betrokkene Spoorwegen naar den **BOVENRHIJN,** bedraagt deze Vracht thans bij zendingen *viâ Deutz* van minstens 100 Centenaars, per Centenaar:

Naar Mainz	van Amsterdam	13 1/10	en van Rotterdam	13 8/10	Sgr.
" Ludwighafen,	"	d°.	15	"	"	d°.	15 8/10	"
" Frankfort a/M.	"	d°.	15 3/10	"	"	d°.	15 8/10	"

AMSTERDAM, 15 October 1860. **DE DIRECTIE.** (17494)

H. VAN DEN ENGH, H. F. A. VAN LINGEN, J. BRUSSE Hzn., J. A. HILLEBRAND, A. Q. J. VAN KEMPEN, B. J. FERRARIO, R. SCHREUDER, J. BRUSSE, E. W. HEYBLOM, H. BAARSMA, H. F. A. DAMEN, C. R. J. STROETHOFF en H. S. HAVERMAN, Makelaars, presenteren als lasthebbenden van hunne Meesters, op Donderdag den 1sten November 1860, des Avonds ten Zes Ure precies, ten Huize van A. VAN ES, in *de Branke Grond,* in de Nes, ten overstaan van den Deurwaarder J. H. STROETHOFF, aan de Meestbiedenden te Verkoopen:

Ca. 70 Vat roode **BORDEAUX WIJN,** waarbij uit het Gewas 1858,
" 60 Booten **ALOCCO WIJN,** Gewas 1854,
" 9 Stukken **HONGAARSCHE WIJN,** Gewas 1857.
" 1/1, 5/2 Booten Roode **PORT** à **PORT,**
" 13 1, 36 2 Pijpen **KAAP MADEIRA,**
" 2/1 D°. **MADEIRA,**
" 7/2 Booten Roode **PONTAC,**
" 2 D°. Oude **SPAANSCHE**

WIJN.

EN LAATSTELIJK

Ca. 1000/1 en 400/2 Flesschen **CHAMPAGNE WIJN,** *in diverse kwaliteiten.*

Liggende en te zien als bij Notitie zal worden aangewezen. (17499)

WILLIGE VERKOOPING door H. G. GEERS Gz., Makelaar en Ondernemer van Verkoopingen, op Vrijdag den 19den October 1860, des Voormiddags ten Elf Ure, op de Korten Prinsengracht tusschen de Eenhoornsluis en Houttuinen, bestaande in eene aanzienlijke partij **AFBRAAK,** van aldaar in de Houttuinen geamoveerde Gebouwen, als Eiken en Greenen Balken, Ribben, Rigchels, Kozijnen, Deuren, Schotten, Ramen, Luiken, Deelen, Sparren en Eiken en Greenen **BRANDHOUT.** Al hetgeen daags voor den Verkoopdag ter bezigtiging zal zijn. (17504)

Boekverkooping bij G. D. BOM,

DAMRAK, H 117.

Op MAANDAG 12 NOVEMBER en Tien volgende Dagen, des Namiddags ten Vijf Ure precies, zal de Boekhandelaar **G. D. BOM,** publiek verkoopen: Eene aanzienlijke en uitgebreide Verzameling net geconditioneerde **BOEKEN,** in verschillende Vakken van Geleerdheid en Smaak, voornamelijk betreffende GODGELEERDHEID, GESCHIEDENIS, AARDRIJKSKUNDE, REGTSGELEERDHEID, DICHTKUNDE, NATUURLIJKE HISTORIE, NATUUR-, LANDHUISHOUD-, SCHEI-, ZIEKTE-, GENEES- en ONTLEEDKUNDE, WIS- en ZEEVAARTKUNDE, KUNSTEN, WETENSCHAPPEN, LETTEREN, TAALKUNDE en ROMANS; voorts beste ATLASSEN en KAARTEN, fraaije PLAATWERKEN, GRAVUREN, LITHOGRAPHIEN, PIANO FORTE, eene collectie MUZIEKWERKEN, OPERA'S en MUZIEK, SCHRIJF- en DRUKPAPIER, BINDERSGEREEDSCHAP, CHIRURGIALE INSTRUMENTEN, LIEFHEBBERIJEN, BOEKDRUKPERS, enz. Nagelaten door wijlen den Wel-Ed. Gestr. Heer MR. **J. VAN RIET;** den Wel-Ed. Zeer Gel. Heer **J. W. BIJLSMIT,** Med. Doctor, en den Wel-Ed. Heer **C. CHRISTIAANS,** Hoofdonderwijzer; allen te Amsterdam. Te zien Vrijdag en Zaturday te voren, des Voormiddags van 10 tot 3 Ure. De Catalogus zal op franco aanvrage verkrijgbaar zijn bij **G. D. BOM,** Damrak H 117. (17423)

DE ONDERGETEEKENDE verklaart hierbij, dat hij met het beste gevolg heeft aangewend de **KRUIDEN-POMADE** van den Heer **VIANEN,** te Amsterdam, dat door een slechts kortstondig gebruik het uitvallen van het Haar geheel heeft opgehouden, en dat tevens de dun begroeiden Plekken op het Hoofd zich weder met Haar beginnen te vullen.

's HAGE, 29 Augustus 1860. **P. LUVERMAN.**

Deze met roem bekende **POMADE** is voortdurend verkrijgbaar bij de Heeren **TOGNACCA & COSSA,** hoek Kalverstraat en Rozeboomsteeg en aan het Hoofd-Dépôt bij den Eigenaar **G. VIANEN,** Langeleidschedwarsstraat bij de Spiegelgracht, CC 292, te Amsterdam en in de bekende Dépôts. Alwaar de verzegelde Fleschjes met berigt van gebruik à *f* 1 voorhanden zijn. (17454)

Een Fatsoenlijk **JONG MENSCH,** 20 jaren oud, eene vlugge hand Schrijvende, goed bekend met de vier moderne Talen en gedurende eenigen tijd op een HANDELSKANTOOR, in Engeland als **VOLONTAIR** werkzaam geweest, zag zich gaarne tegen November of later als zoodanig op een dergelijk KANTOOR alhier geplaatst. Adres onder N°. 17441, bij den Kantoorboekverkooper R. C. LEPPER, Rokin N°. 169. (17441)

TE HUUR aangeboden op een der Hoofdgrachten nabij de Westermarkt, voor een of twee **HEEREN,** hunne Zaken buitens huis hebbende: Een nette **ZIJ-** en **BINNENKAMER,** met **ALCOVE** en verdere Gemakken, soigneus Gemeubileerd. Te aanvaarden Primo November. Reflecterenden verzoeke franco aanvrage onder Lett. J. C. Bureau Handelsblad. (17440)

LET WEL.

In eene der meest welvarende en meest bevolkte Gemeenten van Noord-Hollend, vraagt men een **ONGEHUWD DEELGENOOT,** die over 2 Mille kan beschikken, ter uitbreiding van eene goed beklante BROOD-, KOEK- en BANKETBAKKERIJ. Men heeft vooral het oog op Iemand die het Vak niet enkundig is en mede kan werken. Adres Franco Brieven Lett. V. Bureau Handelsblad. (17420)

Een **JONG MENSCH,** bekend met het vak van WOLLEN EN KATOENEN MANUFACTUREN, in staat de beste Getuigen te kunnen produceren, zag zich gaarne zoo spoedig mogelijk hierin of in eene andere betrekking, onverschillig welke en waar geplaatst, op hoog salaris zal minder gelet worden. Reflecteerende gelieven zich te adresseren onder Lett. F. D. in den Boekhandel en Boekbinderij van J. H. HÉMAN, op de Rozengracht bij de Prinsengracht, EE 10. (17417)

Eene Fatsoenlijke **BURGER DOCHTER,** van de P. G., 21 Jaren, voorzien van goede getuigen, wenschte zoo spoedig mogelijk geplaatst te worden, hier of elders, hetzij als **WINKEL-DOCHTER** of ter adsistentie in eene **HUISHOUDING,** enz. Adres Franco Bureau Handelsblad Lett. K. P. (17414)

DOOR VERTREK NAAR BUITEN FINALE KWITERING.

Wordt TE KOOP aangeboden eene Welbeklante **BALLETJES** en **SUIKERWERKERS-AFFAIRE,** waar ook eene goede Gelegenheid bestaat (als eene bijzaak) tot het uitoefenen eener **KOEK-** en **KLEINGOED BAKKERIJ,** waartoe Gereedschappen voorhanden zijn. Het HUIS en PAKHUIS voor een matigen Huurprijs. Brieven Franco Lett. K. L. bij H. W. WILLEMS, Boekhandelaar Koningsplein alhier. (17413)

VERHUUR-KANTOOR

van **W. COSSAAR** in Mannelijke Dienstboden, is verplaatst van de Binnen-Bantammerstraat naar het Koningsplein N°. 441. Heden voorhanden KRUIDENIERS- en KOFFIJHUIS-BEDIENDEN, PAKHUISKNECHTS, LOOPJONGENS, enz. (17502)

Men verlangt tegen P°. December aanstaande, een **BROOD- en KOEKBAKKERSKNECHT,** zijn werk grondig verstaande, liefst van de P. G. Reflecterenden adresseren zich met Franco Brieven onder Lett. Z. A., Bureau Handelsblad. (17503)

ZIJDEN-STOFFEN,

FANTAISIE-STOFFEN,

WINTER-MANTELS.

Chals en Longchals

en meerdere **NIEUWE ARTIKELEN** zijn in ruime keus ontvangen bij Koningsplein. **SIGTENHORST & DE WAAL.** (17501) Voorheen H. J. COSTER & C°.

DE BIERBROUWERIJ,

TE ZALT-BOEMEL,

wordt ter dadelijke aanvaarding IN HUUR aangeboden. Adres bij den Notaris Mr. O. BLOMHERT.

Brieven Franco. (17476)

---

f 1000

BELOONING voor dengeen, die een Fatsoenlijk **JONG MENSCH** een AMBT of BETREKKING bezorgt, waaraan een Jaarlijksch inkomen van *f* 600 a 700 verbonden is. Reflecterende gelieve men zich te adresseren Letter P. L., Poste Restante te Leyden. (17466)

Voor eene zeer solide en steeds in bloei toenemende **MAATSCHAPPIJ** worden voor de Provincie NOORD HOLLAND **AGENTEN** gevraagd. Brieven Franco Lett. Q., bij den Boekh. J. HERFKENS Fz., St. Jans Kerkhof te Utrecht. (17469)

Twee **JUFVROUWEN,** Werksters in DAMES-HOEDEN, zagen zich gaarne in de gelegenheid gesteld om voor Winkels of Magazijnen te Werken, onverschillig waar, binnen of buiten de Stad. Zij Maken en Vermaken en Verwen **STROO-** en **ZIJDE-HOEDEN,** in alle Kleuren en Modellen. Wegens bewijzen van bekwaamheid is men altijd gereed een Model te laten zien. Men gelieve zich te adresseren met Franco Brieven onder Lett. H. G. Bureau Handelsblad. (17495)

TEGEN 1 NOVEMBER OF FEBRUARIJ a. s., wordt TE HUUR gepresenteerd, op een der vrolijkste gedeelten der Stad, een riant **BOVENHUIS,** bestaande uit 3 Kamers, Keuken en verdere Gemakken. Adres Franco onder Lett. J. M., in den Kantoor-Boekwinkel en Koperplaatdrukkerij van R. B. DEWESEN, op den Haarlemmerdijk UU 189, te Amsterdam. (17484)

WORDT GEVRAAGD

eene **JUFVROUW,** om Twee malen per Week aan eene DAME **ONDERRIGT** te geven in de **FRANSCHE TAAL.** Opgave van prijs en waar informatien te bekomen zijn Franco in te zenden onder Lett. P. W. in den Kantoorboekhandel van Wed. I. ELLERMAN, Beurssteeg, E 176. (17332)

B. VAN SANTE, Apotheker te Zaandam, vraagt tegen 1°. Februarij e. k. of vroeger, een **BEDIENDE,** van goede Getuigschriften voorzien, tegen een redelijk Salaris. Adres met Franco Brieven. (17354)

Eene **FATSOENLIJKE WEDUWE,** P. G., met 2 Kinderen, eene eigene Affaire uitoefenende, maar nog eenigen tijd over hebbende om die nuttig te besteden, zag zich gaarne met eenig **NAAI-** of **VERSTELWERK** belast. Bij onderscheidene Fatsoenlijke Lieden bekend zijnde, kan men het haar gerust toevertrouwen. Adres franco onder Letter A. Z., bij den Boekhandelaar J. H. SCHELTEMA, Beursteeg, E 18, alhier. (17487)

UIT DE HAND TE KOOP.

Een bijzonder goed **HUIS,** gelegen op de Heerengracht in de nabijheid der Hartenstraat, bevattende ZES KAMERS en verder al hetgeen wat tot eene Deftige Woning wordt vereischt. De helft der Kooppenningen kan des verkiezende daarop gevestigd blijven. Informatien bij den Makelaar E. HEUKENSFELDT SLAGHEK, Prinsengracht bij de Reguliersgracht. (17489)

DOOR PLAATSGEBREK ZIJN WIJ GENOODZAAKT VELE ADVERTENTIEN TOT EEN VOLGEND NOMMER TE LATEN LIGGEN.

SCHOUWBURGEN, CONCERTEN, ENZ.

STADS SCHOUWBURG. Woensdag 17 Oct. (N°. 35 Ab.) *De Bruid van Vreeland, of wie is de Bruidegom?* blijspel in 4 bedrijven. Gevolgd door: *Sataniella of de zegepraal der Deugd,* groot fantastisch ballet-pant. in 4 bedrijven of 8 tafereelen. Gemonteerd door en mise en scène van J. Rousset. Benevens geheel nieuwe muziek voor het 3de bedrijf gecomponeerd door Joh. M. Coenen, voor dubbel orchest. (6¼ ure.)

THÉATRE FRANÇAIS, Sur le Singel. Mercredi 17 Oct. 4e Représentation de: *Les Pattes de Mouche,* comédie nouvelle en 3 actes, par Mr. Victorien Sardou. On finira par la 1re représentation de: *Risette ou les Millions de la Mansarde,* vaudeville nouveau en 1 acte par Mr. Ed. Abouf. Entrée *f* 1. (8 heures.)

SALON DES VARIETES, in de Nes. Dingsdag 16 October: *Samson de Smokkelaar,* komieke operette in 1 bedrijf. Daarna: *De Boekhandelaar,* door M. H. Binger, blijspel in 5 bedrijven.

Entrée 75 Cts. in vertering, 50 Cts. zonder vertering. Aanv. 8 Ure.

J. E. DUPORT.

SALON DES VARIETES, in de Amstelstraat. Dingsdag 16 Oct. (Gevraagde voorstelling): *De mooije Nikker of een Welopgevoed Bediende,* nieuwe vrolijke Vaudeville in 2 Tafereelen. Na hetzelve: *Buurman Bagnolet, of een Acteur van het Liefhebberij Tooneel,* nieuwe vrolijke vaudeville in een Bedrijf, tot slot: *Engelsche John en Duitsche Apolonia of uw leven is in gevaar,* nieuwe kluchtige Vaudeville in een bedrijf.

Entrée 75 Cts. in vertering. (8 ure.) **BOAS & JUDELS.**

Plaatsen zijn aan het bureau te bespreken.

GRAND THEATRE DES VARIÉTÉS, in de Amstelstraat. Dingsdag 16 Oct. Eene 4de opvoering van: *De Pandbeleener,* drama in 7 tafereelen en een voorspel, naar het Fransch, door J. P. Hagen, met nieuwe Muziek door L. W. Luers. Voorspel: *De Voortvlugtige en de Aanbrenger.* 1ste taf.: De Wees van Botany-Baay; 2de taf: De Hond van het Gesticht; 3de taf.: De getrouwheid van een Hond; 4de taf.: De Beschermengel; 5de taf.: Het Testament; 6de taf.: Het Gouden Vat; 7de taf.: De gevloekte Buurt. (Aanv. 8 ure.)

Entrée 75 Cents in vertering. **A. VAN LIER Jz.**

Café: *Wapen van Amsterdam*

HEDEN EN VOLGENDE AVONDEN,

GRANDES SOIRÉES MUSICALES.

DOOR DE EERSTE ARTISTEN.

2me DEBUT

de Mlle. **CONSTANCE,** Forte Chanteuse des Grands Théatres de Grenoble, Lyon et Paris.
Mr. REMOND, Comique de Paris, Scène en Grand Costum.
Mr. MASSILLON, Comique et Basse Chanteur.
Mme. MASSILLON, Chanteuse Comique en tout genre.
Mlle. WEDDERIN, Soubrette van Berlin.
Mr. SIVERDING, Pianist en Harmonie Flûte.

SOIRÉE MUSICALE,

heden en volgende Avonden, te geven door Madame G. MERLÉ, A. JORDAN en verder Gezelschap, in het PARLEMENT, Nes, A, N°. 8. **J. VAN ROOIJEN.**

NEDERLANDSCH ONDERLING PENSIOEN- EN WEDUWENFONDS,

gevestigd te Leyden.

Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 24 Julij 1860, N°. 54,

ONDER BESTUUR VAN DE HEEREN:

P. H. Baron TAETS VAN AMERONGEN TOT NATEWISCH,
Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van den Gemeenteraad van Leyden,
Mr. C. W. HUBRECHT,
Lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland en Wethouder der Gemeente Leyden,
Jonkh. W. J. C. RAMMELMAN ELSEVIER,
Lid van den Hoogen Raad van Adel, — en
M. G. TEN SANDE, Lid van den Gemeenteraad te Leyden,
ALS COMMISSARISSEN,
en de Heeren G. J. ROLLANDET, Mr. C. A. DE VASSY en M. H. ESSER,
ALS DIRECTEUREN.

Tot Correspondenten te Amsterdam zijn benoemd de Heeren B. MARINKELLE en W. P. VALKE, bij welke alle verlangde inlichtingen, alsmede Tarieven te bekomen zijn.

KANTOOR: Heerengracht bij de Leliegracht, RR 273. — **BEURS:** Pilaar 41. (17477)

AMSTERDAM BIJ GEBR. DIEDERICHS. — GEDRUKT BIJ G. A. SPIN & ZOON.

BIJVOEGSEL, behoorende tot het ALGEMEEN HANDELSBLAD, No. 8992, dd. Maandag 15 Oct. 1860.

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Donderdag 11 October.

De Prins v. Wallis zal niet, gelijk hij vroeger voornemens was, het eiland Bermuda bezoeken, maar van New-York regtstreeks naar Engeland vertrekken.

— Men verneemt het overlijden van den generaal-majoor sir H. G. Roberts, in den ouderdom van 60 jaren.

— Gisteren avond is de negen-verdiepingen hooge suiker-raffinaderij in Horseferryroad, toebehoorende aan de HH. Goodhart, tot den grond toe afgebrand; de schade, die echter door verzekering gedekt is, bedraagt over de 30,000 £.

— Een bij den *Daily News* ontvangen brief meldt, dat zijn correspondent bij het leger van Garibaldi, die zich te veel vooraan had gewaagd, met oogmerk om den uitslag van het gevecht met eigen oogen te kunnen nagaan, door een kogel der koninklijke troepen is getroffen en gedood.

— Het schip Ziba is met eene lading van 638,900 ℔ thee uit China hier aangekomen.

— Het aantal der schepen, welke gedurende de stormen der vorige week op de Schotsche kusten gestrand of beschadigd zijn, bedraagt verscheiden honderden. Alleen bij Peterhead strandden er vier, waaronder een Pruisisch brikschip van 200 ton, dat van Dantzig naar Dublin onderweg was.

— Bij de kamer van koophandel te Nottingham is het telegrafisch verzoek uit Parijs ontvangen, om een paar fabriekanten in manufacturen derwaarts te zenden, ten einde den Heer Cobden behulpzaam te zijn in het regelen van eenige punten van het tractaat, dat eerlang in werking zal komen. Dien ten gevolge vertrekken twee deskundigen, de HH. Heymann en Mundella, heden naar Frankrijk.

— Een geestelijke te Smallburgh, een plaatsje in het graafschap Norfolk, heeft dezer dagen een bewijs van Anglicaansche bigotterie en oninschikkelijkheid gegeven. Toen namelijk een zuigeling begraven werd, hadden twee der nabestaanden, tegen zijn verbod, omdat het wicht niet gedoopt was, gezangen en gebeden bij het graf gehouden, weswege hij hen voor de regtbank bragt, waar zij tot de nominale boete van 1 sh. 13 p. of 3 dagen gevangenzetting werden veroordeeld. De verdediger, een advocaat uit Londen, heeft van deze uitspraak appèl aangeteekend.

Duitsche Post.

WEENEN, 10 Oct. De Fransche gezant, de markies de Moustier, is gisteren avond in de hoofdstad aangekomen.

— Lord Loftus, Engelsch gezant bij ons hof, is gisteren uit Koburg hier teruggekeerd.

— De baron von Kubeck, de president der bondsvergadering te Frankfort, heeft reeds herhaaldelijk bijzondere audientien gehad bij den Keizer en verscheidene conferentien gehouden met den graaf von Rechberg.

— Uit Königgrätz meldt men, dat in den loop der beide laatst verloopen weken geen dag is voorbijgegaan, waarop niet een of meer transporten als verdacht in hechtenis genomen personen is aangekomen. In de afgeloopen week kwamen in een transport 40 personen aan, onder sterk militair geleide. De gevangenissen zijn thans reeds zoo vol, dat de jongst aangekomen gearresteerden naar elders zijn vervoerd.

— Het te Pesth verschijnende dagblad *Magyar Satje* meldt in zijn jongste nommer, dat de graaf Eduard Karolyi op zijne terugreis van Ostende naar Pesth te Salzburg in verzekerde bewaring is genomen.

— Naar men verneemt zullen de strijdkrachten in Venetie op 200,000 man worden gebragt.

— Sedert den jongst gevoerden oorlog zijn vele inrigtingen van weldadigheid door vrijwillige bijdragen tot stand gebragt, strekkende om verminkte militairen of de nagelaten weduwen en weezen te ondersteunen. Het getal militairen, die door deze inrigtingen worden verzorgd, bedraagt ruim 600 en zeer groot is het aantal nagelaten betrekkingen van overleden militairen dat wordt verpleegd.

— In de *Oesterr. Zeit.* wordt een uitvoerig artikel gelezen betreffende de benoeming van de nieuwe leden van het Heerenhuis. Daarin wordt o. a. gezegd, dat de Prins-Regent even rond en openlijk voortgaat op den vrijzinnigen weg, als hij dien aanvankelijk heeft betreden. De meerderheid in het Huis der Heeren, welke de afgeloopen zitting van den landdag tot eene onvruchtbare zitting heeft gemaakt, en in lijnregten strijd met de staatkundige rigting, door de natie gevolgd, heeft gestemd, is nu, zoo niet gebroken, althans is het zeker dat haar eene krachtige partij is tegenovergesteld, welke haren tegenstand waarschijnlijk zal overwinnen. Daarenboven heeft de Prins-Regent tevens door de nieuwe benoemingen het bewijs geleverd, dat volgens zijn gevoelen de kracht en steun des lands niet moet gezocht worden bij die klasse, welke zich bloot mag verheugen in het bezit van een adellijken titel, maar bij hen, die door de ontwikkeling hunner intellectuele vermogens getoond hebben ware verdienste te bezitten. Wij wenschen de naburigen staat geluk met een dergelijk begin, hetwelk geene andere dan zegenrijke vruchten kan dragen." Deze woorden zijn des te opmerkelijker, dewijl de *Oesterr. Zeit.* een half officieel blad is.

BERLIJN, 12 Oct. (des Ochtends). Op last van den opperbevelhebber der vloot is den kapt. ter zee Kuhn, commandant van de Loreley bevel gezonden om rapport in te leveren betreffende het gebeurde, toen hij van Gaëta naar Messina is gestevend, ten einde te voldoen aan eene lastgeving, ontvangen van onzen gezant, den graaf de Perponcher. Ook aan laatstgenoemde is door den minister van buitenl. zaken bevel toegezonden om een rapport omtrent die veel besproken zaak aan het ministerie te doen geworden.

— Ter herinnering aan de viering van het eeuwfeest der stichting van de universiteit alhier, is een album uitgegeven, bevattende de portretten der professoren, benevens dat van den tegenwoordigen minister van onderwijs von Bethmann, vroeger professor aan onze universiteit.

— De rijke verzameling muziekstukken van professor Joseph Fischhof, die voor eenigen tijd te Weenen is overleden, heeft hare plaats reeds ontvangen in de koninklijke bibliotheek, door wie zij is aangekocht. Zij telt ruim 4000 nummers.

— Ten einde al de vestingen zoo spoedig doenlijk te wapenen met geschut voorzien van getrokken ziel, heeft de regering bevel gegeven, om te Dantzig en te Neissen de vereischte werkplaatsen in te rigten tot het boren van geschut en het vervaardigen van nieuwe culossen; ook in de groote geschutgieterij te Spandau zal men zich gedurende het aanstaande wintersaizoen daarmede bezig houden.

— Volgens berigten uit Rostock zijn aldaar door de voornaamste ingezetenen vergaderingen gehouden, ten einde aan te dringen bij de regering op de wederinvoering van het regt van vertegenwoording. Algemeen windt dit voornemen bij de bevolking bijval.

— Men berigt uit Breslau, dat een landbouwer aldaar 1800 loten heeft genomen in de Schiller-loterij. Waarschijnlijk speculeert de man op de villa of den ongebouwden eigendom nabij Freiburg, de beide hoogste prijzen. Aan welke teleurstelling kan hij echter zijn blootgesteld, daar het mogelijk is dat hij op zijne 1800 loten een vijftigtal stokken of parapluies kan trekken.

— Uit Petersburg wordt berigt, dat de hoofdstad des avonds na de geboorte van den Großvorst algemeen was geïllumineerd. De prins heeft de naam ontvangen van Paul en is benoemd tot chef van het inf.-reg der Kura en tevens is hij ingeschreven in het stamboek der garde-regementen Preobrajensky en Paulowsky en van het garde-tirailleur-bataillon der keizerlijke familie.

Nog meldt men uit de Russische hoofdstad, dat van de leening ten bedrage van 8 mill. ponden sterling rentende 4½ pCt., gesloten met de huizen Baring Brothers & C°. te Londen en Hope & C°. te Amsterdam, thans 5 mill. zijn gerealiseerd, ten gevolge waarvan de 6 en 3 pCt. crediet-billetten in de schatkist aanwezig, geamortiseerd zullen worden. Op den 12den c. k. zal voor een bedrag van 5 millioen pond sterling van crediet-billetten in de keizerlijke bank worden vernietigd.

FRANKFORT, 11 Oct. Het wetgevend ligchaam alhier heeft gisteren avond eene zitting gehouden, ten einde te beraadslagen over het wetsvoorstel van den senaat, waarbij werd gevraagd een crediet ten bedrage van 150,000 gulden, als renteloos voorschot te verleenen aan de Rijn- en Mainscheepvaart-maatschappij, ten einde die maatschappij in staat te stellen de vaart op den Main voort te kunnen zetten. Na langdurige en zeer levendige beraadslagingen is de voordragt afgewezen met 46 tegen 34 stemmen.

— Dezer dagen is in de kapel van het Britsche gezantschap alhier, in tegenwoordigheid van Sir Alexander Malet, gezant van Groot-Brittanje bij den Duitschen Bond en van Lord Kerr, attaché bij de legatie, het huwelijk ingezegend van Henry Litolff, met Jonkvr. Louise Marie Josephine de la Roche Foucauld.

— De Hertogin van Parma begeeft zich binnen eenige dagen naar het kasteel Wartegg, hetwelk zij voor korten tijd heeft gekocht. Het ligt in de onmiddellijke nabijheid van het meer van Constanz.

— Volgens eene dépêche uit Darmstadt heeft de tweede kamer het rapport der commissie aangaande de regeling van de wettelijke betrekkingen der Katholieke kerk tot den staat met 36 tegen 3 stemmen aangenomen. Aan het slot van dit zeer uitvoerige en gemotiveerde rapport, wordt door de commissie voorgesteld, dat de kamer de regering verzoeke de met den pauselijken stoel begonnen onderhandelingen niet voort te zetten, maar de betrekkingen van den staat tot de Katholieke kerk en hare organen wettelijk te regelen en, voor zoover noodig en zoodra mogelijk, de daarvoor noodig geoordeelde voorstellen aan de kamers te doen.

— In het klooster Einsiedler worden reeds groote toebereidselen gemaakt ter viering van zijn duizendjarig bestaan; in den loop van het aanstaande jaar zal het herinneringsfeest plaats hebben.

Fransche Post.

PARIJS, Donderdag 11 October.

De Keizer en de Keizerin zullen zich eerst den 25sten dezer naar Compiègne begeven, dus na den rouwtijd van 30 dagen, wegens het overlijden van de hertogin van Alba.

— De heden ontvangen berigten omtrent de redevoering door den Heer Cavour gisteren in het Sardinische parlement omtrent de inlijvingen gehouden, heeft hier een zeer diepen indruk gemaakt. Vooral betreft dit hetgeen door den minister nopens den afstand van grondgebied en omtrent Rome is gezegd. Het voornemen omtrent Rome, daarin uitgedrukt, wordt hier overigens als de voorwaarde beschouwd, waardoor de verzoening tusschen den dictator en Koning Victor Emanuel is verkregen. Men verzekert, dat heden of morgen een ministerraad zal worden gehouden, waarin de redevoering van den Heer Cavour zal worden besproken, vooral met betrekking tot de maatregelen, die men dien tengevolge tegenover den Pauselijken Stoel zou behooren te nemen.

— Volgens berigten uit Rome, worden daar van regeringswege toebereidselen gemaakt om den generaal de Lamoricière op schitterende wijze te ontvangen.

— Het heeft hier veler aandacht getrokken, dat de *Moniteur*, die tot nu toe boven de berigten van de beraadslagingen van het Sardinische parlement het woord *Piemont* plaatste, dit sedert een paar dagen door *Italie* heeft vervangen.

— Het bevestigt zich, dat de regering den Prins Napoleon eene reis rondom de wereld zal doen ondernemen. Een vijf of zestal groote vaartuigen en verscheidene geleerden zullen den Prins op zijn togt vergezellen. Onder de streken, welke hij zal bezoeken worden vooral genoemd, Midden-Afrika en de Nederlandsche en Engelsche Oost- en West-Indische bezittingen.

— De generaal Beaufort d'Hautpoul heeft een tweede rapport aan de regering ingezonden, betreffende de Syriesche aangelegenheden. Dit krijgshoofd roemt daarin zeer het gedrag van Fuad-Pacha en voegt er bij, dat de Porte zich niet door Fuad-Pacha, maar door een ander persoon bij de internationale commissie van onderzoek zal doen vertegenwoordigen.

— Het effectief der keizerlijke garde zal tot een hooger cijfer worden opgevoerd. Onder anderen zullen de beide regementen karabiniers daarbij ingedeeld worden.

— Zaturdag zal de graaf von Kisseleff naar Warschau vertrekken. Sommige willen weten, dat de genoemde staatsman het als mogelijk onderstelt, dat hij niet weder naar deze hoofdstad zal terugkeeren.

— De Turksche grootvizier Kuprisli Pacha wordt hier ter stede verwacht, waarschijnlijk om zich te verstaan omtrent eene nieuwe door de Porte te sluiten geldleening.

— Mgr. Coeur, bisschop van Troyes, is aan de gevolgen eener beroerte te Chormont overleden. Hij was Gallicaansch gezind; men heeft hem eenigen tijd de brochure: *de Paus en het Congres* toegeschreven. Onlangs nog heeft hij de lijkrede van Prins Jerome uitgesproken.

— De Graaf de Chambord heeft onlangs al de bosschen verkocht, welke hij nog in Frankrijk bezat. Men heeft hem aangeboden om het domein Chambord tegen andere bezittingen te ruilen. Hij heeft echter de zeer voordeelige aanbiedingen van de hand gewezen.

— Te Pont Chéri is de groote gouddraadtrekkerij van den Heer Duchavany afgebrand. De schade wordt op een millioen francs geschat.

— Sedert de bevelhebbers der Pauselijke troepen, Lamoricière, Pimodan, Zappi, Schmidt en v. Courten òf gedood òf gevangen genomen werden, is de kolonel Mortilier de voornaamste militaire personaadje bij het Romeinsche leger; hij organiseert te Velletri al wat van dat leger nog is overgebleven, hij kan beschikken over ongeveer 3000 man. Te Ancona werden niet minder dan 7143 officieren en soldaten krijgsgevangen gemaakt.

— De *Espero* zegt, dat den dag, waarop de Sardinische troepen op Napelsch grondgebied zijn verschenen, het kabinet van Turyn aan Sardinie's gezanten bij de buitenlandsche hoven eene circulaire heeft doen toekomen, waarin de beweegredenen van dien gewigtigen stap uiteengezet worden.

— Uit Napels wordt van 4 dezer gemeld, dat aldaar eenige dagen bevorens een aantal arrestatien hebben plaats gehad. Men beweerde eene nieuwe zamenzwering ontdekt te hebben, welke zich ten doel stelde, om een 1200-tal inwoners te vermoorden. Voorts wordt geschreven, dat de Mazzinisten, nadat hun chef zich teruggetrokken had, zich evenwel niet voor geslagen hielden. Zij hebben eene vereeniging gevormd met het doel, om Italie's eenheid te bevorderen. Hun programma komt overeen met dat, hetwelk Garibaldi aanvankelijk gesteld heeft, namelijk de eenheid van geheel Italie, met Rome als hoofdstad. Maar, zoo als men weet, is er nog een verschil tusschen beider programma's; de eersten willen de eenheid met eene republiek; de laatste wil de eenheid onder Koning Victor Emanuel.

— De predikatien van pater Gavazzi blijven op alle openbare pleinen van Napels voortduren. Onlangs heeft hij, om ook de meer beschaafde klassen onder zijn gehoor te krijgen, eene loge in den grooten schouwburg van San Carlo tot predikstoel gekozen. Over de Romeinsche kwestie sprekende, zeide hij dat de zaak, zijns inziens, eenvoudig was. „Victor Emanuel heeft slechts tot den Paus te zeggen: uwe onderdanen willen niet langer van u gediend zijn, laat ons eene ruiling aangaan; geef mij Rome en ik zal u mijn Koningrijk Cyprus en Jeruzalem afstaan."

Belgische Post.

BRUSSEL, Vrijdag 12 October.

Gisteren, zijnde de 10de gedenkdag van het overlijden der Koningin werd in de kerk Notre Dame te Laeken eene groote lijkdienst gevierd. De Koning, de Hertog en de Hertogin van Brabant en de Graaf van Vlaanderen, het geheele hof, de ministers, de civiele en militaire autoriteiten, enz., woonden de plegtigheid bij.

— Gisteren is brand ontstaan in de katoenspinnerij van Gebr. Vingerhoets te Arendonck. Bijzonderheden ontbreken, men verzekert echter, dat de verliezen aanzienlijk zijn.

— Een onzer bladen heeft dezer dagen het volgende zonderlinge feit medegedeeld. In de Parijssche *Gazette des Tribunaux* van 28 Sept. 1831 vindt men namelijk het verhaal van een proces, dat der gravin de M., moeder van eene der aanzienlijkste vorstinnen van Europa, door de broeders van haren echtgenoot werd aangedaan. Uit dit proces blijkt, dat bij het overlijden van den graaf M. in 1823, hij geene kinderen naliet, en dat de twee, geruimen tijd na het overlijden van den graaf geboren dochters van de gravin, geen regt hadden den naam van den graaf te voeren. Eene dier dochters, zegt het blad in kwestie, was de hertogin d'A. De andere heeft een rijk huwelijk aangegaan en woont gewoonlijk te Saint Cloud.

ADVERTENTIEN.

De tweede Bijeenkomst van Schuldeischers in het Faillissement van ARY OOSTERVELDT, Schilder en Kamerbehanger te Monnickendam, is bepaald op Donderdag 25 October 1860, des Namiddags ten 1 Ure, in een der Localen van het Huis van Justitie, aan den Rooden Steen, te Hoorn.

De Crediteuren worden alsnog verzocht op die Bijeenkomst hunne Schuldvorderingen ter verificatie te willen aanbieden.

HOORN, 11 October 1860. De Curator:
(17378) MR. J. GERDENIER.

W. P. STEENHOFF, Makelaar, zal op Maandag 5 November 1860, des Avonds na 5 Ure, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement*, met de Notarissen VAN DER MOOLEN EN KLINKHAMER Veilen: Het solide betimmerde goed onderhouden **KOOPMANSHUIS, ACHTERHUIS, PLAATS EN ERVE**, op den O. Z. Achterburgwal bij de Barndesteeg K 43. Breeder bij Biljetten omschreven en te zien op Vertoon van een Toegangbewijs. De Veilconditien zijn op den gewonen tijd ten Kantore van gemelde Notarissen ter visie. (17400)

H. B. LOMANS Bz. en JOHs. VAN DIJK, Makelaars, zullen op Maandag 5 November 1860, in het voormalig *O. Z. Heeren Logement*, te Amsterdam, ten overstaan van den Notaris W. STRENGMAN, Verkoopen: Het kapitale, hechte en weldoortimmerde **KOOPMANSHUIS** en **ERVE**, in de Doelenstraat bij den Kloveniersburgwal, B 90. — Breeder bij Billetten omschreven en te zien des Dingsdags, Donderdags en op den Verkoopdag van 1—3 ure. De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditien zullen vier dagen voor de Verkooping te lezen zijn ten Kantore van bovengenoemden Notaris, N.Z. Voorburgwal over het Paleis. (17389)

Op Woensdag den 17den en Donderdag den 18den October 1860, zullen door de Makelaars H. VRIESENDORP, J. P. M. BOONEN, E. MAURITZ en H. BOONEN, te Dordrecht worden geveild mooije versch aangekomen partijen **RIJNSCHE HOUTWAREN**, bestaande in lange en zware Eiken Houten, Eiken Balken, Eiken Roeden, Eiken Klossen, Krommers, van onderscheidene lengte en zwaarte, zeer mooije platte en ronde Dennen, Maasbalken en ronde Grijnen. Welke twee dagen vóór de Verkooping genommerd zullen liggen aan den Noorden-Dijk, boven den Molen *het Hert*. De Verkooping zal zijn in *het Hof van Holland*, buiten de St. Jorispoort, op Woensdag den 17den en Donderdag den 18den October 1860, des Namiddags ten Twee ure precies. Nadere onderrigting is te bekomen bij bovengenoemde Makelaars. (17252)

HET KANTOOR VAN
BECKER & FULD,
is van af MAANDAG den 15den October eerstkomende VERPLAATST, naar het Molenpad bij de Keizersgracht. (17297)

Een DESKUNDIGE **WAARSCHUWT** de voorname Ingezetenen dezer Stad, voor de **MELK** van GERRET SYTVELDT, daar de Heeren Keurmeesters heden de eer gehad hebben om zijn Melk af te keuren, omdat die met Stinkend Slootwater was vervalst, dus ik nemen de eer uw te waarschuwe. **K. LODEWIJKS,**
AMSTERDAM, 12 October 1860. Een Deskundige. (17406)

WAARSCHUWING GEACHTE STADGENOOTEN.

Daar het heden een jaar geleden is, dat de **TURFMARKT** ONTBONDEN is en alle Verordeningen wegens het Meten en Afmaken der Ton krachteloos is en ieder Stadgenoot welligt beseffen kan dat ik 43 Jaren aan de Markt ben geweest en zeer goed weet wat de Leverancier geven moet en de Ontvanger regtmatig te vorderen heeft en daar mijn Pensioen wegens de ontbinding meer dan ¾ gedeelte verminderd is, zoo heb ik mij voorgenomen in het vak van **TURF TE SCHRIJVEN** een MIDDEL VAN BESTAAN te zoeken; het Loon is volgens oud gebruik 1 Cent per Ton, Lange Turf ½ Cent. Dit wordt vooral aanbevolen bij het ontvangen van Turf buiten de *Herstelling* van Sparendijk, voor Heeren Regenten van Weeshuizen en Armgestichten. Adres op den hoek van de Prinsengracht en Vijzelgracht, AA 57. **W. E. GRADER.** (17486)

R. W. HARTGERINK, L. HARTGERINK R.Wz. en J. W. MINNE, Makelaars, zullen op Maandag den 29sten October 1860, des Avonds na Half Zes Ure, in het voormalig *O. Z. Heeren Logement*, ten overstaan van den Notaris G. LEEFKENS, presenteren te Verkoopen: Den welonderhouden **STOOM RIJST-PELMOLEN**, genaamd het *WAPEN VAN ROTTERDAM*, met de **MACHINERIEN**, Vaste en Losse **GEREEDSCHAPPEN, PAKHUIZEN**, ruime **BERGPLAATSEN, KNECHTSWONINGEN, OPEN PLAATSEN** en **ERVEN**, staande en gelegen aan en nevens elkander op de Bloemgracht MM 93, bij, in en uitkomende op de Lijnbaansgracht MM 112 en 114, te zamen groot 445 Ellen. Dit Perceel is bij Aanplakbilletten breeder omschreven en te bezigtigen op een Toegangsbewijs, onderteekend door een van de bovengenoemde Makelaars. De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditien zullen vier dagen vóór en op den dag der Veiling ter inzage liggen ten Kantore van gemelden Notaris, op den O. Z. Voorburgwal bij de St. Jansstraat. (17305)

De ONDERGETEEKENDE maakt bij deze bekend, dat de onder de Firma TH. GERRIS EN C°. gedrevene **AFFAIRE** in **GALANTERIEN**, enz., den 15den dezer onder zijnen Naam en voor zijne Rekening wordt voortgezet. **G. MESSINK.**
ARNHEM, 11 October 1860. (17379)

DE ONDERGETEEKENDE de Spekslagers-Affaire van **G. H. MORSHUIS,** in de Oudebrugsteeg, H 184, overgenomen hebbende, zoo neemt hij de vrijheid zich beleefdelijk in de gunst zijner geëerde Stadgenooten aan te bevelen; belovende alles in het werk te zullen stellen tot eene accurate en civiele bediening. (17399)
AMSTERDAM, October 1860. **W. J. STAR.**

DE NICHT VAN MEES,

meer dan 30 Jaren met eene **WAFELKRAAM** op den Kloveniersburgwal bij het Oudemannenhuis op de Voor- en Najaarsmarkten gestaan hebbende, maakt bij deze aan zijne Geëerde Begunstigers bekend, dat hij besloten heeft dezen Winter zich hier te vestigen, in de Reguliersdwarsstraat, tusschen de Vijzelstraat en Geelvinksteeg, X 223, tot het **BAKKEN VAN WAFELEN,** dezelven zijn bij hem te verkrijgen aan voornoemd Adres. Bestellingen worden zoo spoedig mogelijk aan Huis bezorgd.
Verzoekt UEds. Gunst en Recommandatie. (17393)

J. GRENZENBACH,

Frankforter Koolsnijder, recommandeert zich op nieuw, de **KOOL** lang en fijn te **SNIJDEN** en **IN TE LEGGEN.** Men gelieve zich te adresseren in het LOGEMENT *de Stad Kassel*, achter de Hal, Buurt A 166. (17404)

PECK EN C°.,

UITSLUITENDE AGENTEN VOOR NEDERLAND der FABRIEK van CAOUTCHOUC-ARTIKELEN van **S. W. SILVER EN C°.**, te NORTH-WOOLWICH, berigten hunne geëerde Begunstigers, dat zij uit hoofde der steeds toenemende Prijzen der **RUWE GOMELASTIEK**, verpligt zijn van af heden hunne **PRIJS-COURANT** van **ARTIKELEN**, aan voornoemde Fabriek vervaardigd, met **TIEN PERCENT** te verhoogen.
AMSTERDAM, 15 October 1860. (17358)

A. H. HEYNEN,

GEZIGTKUNDIGE EN HOFLEVERANCIER, zal den 17den tot den 23sten dezer **TE SPREKEN** zijn in het Hotel *RONDEEL* van den Heer WOLTERS, Doelenstraat, **TE AMSTERDAM.** (17397)

KONINKLIJKE SMIRNASCHE FABRIEK VAN EN ANDERE TAPIJTEN,

van de Firma P. VAN CALCAR & C°., te Deventer.

De Ondergeteekende heeft de Eer ter kennis te brengen van Heeren Magazijnhouders van Tapijten, Behangers en Particulieren, dat de in zijne Fabriek vervaardigd wordende SMIRNASCHE en DOORNIKSCHE of andere MOQUET-TAPIJTEN, bij den Heer
J. H. SMAALE JR.,
Warmoesstraat, J 45,
tot dezelfde Prijzen en Conditien zijn te bekomen als bij hem zelven.
(17407) **W. F. KRONENBERG,** *Directeur.*

FABRIEK VAN HAREN MATTEN EN PERSZAKKEN.

De Ondergeteekende berigt bij deze aan Belanghebbenden, dat in zijne Fabriek, gevestigd te Vleuten, steeds zullen verkrijgbaar zijn **HAREN MATTEN** en **PERSZAKKEN**, welke door vastheid en fijnte uitmunten. **J. L. TULLEKEN.**
HARMELEN, 10 October 1860. (17308)

Op de Tentoonstelling:

GEBROEDERS CALLEWAERT'S METHODOLOGISCHE SCHRIJFBOEKJES en PENNEN, door menige Liefhebbers beproefd, zijn zeer goedgekeurd en gebruikt als volgt:

In Kostscholen voor de Methodologische Schrijfb. N°. 1, 2, 4, en 15 per doos 144 pen *f* 1.00.

In het Lager Onderwijs voor de Methodologische Schrijfb. N°. 17, 19, 21 en 22 per doos 144 pen *f* 0.75.

In Bureelen met afgeronde punten, Schrijfb. N°. 5, 6, 7 en 8, per Doos 144 Pen, *f* 1.75.

Ook N°. 19 en 21 à 75 c. voor Handpapier en Muziek N°. 3, 5, 9 en 20.

De Methodolog. Schrijfb. (aangen. door den Staat) N°. 1 tot 8 per 100 *f* 4.—

Tien sierlijke Atlassen, kunstgewrochten van 35 cts. tot *f* 3.50.

Bezienswaardig. Atl. Populaire, 44 Planken, slechts *f* 1. (17362)

ROTTERDAM—HAVRE.

VOOR PASSAGIERS EN GOEDEREN.

Het **STOOMSCHIP** *ARY SCHEFFER*, Kapt. DAY, vertrekt Woensdag 17 October.

Deze dienst is in directe verbinding met de Packetschepen van Havre naar New-York en New-Orleans.

Adres bij KUYPER, VAN DAM & SMEER, te Rotterdam. (17436)

F. BEVERAARD, T. J. B. WESTERWOUDT, H. J. VAN OGTROP, P. SMITHUIJSEN, H. B. LOMANS Bz., L. DE BULL, W. M. G. HEUKENSFELDT SLAGHEK, A. LANGERHUIZEN, E. P. M. HEUKENSFELDT SLAGHEK en P. J. DE MUNNICK, Makelaars, zullen op Maandag 5 November 1860 des avonds na Half Zes uren, ten overstaan van de Notarissen VAN DER MOOLEN en KLINKHAMER presenteren te verkoopen: Het extra kapitaal, hecht, sterk en goed onderhouden **HUIS**, met Arduinsteenen Borstwering, OPENE PLAATS, ACHTERHUIS, PUIN en **ERVE**, staande en gelegen op de Keizersgracht bij het Molenpad, Buurt H H, N°. 430. Breeder bij Billetten omschreven en te zien des Dingsdags en Donderdags, alsmede op den Verkoopdag, van 1 tot 3 ure, op vertoon van een Toegang-billet door een der gemelde Makelaars ondertekend.

De Bewijzen van Eigendom en Veilconditien zullen Vier dagen vóór en op den Verkoopdag te lezen zijn ten Kantore van genoemde Notarissen N. Z. Voorburgwal bij de Jonge Roelensteeg. (16553)

J. REESINCK, H. B. REESINCK, P. D. LUSINK, F. FUCHS, W. A. J. VROOM Az., en P. A. COELEWIJ, Makelaars, zullen op Maandag 22 October 1860, des Avonds na Vijf Ure, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement*, Veilen: N°. 1. Een **HUIS** en **ERVE**, met Bovenwoningen, Pakkelder en Plaats, op de Houtgracht bij de Lazarussteeg, Q 199. — N°. 2. Een **HUIS** en **ERVE**, op de Geldersche Kade bij de Stormsteeg, M 57. — N°. 3. Een **WINKELHUIS** en **ERVE**, (waarin Broodbakkerij), met Plaats, Achterhuis, Loods en Vrije Wal, op Rapenburg bij de Peerstraat, U 249 en N°. 4. Een **HUIS** en **ERVE**, met Achterhuis, Plaats en Tuin, op Eerelantiersgracht bij de 2de Leliedwarsstraat MM 431. — Breeder bij Billetten omschreven. De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditien zijn vier dagen bevorens ter lezing bij de volgende Notarissen, als: N°. 1, 2 en 4, G. SCHIMMEL en Mr. C. J. DIEMONT en N°. 3, J. H. BOK Jr. (16612)

F. G. WALLER, F. L. HOELEN, J. W. MEIJER, H. R. LINN, P. SUBIESE, F. REIJSENBACH, J. B. J. T. RAPPARD, L. DE BULL, A. M. BRASKAMP, B. KEUCH, N. SMIT, W. M. G. HEUKENSFELDT, W. P. STEENHOFF, E. P. M. HEUKENSFELDT SLAGHEK, J. H. G. J. VAN DER BIESEN, J. MEIJERINK MEIJER, A. ROLAND HOLST, F. FUCHS, J. CAMINHA, A. F. SONDORP, H. G. DE WILDE, C. OOSTENDORP, A. VAN DE VIJSEL, J. D. WIJGH Pzn. en H. J. HOLGEN, Makelaars, zullen op Maandag 15 October 1860, des Avonds na Vijf Ure, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement*, ten overstaan van den Notaris G. J. C. VAN VIANEN, Verkoopen:

N°. 1. Een hecht, sterk en weldoortimmerd **KOOPMANSHUIS**, Binnenplaats, Achterhuis, Pakkelder en **ERVE**, prijkende met een welgeordonneerden Voorgevel met Arduinsteenen Borstwering en een zeldzaam voorkomende Welwatersput, op den Singel tusschen de Naauwe Gasthuismolen- en Schoorsteenvegerstegen, Buurt F, N°. 380.

N°. 2. Een hecht, sterk en weldoortimmerd **KOOPMANSHUIS**, Binnenplaats, Pakkelder en **ERVE**, prijkende met een goed geordonneerden Voorgevel met Arduinsteenen Borstwering, op den Singel tusschen de Naauwe Gasthuismolen- en Schoorsteenvegerstegen, Buurt F, N°. 378.

N°. 3. Een hecht, sterk en weldoortimmerd **KOOPMANSHUIS**, Open Plaats, Achterhuis, Pakkelder en **ERVE**, op den Nieuwezijds Achterburgwal, tusschen de Naauwe Gasthuismolen- en Schoorsteenvegerstegen, Buurt F, N°. 202.

De Perceelen N°. 2 en 3 zullen eerst ieder afzonderlijk worden geveild en daarna gecombineerd in afslag gelegd worden.

N°. 4. Een hecht, sterk, weldoortimmerd, goed verdeeld en modern betimmerd **HUIS**, Open Plaats, grooten Tuin en **ERVE**, op de Prinsengracht, tusschen de Leidschestraat en Leidsche Kruisstraat, Buurt CC, N°. 486.

Breeder bij Billetten omschreven en te bezigtigen op vertooning van een Toegang-Billet, te verkrijgen bij bovengenoemde Makelaars.

De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditien zullen op den gewonen tijd ter lezing liggen ten Kantore van den Notaris G. J. C. VAN VIANEN, op den Singel bij het Klooster. (15145)

J. L. KIKKERT, Notaris te Texel, is voornemens op Woensdag den 24sten Oct. 1860 en volgende Dagen, telkens des Morgens ten 10 Ure, ten Sterfhuize van den Wel-Eerwaarden Heer J. H. WENTINK, aan het Oudeschild aldaar, over te gaan tot de openbare Verkooping van:

Een netten en zindelijken **INBOEDEL**, bestaande in diverse Mahonyhouten en andere Meubelen, als: Een goed geconserveerde Piano in Mahonyhouten kast, Chiffonières, Linnenkastje, Comode, Boekenkasten, een Staartklok, Tafels, Stoelen, Ledekanten, goed gevulde Bedden met Toebehooren, Spiegels, Schilderijen, Vloerkleeden, Karpetten, Bed- en Tafellinnen, Glas, Porcelein en Aardewerk, Koper, Tin, Blik en IJzerwerk, IJzeren Wasch-Machine, Kookfornuis, Mangel, enz.; alsmede eenige Juweelen, Gouden en Zilveren Voorwerpen, waaronder een Juweelen Doekspeld, Oorbellen en Handring, voorts zware Zilveren Lepels en Vorken en andere Byouterien. En eindelijk eene aanzienlijke Partij Godgeleerde, Dicht-, Geschied- en Aardrijkskundige Werken, en hetgeen verder gepresenteerd zal worden.

Alles daags te voren van 10 tot 2 Ure voor een ieder te zien.

Nadere informatien zijn op franco aanvragen te bekomen bij den Notaris KIKKERT voornoemd. (17328)

A. BRINKMAN, L. DE BULL, A. BOUT, E. H. COERS, J. C. COERS en J. H. RICHARD, Makelaars, zullen op Maandag den 22sten October 1860, des Avonds na Vijf Ure, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement*, Veilen: N°. 1. Een kapitaal **HUIS** en **ERVE**, met PLAATS, TUIN en PAKKELDER, op de Prinsengracht, tusschen de Reguliersgracht en Noorderdwarsstraat, AA 527. — En N°. 2. Een hecht en sterk **KOOPMANSHUIS**, **ACHTERHUIS** en **ERVE**, op den O. Z. Achterburgwal over de Bloedstraat, K 459. Breeder bij Billetten omschreven. De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditien zullen vier dagen bevorens ter lezing zijn bij de respective Notarissen, als N°. 1 J. DE MAN en N°. 2 J. L. KABEL. (16144)

J. N. A. MEIJER, B. H. HOMAN en J. P. TER BEEK, Makelaars, zullen op Maandag 22 October 1860, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement* te Amsterdam, ten overstaan van den Notaris G. J. C. VAN VIANEN, Verkoopen: Het hechte en weldoortimmerde **HUIS** en **ERVE**, in de Kerkstraat tusschen de Reguliersgracht en Vijzelstraat, AA 672. Breeder bij Biljetten omschreven en des Dingsdags, Donderdags en op den Verkoopdag van 12—2 ure te zien. De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditien zullen vier dagen vóór de Verkooping te lezen zijn ten Kantore van genoemden Notaris, Singel bij de Latijnsche School. (17225)

J. NACHENIUS Benjz., L. DE BULL en W. J. C. A. VAN HASSELT, Makelaars, zullen op Maandag 22 October 1860, des Avonds ten half Zes ure, in het voormalige O. Z. Heeren-Logement, door den Notaris C. H. DEUNE, presenteren te verkoopen: N°. 1. Het kapitale, hechte, sterke **HUIS**, met afzonderlijk verhuurd wordende BOVENWONING en **ERVE**, op de Reguliersbreestraat, Z.Z., Buurt X 60, Kad. Sectie I, N°. 248, groot 89 Ellen. — N°. 2. Het hechte, sterke **WINKELHUIS**, met **ACHTERHUIS** en afzonderlijk verhuurd wordende BOVENWONING en **ERVE**, op de Reguliersbreestraat, belendende het Perceel N°. 1, Buurt X 61, Kad. Sectie I, N°. 249, groot 82 Ellen. De breeder bij Biljetten beschreven Perceelen, zullen eerst ieder afzonderlijk bij opbod en afslag geveild en vervolgens gecombineerd in afslag gebragt worden, en zijn te bezigtigen op vertooning van een Toegangbewijs, bij de vermelde Makelaars verkrijgbaar. De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditien zullen op den gewonen tijd ter lezing zijn ten Kantore van den Notaris C. H. DEUNE, op den Singel bij de Lijnbaansteeg alhier. (16552)

L. A. KESPER, P. SUBIESE, T. SANDERS Jr., C. H. GIJSELMAN, P. D. LUSINK Jr., N. SMIT, J. KOFOED, D. J. PAGEZ, J. MEIJERINK MEIJER en J. H. RICHARD, Makelaars, zullen op Maandag 29 October 1860, des Avonds na Vijf Ure, in het voormalig *O. Z. Heeren-Logement*, ten overstaan van den Notaris C. METZELAAR, Verkoopen: N°. 1. Het kapitale, hechte, sterke, binnen kort veel verbeterde en weldoortimmerde **HUIS**, met apart verhuurd wordend **BOVENHUIS**, **TUIN** en **ERVE**, op de Oude Waal, tusschen de Oude Schans en Jonkerdwarsstraat, Buurt N, N°. 67. — N°. 2. Een bijzonder hecht, sterk en weldoortimmerd **WINKELHUIS** (waarin Kruideniers-Affaire), met apart verhuurd wordende **BOVENWONINGEN, PAKKELDER, ACHTERHUIS, OPEN PLAATS** en **ERVE**, in de Wolvenstraat, Buurt KK, N°. 210. — N°. 3. Een hecht, sterk en weldoortimmerd **WINKELHUIS** (waarin Kom-en-Eisch-Affaire), met apart verhuurd wordende **BOVENWONINGEN, OPEN PLAATS** en **ERVE**, in de Foeliestraat, tusschen den Buitenkant en Foeliedwarsstraat, Buurt U, N°. 302. — N°. 4. Een hecht, sterk en weldoortimmerd **WINKELHUIS** (waarin Tapperij en Slaapstechouders-Affaire), met apart verhuurd wordende **BOVENWONINGEN, OPEN PLAATS** en **ERVE**, in de Foeliestraat, tusschen den Buitenkant en Foeliedwarsstraat, naast het voorgaande Perceel, Buurt U, N°. 303. — N°. 5. Een weldoortimmerd, hecht, sterk **WINKELHUIS** (waarin Manufactuurwinkel), in de Foeliedwarsstraat, tusschen de Schippersgracht en Foeliestraat, Buurt U, N°. 406. Breeder bij Biljetten en te bezigtigen des Maandags en Donderdags, alsmede op den Verkoopdag, van 1 tot 3 Ure, mits vertoonende van N°. 1 een Toegangbiljet, door een der genoemde Makelaars geteekend. De Bewijzen van Eigendom en de Veilingsconditien zullen vier dagen voor en op den Verkoopdag, des Voormiddags, ter lezing liggen, ten Kantore van bovengenoemden Notaris, op de Keizersgracht, tusschen de Leidsche- en Spiegelstraten. (16917)

H. J. VAN OGTROP, W. M. G. HEUKENSFELDT, E. P. M. HEUKENSFELDT SLAGHEK, J. W. RADEMAKER en J. J. EYROND, Makelaars, zullen op Maandag 22 October 1860, des Avonds na Vijf Ure, in het voormalig *O. Z. Heeren Logement*, ten overstaan van den Notaris E. BAAK, Verkoopen:

N°. 1. Het hechte, sterke en weldoortimmerde **HUIS** met **ACHTERHUIZEN** en **ERVEN**, waarin sedert vele jaren eene Fabriek van Gouddraad, Galons, enz., is gevestigd, staande en gelegen in de Warmoesstraat bij de St. Jansstraat, Buurt J 57.

N°. 2. Een **HUIS** en **ERVEN**, staande en gelegen in de Schoutensteeg, Buurt J 223.

Breeder bij Billetten omschreven en te bezigtigen des Dingsdags en Donderdags, alsmede op den Verkoopdag van 1 tot 3 Ure, mits vertoonende een Toegangbillet, te verkrijgen bij bovengenoemde Makelaars.

De Bewijzen van Eigendom en de Veilconditien zullen vier Dagen voor, alsmede op den Verkoopdag ter lezing liggen, ten Kantore van bovengenoemden Notaris, Keizersgracht tegenover de Westermarkt. (16041)

De Perceelen N°. 1 en 2 zullen eerst elk afzonderlijk bij Opbod en Afslag worden geveild, en daarna te zamen in afslag worden gebragt.

De Makelaars F. N. MONTAUBAN VAN SWIJNDREGT, W. VAN DAM H. H. Zn., W. H. MONTAUBAN VAN SWIJNDREGT, B. C. D. HANEGRAAFF en H. N. MONTAUBAN VAN SWIJNDREGT, te Rotterdam, zullen op last van hunne Meesters, op Dingsdag 16 October 1860, des Namiddags ten Half Één Ure, in de Zaal aan de Scheepmakershaven, Wijk 1, N°. 499, Publiek Verkoopen:

De extra Snelvarende IJZEREN

SLEEPSTOOMBOOT *HEILBRONN*,

varende onder Wurtemberger Vlag met derzelver complete **MACHINE**, van LAGE DRUKKING en 40 PAARDENKRACHT, volgens Meetbrief lang 19 El 35 Duim, wijd 3 El 49 Duim, hol 1 El 56 Duim, en alzoo groot, na aftrek der Machine-Kamer, 66 TONNEN, en verdere GEREEDSCHAPPEN, zoo als dezelve is liggende in de Zalmhaven, binnen deze Stad. (16720)

Men zal op Vrijdag den 26sten October 1860, des Namiddags ten één Ure, in het Logement van C. C. L. SCHNEIDER, aan de Dorpstraat te Zeijst, ten overstaan van den Notaris J. C. SCHADEE, in het openbaar Veilen en Verkoopen:

N°. 1. Het alleraangenaamst bij uitnemendheid welgelegen **BUITENGOED**, genaamd *MA RETRAITE*, bestaande in: Een kapitaal voor Zomer- en Winterverblijf ingerigt **HEERENHUIS**, voorzien van eene ruime Gestucadoorde en met Wit Marmer bevloerde Vestibule en Gang, tien zoo Beneden- als Bovenkamers, waaronder eene fraaije Suite en onderscheidene met elkander gemeenschap hebbende, allen Gestucadoord en met Schoorsteenen met Marmeren Mantels of met Nis, en in Doek- en Grondpapier behangen, Dessert- en Provisiekamers, welingerigten Keuken met alle vereischten, bekluisde Wijn- en Provisiekelders, geheel beschoten Zolder, waarop Dienstbodenkamers; voorts twee Veranda's, hebbende even als de Kamers zeer riante uitzigten; Stal voor acht Paarden met annex spatieus Koetshuis, Menagerie, Koetsierswoning en annexe Schuur voor Brandstoffen, Tuinmanswoning met Stalling voor Vee, nog eene Woning, Oranjerie met Verwarmingstoestel, Koepel, zeer geextendeerde Vruchtbare Moestuinen met Druivenkast en Broeijerij, Bloemtuin, Vijvers, Dreven, partijen Bloemhout, opgaand Geboomte en welig wassend Hakhout, alles doorsneden met Lanen, Wandelpaden en loopend water, te zamen groot 9 Bunders, 63 Roeden, 60 Ellen, staande en gelegen in de Gemeente Zeijst, aan den Straatweg, op korten afstand van het Dorp.

N°. 2. Een Perceel **WEI- en BOSCHLAND**, genaamd *DE OVERPLAATS*, groot 67 Roeden, 50 Ellen, gelegen als voren, tegenover de Plaats *Ma Retraite*.

N°. 3. Drie Bunders, 93 Roeden, 22 Ellen uitmuntend **WEILAND**, gelegen als voren, tusschen den Lagen of Kroostweg en de Zeijstervaart.

Alles te aanvaarden 1 December 1860.

Eerst ieder afzonderlijk, vervolgens Nos. 1 en 2 gecombineerd en eindelijk Nos. 1, 2 en 3 in één massa te veilen.

Breeder bij Biljetten en nader onderrigt ten Kantore van de Notarissen C. J. G. DE BOOIJ, te Haarlem; COMMELIN en AMIJA ESSER, te Amsterdam, en J. C. SCHADEE, te Zeyst; mitsgaders bij de Makelaars GUEPIN en VAN DER VLUGT, te Haarlem, alwaar Permissiebiljetten te bekomen zijn om voormeld Buitengoed gedurende de vier eerste Werkdagen van iedere week te bezigtigen. (16160)

BELANGRIJKE VERKOOP VAN VASTE GOEDEREN.

De MAATSCHAPPIJ van WELDADIGHEID is voornemens ten overstaan der HH. Notarissen SERVATIUS te Dwingelo en TELLEGEN te Smilde, publiek aan den meestbiedenden te verkoopen,

1°. Het **GESTICHT** te Wateren, met al de daarbij behoorende GEBOUWEN en GRONDEN, gelegen onder de Gemeente Diever en Vledder, te zamen eene oppervlakte beslaande van ongeveer 1300 Bunders, als:

109	Bunders	BOUWLAND,
65	„	WEIDELAND,
31	„	OPGAAND BOSCH,
17	„	HAKHOUT,
83	„	BROEKGROND,
72	„	BOEKWEITVEEN,
940	„	HEIDEGROND,

een en ander verdeeld in Zeven Perceelen, zoodanig gelegen, dat ieder op zich zelf eene **VOLLEDIGE BOERDERIJ** met het noodige Bouw-, Weideland en Heideveld, tot Schapenweide, uitmaakt.

2°. Een gedeelte van het zoogenaamde **APPELSCHE VELD**, gelegen tegen de Smilde, gemeente Ooststellingwerf, bestaande voor het grootste gedeelte uit best BOEKWEITVEEN en verdeeld in Vier en Veertig Perceelen, ter grootte van 643 Bunders.

3°. Een **BOERENPLAATSJE**, gelegen te Smilde, ter grootte van ongeveer 30 Bunders BOUW- en WEIDELAND en HEIDE, verdeeld in Dertien Perceelen.

4°. Verschillende Perceelen **HEIDEGROND**, in het Dieverveld.

De inzate van WATEREN en van de onder Diever gelegene Perceelen HEIDE, zal plaats hebben op Woensdag 24 October, de finale toewijzing op Woensdag 14 November, in het Logement te Frederiksoord, de inzate van den verkoop van het APPELSCHE VELD en de BOERENPLAATS te Smilde, op Vrijdag 26 October en de finale toeslag op Vrijdag 16 November, in *de Oude Veenhoop* te Smilde.

De verdeeling der Perceelen is nader omschreven in de Verkoopboekjes, waarin de Kaarten der te verkoopen Perceelen voorkomen en die op franco aanvrage, na den 24sten Sept. e. k. verkrijgbaar zijn bij Heeren Notarissen voornoemd en bij den Directeur.

De aanwijzing dezer uitgebreide Goederen, die uitmuntende Schapenweiden bevatten, een Wildrijk Jagtveld opleveren, en zeer geschikt zijn om als Rentegevend Landgoed ontgonnen en met Bosch beplant te worden, zal plaats hebben door A. CASPER te Groot Wateren.

Informatien zijn, behalve bij HH. Notarissen, te bekomen bij den Heer GERAETS, te Wateren, en bij den Ondergeteekende.

Frederiksoord, 12 September 1860.

De Directeur der Maatschappij van Weldadigheid,

(15953) **C. J. M. JONGKINDT CONINCK.**

EIKEN BOOMEN, GESCHIKT VOOR WERKHOUT.

VERKOOPING, ten overstaan van den te Haarlem residerenden Notaris G. C. JOEKES, op Dingsdag 16 October 1860, en volgende dagen, des Voormiddags ten 10 Ure precies, in het Overbosch van de Hofstede *Spaarnhove*, aan den Straatweg van Haarlem naar Alkmaar, nabij de Jan Gijzenvaart, in de gemeente Schooten, van ruim 1200 Stuks Zware **EIKENBOOMEN**, eene Groote Partij **HAKHOUT** en andere Zware **BOOMEN**, zeer geschikt voor allerlei Werkhout en Spoorleggers als anderzins.

Kunnende alles zeer gevoegelijk te water worden vervoerd, en zijnde alles acht dagen vóór en op den Verkoopdag te zien.

Informatien te bekomen bij bovengemelden Notaris. (16837)

ZEGT HET VOORT.

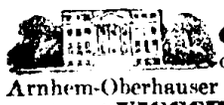

Een uitmuntend welgelegen, Rentegevend **LANDGOED**, *VOORTHUYZEN* genaamd, in Pruisen, in de nabijheid van den Eltenberg, 's Heerenberg en den Arnhem-Oberhauser Spoorweg aangenaam gelegen, ongeveer 315 Bunders groot, met **VISSCHERIJ** en **JAGT**, wordt den 29sten November 1860, des Middags ten 12 Ure, bij de Weduwe BEENEN, te Elten, ter verkooping aangeboden. Hetzelve bestaat uit twee Boerderijen met nieuwe Heerenwoning en groote Schuren, eene Buitenplaats, een Tuin, Bouw- en Weidelanden, Bosschen en eene Schaapsroede.

Ook wordt aldaar een in Emmerik gelegen en wel onderhouden gemakkelijk **HUIS**, met Stalling, Koetshuis, Tuinen en Pakhuizen, aan den meestbiedenden verkocht.

Nadere inlichting bij den privativen Jagtopzigter J. MEISTER, in Redbroek, bij Elten en Emmerik. (16557)

VOORTHUYZEN. **T. VAN DREVELDT.**

MERKWAARDIGE KASTEELEN IN NEDERLAND,

door Mr. J. VAN LENNEP en W. J. HOFDIJK.

De 14de Aflev. van de 3de en LAATSTE Serie is aan HH. Inteekenaren verzonden. Met nog EEN Aflev. is dit hoogst belangrijk Werk GEHEEL COMPLEET.

Nog *vóór* de uitgave dezer laatste Aflev. op de 3de Serie inteekenende, ontvangt men de **TWEE** fraaije **BANIERKAARTEN** *GRATIS*. Eene Naamlijst van Inteekenaren wordt voor het Werk geplaatst.

Te Amsterdam bij den Boekh. G. W. TIELKEMEIJER. (17327)

AAN HH. INGENIEURS, LANDMETERS, BOUWKUNDIGEN, enz.

WORDT BERIGT DAT BIJ

DE ERVE WIJSMULLER,

HUIDENSTRAAT, KK 282/83 en HH 493,

in ruimen voorraad voorhanden is: Engelsch Calqué of Vegetal Linnen, Quadrillé aan Milimetres en Centimêtres en Calquépapier, beide soorten aan Rollen en Vellen, Vegetal Perkamentpapier en gewoon Vegetal in alle formaten, Papier sans fin breed 150, 140, 120 Ned. Dm., origineel Engelsch Wathmans, Hollandsch en Machinaal Teekenpapier; alle soorten van Engelsch, Fransch en Hollandsch Post-, Schrijf-, Pak- en Bordpapier, Asphalt-, Wasdoek-, Muziek-, Filtreer-, Vloei- en Photographiepapier, echt Chineesch- en Perkamentpapier, Papier-Peint en alle andere soorten, alsmede Bloempapier in alle nuancen. Boekbinders-Linnen, Leder, Persbladen, Porcelein en Velijn Carton, Tromvellen, Hoorn-, Schrijf-, Schapen- en Zeefden-Perkament, Potlooden, Ouwelen, Copieer- en Kantoorinkt, Stalen Pennen, Charades, Deviezen, Kinderprenten, Linnen en alle andere soorten Enveloppes.

WHIST, HOMBRE, PIQUET EN TAROC SPEELKAARTEN,

alles in de uitgebreidste sortering; bij denzelve is voorhanden de Spoorweg reis, Nieuw Ganzenspel, Toovenaar, Wandelende Jood en Verborgenheden van Parijs, Chinesche Schimmen en Seraphin der Kinderen, Vermakelijke Uitspanningen bij den Winteravond, Bouwprenten, Aankleedprenten, enz.

ONTVANGEN DE VAN OUDS BEKENDE

HINKENDE BOTE,

KALENDER FÜR 1861.

Nog is bij denzelve de eenige Fabriek van den alom bekende

Spijker-Balsem.

PS. Bij Heeren Boekhandelaren op alle Plaatsen zijn de bovenstaande Artikelen te bestellen. (16888)

Bij C. F. STEMLER, Boekh. te Amsterdam, is uitgegeven en alom verzonden:

ENGELSCH VERTAALBOEK VOOR ZEELIEDEN.

MET WOORDENBOEKJE

OM DIE TAAL IN KORTEN TIJD TE LEEREN.

door **D. R. ERDBRINK.** Prijs *f* 1.40.

Bevattende eene Verzameling van Opstellen met benamingen, termen, uitdrukkingen en volzinnen betrekkelijk Zeevaart, Zeezaken, enz., met een Appendix van den gebruikelijken vorm van Engelsche WISSELBRIEVEN, PROMESSEN, NOTE, KWITANTIEN, OBLIGATIEN, VRACHTBRIEVEN, ASSURANTIE-, ONKOSTEN- en RECOUVREMENTS- en INKOOP-REKENINGEN, CONNOSSEMENTEN, REKENING-COURANT, CHERTEPARTIJEN en BODEMARY BRIEF met de Vertaling.

ZEER DOELMATIG VOOR ZEEVAARTKUNDIGE SCHOLEN.

IJ. FEENSTRA. INSTRUCTIE VOOR DE SCHEEPVAART OP RIO DE LA PLATA. *f* 1.50.

RATZEBURG & HEYBROCK. ZEEVAARTKUNDIGE ATLAS in 21 Platen met Beschrijving. *f* 3.

A. J. LABBERTON. HANDLEIDING tot het aanleeren der voornaamste Kundigheden, noodig tot het afleggen van een voldoend Examen als STUURMAN TER KOOPVAARDIJ. *f* 2. (17031)

Wie gaarne fraai en pleiziering Schrijven wil,

MOET DE ZOO BIJ UITSTEK FRAAIJE

DEKKER'S STALEN PENNEN

gebruiken, die te bekomen zijn bij de Boekverkoopers **GEBROEDERS KOSTER**, Leliegracht, te Amsterdam, à *f* 1 het Gros en 60 Cent het Halve Gros,

Deze pen is **ONVERBETERLIJK** en overtreft alle bestaande soorten in fijnte en elasticiteit. Reeds meermalen hadden wij dan ook het genoegen, een honderdtal Grossen dezer **PENNEN** aan Prof. DEKKER, Vlug-Schoonschrijver van Z. M. den Koning, te leveren.

Bij toezending van een Postwissel a *f* 1.10 worden dezelve Franco door het geheele Rijk toegezonden. (16932)

Verlag der J. G. COTTA'SCHEN Buchhandlung:

f 24. statt *f* 40.

erste billige original Ausgabe.

G O E T H E,

SAMMTLICHE WERKE VOLLSTÄNDIG IN 6 BÄNDEN.

f 24.

SEYFFARDT'SCHE **BUCHHANDLUNG**

AMSTERDAM. (17151)

PRIJSVERMINDERING TEGEN CONTANTE BETALING.

Voor *f* 100 in plaats van *f* 460

worden slechts nog weinige *complete* Exemplaren afgeleverd van het voornaamste Werk der Nederlandsche Regtspleging,

GETITELD:

VERZAMELING VAN ARRESTEN

VAN DEN

HOOGEN RAAD DER NEDERLANDEN.

Door **J. VAN DEN HONERT Thz., Mr. J. C. M. VAN DEN HONERT** en **Mr. C. C. E. d'ENGELBRONNER.**

Deze Verzameling Arresten bestaat, van 1838 tot het einde van 1857, uit ruim *TACHTIG GROOT OCTAVO BOEKDEELEN*, als:

1°. Strafregt en Strafvordering	14	Deelen.	
Idem en Idem Supplétoir.	22	„	
2°. Belastingen	6	„	en 7e Deel, Blad 1—14.
3°. Gemengde Zaken	12	„	en 13e Deel, Blad 1—20.
4°. Zegel-, Registr.- en Successieregt	3	„	en 4e Deel, Blad 1—12.
5°. Jagt en Visscherij	4	„	en 5e Deel, Blad 1—12.
6°. Burgerlijk Regt	18	„	

Er is zeker geene betere en beslissender vraagbaak in Regtsgeleerde kwestien dan bovenvermelde door den Hoogen Raad uitgesprokene Arresten, zoodat deze Verzameling in geene Regtskundige Bibliotheek gemist kan worden.

Bestellingen worden aangenomen bij de Uitgevers **GEBROEDERS DIEDERICHS**, te Amsterdam, en wijders bij de voornaamste Boekhandelaren in Nederland. (17320)

Amsterdam bij Gebr. Diederichs. — Gedrukt bij G. A. Spin & Zoon.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

'S GRAVENHAGE, Zitting van Maandag, 15 October 1860.

Aan de orde is de beslissing over de conclusie van het rapport der ommissie betrekkelijk de geloofsbrieven van de heeren Mr. J. Dirks en r. S. Wijbenga.

Nadat de heeren LIJCKLAMA EN IDSERDA, niet ter bestrijding der conusie, maar tot toelichting van sommige punten in het rapport, kortelijk et woord gevoerd hadden, werden beide conclusiën achtervolgens zonder oofdelijk omvrage, *aangenomen*, strekkende:

1°. om den heer Dirks *niet* toe te laten; en

2°. om den heer Wijbenga *wel* toe te laten.

Thans is aan de orde de *conclusie der commissie, betreffende de stukken mededeelingen*, NOPENS DE REGELING VAN DE GOUVERNEMENTSCULTUUR JAVA EN DE ONDERNEMING PANGKA IN HET BIJZONDER.

De VOORZITTER stelt voor, om, vermits die conclusie uit twee deelen estaat, over beide die onderdeelen afzonderlijk te beraadslagen.

De MINISTER VAN KOLONIEN vraagt voor zich verlof, om, vermits zijne ede over beide onderdeelen loopt, ze achtereenvolgens te mogen voorragen.

De VOORZITTER verleent daarop het woord aan den Minister.

De MINISTER VAN KOLONIEN houdt alsnu voorlezing van een uitgebreid uk, welke voorlezing alleen bijna twee uren aanhield.

Hij ving aan met de opmerking, dat hij reeds bij zijn geleide brief an 21 Julij 1860, heeft te kennen gegeven, dat, wanneer de overgelegde ukken aanleiding mogten geven tot het verlangen naar meerdere opeldering of inlichting, hij daartoe allezins bereid was. De commissie chijnt dat niet te hebben verlangd, en heeft zelfs geene enkele der wijgingen, door de minderheid der commissie op de conclusie voorgesteld, pgenomen. De conclusie, zoo als die daar ligt, is tweeledig. Het eerste edeelte strekt, "dat de Kamer, na kennis genomen te hebben van de gemeene grondslagen, naar welke de gouvernements-suikercultuur, alsede de fabricatie van suiker op Java wordt in stand gehouden", *handave* haar besluit van 11 Mei jl., waarbij zij heeft verklaard van oordeel zijn, dat er behoefte bestaat, om de regels voor de uitgifte van cultuurontracten in Ned. Indie te stellen door de wet.

Het tweede gedeelte strekt, dat de Kamer verklare, dat in de bij missive an 20 Julij jl., door den Minister van Kolonien overgelegde stukken eene gronden gevonden worden, die de overeenkomst van 14 Mei 860 konden aanraden, en dat mitsdien de belangen van den Staat door et sluiten daarvan zijn uit het oog verloren.

Ofschoon nu met afwijking van de heerschende gewoonte geene nadere olichtingen aan hem, Minister zijn gevraagd, wenscht hij toch, krachtens rt. 89 der Grondwet, zijne stem in deze vergadering te doen hooren, peciaal over de conclusie, en ook over de andere punten, in zooverre ie in regtstreeksch verband daartoe staan. Hij wijst daarbij tevens op e omstandigheid, dat de gronden voor deze regeling reeds zeer afdoende oor de minderheid zijn uiteengezet, en dat het niet alleen is de minerheid, maar dat ook de meerderheid de hoofdpunten der regeling aanrijst, en dus inderdaad een gunstig oordeel uitbrengt. Hij wenscht niet n al de bijzonderheden der zaak te treden, maar is nogtans bereid, des evorderd, daarop terug te komen. Vooraf vestigt hij de aandacht daarop, at in § 26 der regeling eene misstelling is ingeslopen, die eene wijzing vordert. Hij aarzelt niet dit te erkennen, maar laat onbeantwoord en scherpen toon, daarover in het rapport aangeslagen. Er is bereids oor eene nieuwe redactie aan het bezwaar te gemoet gekomen; daarvan s reeds mededeeling gedaan aan den Gouverneur-Generaal, met last om ich daaraan te houden.

Komende tot het eerste gedeelte der conclusie vindt hij de bedoeling an het woord *handhaaft*, niet zeer duidelijk. Het is synoniem met volarden, of er de hand aan houden, doch dit lost zich niet op in eenig oorstel.

Thans gaat de Minister over tot het werpen van een terugblik op de aak zelve.

Sints lang werd de noodzakelijkheid erkend tot regeling der suikerultuur. In de zitting van 1859 was het de heer van Hoëvell, die aarop ten sterkste aandrong. In levendige kleuren zette hij de nadeeen uiteen van den onzekeren toestand, ten gevolge der verlenging voor wee jaren, en opperde hij een tal bedenkingen, die de dringende noodakelijkheid der regeling aantoonden. Aan al deze bezwaren nu is thans e gemoet gekomen, zoodat die afgevaardigde eigenlijk thans bestrijdt, wat hij toen voorstond.

In een opzigt evenwel is de heer van Hoëvell consequent gebleven, het punt namelijk, der publieke uitbesteding. De Minister heeft evenwel toen reeds de gronden uiteengezet, waarom hij niet zou overgaan tot regeling bij de wet, terwijl hij op het einde der discussie nog dit te kennen gaf: ik kan niet toegeven, dat werkelijk grondslagen, die iets te beteekenen zouden hebben, door deze Kamer goed zouden kunnen worden geregeld: de kwestie grijpt daarvoor te diep in de inlandsche huishouding. De regeling van het plantloon alleen zou ons dagen lang ophouden, en wilde men dat plantloon bij eene wet vaststellen, dan zou men tevens moeten vaststellen, dat hetgeen men heden op grond van het bestaande zou hebben bepaald, *niet*, bij verandering van omstandigheden, *gewijzigd zou mogen worden*, en dus zou men niet alleen eene schadelijke fixiteit, maar ook eene uniformiteit in het leven roepen, die op het eene punt gold, op het andere slecht zoude werken.

Ik zal de zaak naar mijne overtuiging regelen, en mij boven alle verdenking ten dien aanzien verheffen; en wanneer de Kamer niet verlangende dat de zaak bij besluit zal worden geregeld, niet vertrouwt dat ik het goed zal doen, dan zal ik met zeer veel genoegen de regeling dier zaak aan een ander overlaten. *Ik* zal het nooit bij de wet voorstellen. Ik ben zeer genegen een grondwettigen regeringsvorm in allen deele te betrachten, maar de regeling der zaken, betreffende de innerlijke huishouding van de koloniën, kan en mag ik niet uit handen geven.

Dit zijn gevoelen is geheel consequent met al wat hij sedert 1852 gezegd heeft. Na die verklaring is het ontwerp nopens het kol. batig slot met eenparige stemmen aangenomen. Kort daarop kwam het XIde Hoofdstuk in beraadslaging, waarbij de politiek van den Minister van Kolonien breedvoerig werd besproken en het einde was, dat dát Hoofdstuk met algemeene stemmen, op twee na, werd aangenomen; te opmerkelijker, nadat in § 1 van het Voorloopig Verslag nopens dit ontwerp gezegd was, dat op de stemming over de begrooting, volgens het oordeel van sommigen, de beraadslaging over koloniale belangen van invloed kon zijn. En wat er nu ook bij de discussie over de begrooting gezegd moge zijn, de Minister meent, dat de stemming kon beschouwd worden als een berusten in de vroegere verklaringen. In dien zin althans meende hij het votum der Kamer te kunnen opnemen. Kort daarop zou dan ook werkelijk de regeling zijn tot stand gebragt, ware het niet, dat hij vernomen had, dat een aantal belanghebbenden te Samarang eene vergadering had belegd en dat er besloten was zich tot den Minister te wenden. Hij achtte het dus billijk en gepast, den uitslag daarvan af te wachten, hetgeen hij ook heeft aangeteekend in eene noot op het gewone verslag nopens de Oost, dat aan de Staten-Generaal werd medegedeeld. Eindelijk was de regeling gereed, en de Minister stelde den Koning voor, den Raad van State daarop te hooren, hetgeen mede geschied is. Nu laat hij het aan het oordeel van ieder onpartijdigen over, of hij ernstige oppositie had kunnen verwachten nopens een maatregel, dien hij zoo stellig vooraf had aangekondigd?

In de zitting van 10 Mei 1860 echter rigtte de heer van Hoëvell eene interpellatie tot den Minister, die aanleiding gaf tot omstandige debatten, en die zich oploste in eene motie van orde van den heer Wintgens. Van waar die ommekeer, vraagt de Minister, tusschen December en Mei? Hij schrijft dien daaraan toe, dat de discussie van 10 en 11 Mei beheerscht werd door invloeden, vreemd aan het koloniaal beheer, en hij doelde daarop, toen hij destijds het volgende zeide:

"Over de toekomst, voor de welvaart van het land, moet ik de Kamer ten ernstigste verzoeken, welke ook de uiteenloopende rigtingen mogen zijn, van welken aard hier te lande, hetzij van staatkunde, hetzij van spoorwegen, om die niet van invloed te doen zijn op de koloniale aangelegenheden; laten wij dat beschouwen als een neutraal terrein, waarbij alle rigtingen belang hebben."

In den loop dierzelfde zitting gaf de Minister tevens te kennen, dat hij andermaal verklaren moest, dat de regeling niet zou plaats hebben bij de wet, dat de Koning is wetgever voor de kolonien, en dat de instandhouding der op hoog gezag ingestelde cultures, aan het opperbestuur van den Koning moet verblijven. Hij zal thans die verklaringen en gronden van destijds nogmaals herhalen en hier en daar aanvullen.

1°. Art. 59 van de Grondwet bepaalt, dat andere onderwerpen, deze kolonien en bezittingen betreffende, door de wet worden geregeld, zoodra de behoefte daaraan blijkt te bestaan. Z. i. nu hangt de beoordeeling dier behoefte niet af van eene subjective meening, maar die behoefte moet bewezen worden, en mag niet door de eene staatsmagt aan de andere opgedrongen worden. Merkwaardig is hetgeen ten dien aanzien den 15den Mei 1858 door den heer Duymaer van Twist is gezegd, namelijk:

"En nu nog een woord over de tweede vraag, die ik gesteld heb, namelijk of de zaak van de cultuurcontracten bij de wet moet worden geregeld? Vraagt men mij eenvoudig, of het *mogelijk* kan zijn? dan antwoord ik: dit hangt af van hetgeen men bij die wet wil bepalen. Zoo men slechts algemeene beginselen wil vaststellen, dan is het zeer mogelijk, maar mogt men verlangen af te dalen in bijzonderheden, dan is het onmogelijk. De mogelijkheid hangt dus, naar mijn gevoelen, geheel af van den inhoud der wet. Maar dit is niet mijne eerste vraag; die eerste vraag is: bestaat er *behoefte* aan zoodanige wet? Kan de zaak niet bij koninklijk besluit worden geregeld? Wanneer ik vraag naar de behoefte, dan heb ik het oog op de Grondwet. Art. 59 der Grondwet geeft de voorwaarden op van wettelijke regeling van Indische zaken. Omtrent sommige onderwerpen is de behoefte aan wettelijke regeling bij de Grondwet zelve erkend: het reglement op het beleid der regering in Neêrlandsch Indie wordt *door de wet* vastgesteld; het muntstelsel wordt *door de wet* geregeld; andere onderwerpen, de kolonien en overzeesche bezittingen betreffende, worden door de wet geregeld, zoodra de behoefte daaraan blijkt te bestaan. Voor mij is nu eenvoudig de vraag, of het gebleken is dat er voor de cultuurcontracten *behoefte* bestaat aan eene regeling *bij de wet*.

"Ik zal de geschiedenis der grondwetsherziening niet ophalen; zij is aan u allen bekend; ik zal alleen zeggen, dat naar mijne overtuiging de Grondwet in het aangehaalde artikel niet wettelijke regeling heeft toegelaten voor alle onderwerpen, maar die regeling heeft beperkt. En aan die woorden en den geest van de Grondwet zal men zich naar mijn gevoelen moeten houden. Ik erken, behoefte is geen denkbeeld, dat zich in het algemeen door bepaalde woorden laat omschrijven. Voor elk speciaal geval moeten, naar mijn gevoelen, de drie takken der wetgevende magt elkander overtuigen, dat er behoefte bestaat; maar in het algemeen regels te stellen, *wanneer* die behoefte bestaat, is, geloof ik, eene onmogelijkheid."

Men ziet dus: in 1858 was de heer van Twist beperkter in zijn uitleg, dan de Minister zelf. In Mei daarentegen stond de heer van Twist een tegenovergesteld gevoelen voor, en waarom? Omdat, zooals hij zeide, de Minister in eene reactionnaire rigting was. De Minister zegt, of men kan het met hem eens zijn, en dan is wettelijke regeling niet noodig, of men is het niet met hem eens, en dan zou er bij de wet geregeld moeten worden. Dit betreft alleen den uitleg van art. 59. En dan strookt het gevoelen van den Minister met dat van den heer Thorbecke, die in Julij 1850 het betreurde, dat het art. zoo luidde, als het in de Grondwet was opgenomen, en die bij die gelegenheid zeide, dat, wanneer de Regering de behoefte niet inziet, het dan niets baat, of de geheele wereld ze wel inziet. Nu zal de Minister niet zeggen, dat, wanneer de Tweede Kamer een voorstel van wet doet, en dit wordt aangenomen, dit dan volstrekt zonder invloed zou blijven op de Regering, of dat, wanneer beide takken der Wetgevende Magt zoodanig voorstel zouden hebben aangenomen, daarop geene sanctie des Konings zou volgen; iets anders is het, of hij, Minister, de verantwoordelijkheid zou durven op zich nemen.

2°. De Minister is van oordeel, dat art. 56 van het Regeringsreglement de kwestie reeds beeft beslist. Daarbij toch wordt op den voorgrond gesteld het beginsel van instandhouding van de op hoog gezag ingestelde cultures; instandhouding door den Gouverneur-Generaal, in overeenstemming met de bevelen der Konings. En van die maatregelen worden de Staten-Generaal niet onkundig gehouden, want in art. 60 der Grondwet is bepaald, dat er jaarlijks verslag gegeven wordt aan de Staten-Generaal, en het Regeringsreglement schrijft voor in art. 56, al. 6, dat in het bij art. 60 der Grondwet bedoeld verslag jaarlijks opgave zal worden gedaan van de maatregelen, naar aanleiding van de voorschriften van art. 56 van het Regeringsreglement genomen.

3°. Gesteld, de Regering had onvoorzigtiglijk erkend, dat er behoefte bestond aan regeling bij de wet, en de Eerste Kamer had een daartoe strekkend voorstel verworpen, wat dan? Dan zou de onzekere toestand door ieder afgekeurd, voor een onbepaalden tijd blijven voortduren, tot dat het gelukken mogt eenstemmigheid te verkrijgen, bij de drie takken der wetgevende magt.

4°. Gesteld, er ware eene wet tot stand gebragt, en de ondervinding toonde aan, dat zij verkeerd werkte; dan zou iedere afwijking, iedere verbetering onmogelijk zijn, alvorens er eene nieuwe wet was tot stand gebragt. En wie waarborgt, dat dit zou kunnen geschieden, in zoo korten tijd als de noodzakelijkheid der verandering dit vorderde? Teregt heeft daarom het Regeringsreglement bepaald, dat de Gouverneur-Generaal de op hoog gezag ingestelde cultures zooveel doenlijk in stand houdt, en in overeenstemming met de bevelen des Konings zorgt voor al hetgeen verder in art. 56 aan hem wordt opgedragen.

Maar, zegt men welligt, de motie bedoelde niet, dat bij de wet zouden geregeld worden alle maatregelen of onderdeelen omtrent de cultures; maar enkel de wijze van uitbesteding. En men gaat daarbij uit van de onderstelling, dat er geen verband bestaat tusschen de onderdeelen en de wijze van uitbesteding. Intusschen heeft men thans uit de plaats gehad hebbende regeling zelve kunnen zien en zich overtuigen, dat er inderdaad een onverbreekbaar verband bestaat. Maar waarom werd en wordt dan nog op nieuw aangedrongen op regeling bij de wet en op publieke uitbesteding? De voorsteller der motie, de heer Wintgens, zeide, dat het was om gunstbetoon af te snijden. De minister is diezelfde leer toegedaan, en reeds op 6 December 1852 heeft hij het stelsel van uitbesteding voor nieuwe contracten voorgestaan. Datzelfde heeft hij in de zitting van 11 December 1856 meer in het breede ontvouwd, en wel op de volgende wijze:

"En nu wat betreft de bestaande afloopende contracten, waartegen, zoo ik den geachten afgevaardigde uit Almelo wel begrepen heb, zijne aanmerkingen ook hoofdzakelijk gerigt zijn, omdat zij door hun aantal zooveel meer belang hebben, dan dat bij het geringe getal ondernemingen nog mogelijk is; — ik kan niet aannemen, dat in den tegenwoordigen toestand van de zaak, bij afloop van een contract, het billijk en nuttig zou zijn om het uit te besteden. Het zou dit niet zijn, omdat de inrigting van zoodanig contract op voortduring van bestaan is gegrond, en omdat werkelijk in de meeste der bestaande contracten het uitzigt is geopend om ze later te verlengen.

"Ik geloof, dat ten dien aanzien een middenweg moet worden bewandeld; dat men niet moet zeggen dat men voor altijd eene soort van majoraat moet geven aan degenen die dat thans bezitten, reversibel op hunne erven of regtverkrijgenden, maar ik geloof dat men een middel moet zoeken om dat onbeperkt bezit in een beperkt te veranderen en later welligt aan de vrije mededinging over te geven.

"Bijvoorbeeld men kan, wanneer bij het ophanden zijn der expiratie van een der bestaande contracten de contractant niet goedvindt voorwaarden die zijn belang zeer troffen en waardoor hij zeer verminderd werd, aan te nemen, het contract dadelijk aan een ander gunnen. Men zou ook, wilde men het stelsel van uitbesteding later beproeven, aan de bestaande contractanten de voorkeur kunnen gunnen, om het hun te laten houden tegen het hoogst door anderen gedane bod, of tegen voor het Gouvernement meest gunstige voorwaarden. Ik moet daarop wijzen, dat er groote ongelegenheden zouden ontstaan op Java door eene onberaden, overijlde toepassing van het stelsel van uitbesteding op de loopende contracten. De fabrieken toch, en alle zich daarin bevindende werktuigen, zijn het eigendom van den contractant; een nieuw contractant moet beginnen met op nieuw te bouwen en nieuwe machines te laten komen en op te stellen. Het is waar, dat in de contracten staat vermeld dat zij tegen taxatie kunnen worden overgenomen; maar wie bepaalt de waarde? Die machines hebben hooge waarde voor dengene die het bedrijf aanhoudt, en niet eens sloopers-waarde voor dengene die de fabriek niet voortzet, want de kosten van vervoer moeten er af."

Voor de bestaande contracten vordert de billijkheid eene overgangsperiode en dat gevoelen wordt zelfs ontwikkeld in een dagblad, dat anders niet gewoon is de regering te ondersteunen.

Men heeft de regeling uitgekreten als eene onverpligte gunst aan belanghebbenden. Niets is minder waar. De nieuwe regeling brengt mede: hooger loon voor de bevolking, grooter aandeel in de oplevering voor het gouvernement; mindere prijzen voor het product aan den contractant te betalen. De maatregel is bovendien van toepassing op de loopende contracten, die zich aan de nieuwe voorwaarden moeten onderwerpen, wanneer zij de verlenging willen verkrijgen. Het stelsel van uitbesteding is bovendien in beginsel aangenomen.

Men heeft het willen doen voorkomen, alsof die nieuwe voorwaarden al te gunstig voor de contracten zouden zijn. Dat is geenszins het geval. Vele zijn zelfs hoogst ontevreden en verlangen niet toe te treden, naar de Minister vernomen heeft. Zij zullen hun contract laten afloopen, en later de kans van uitbesteding wagen. Bovendien als al de expirerende contracten tegelijk moeten uitbesteed worden, er zou meer aanbod dan vraag ontstaan, en het gouvernement zou er de nadeelen van ondervinden. Hij wijst op de mislukte proef van openbare uitbesteding der paketvaart in den Archipel. Hij wijst ook op de uitbesteding van eene onderneming voor de transportdienst, waarbij een der inschrijvers 1/100 ct. voor zekere hoeveelheid bleef beneden zijn mededinger, en wat is het gevolg geweest? Dat zoowel de inschrijver als zijn borg bevonden zijn niet bij magte te wezen hunne aanneming gestand te doen, zoodat het gouvernement nog gelukkig geweest is, toen de oude contractant zich ook voor het vervolg met de zaak wilde belasten. Neen, de uitbesteding van contracten van zulk belang moet proefsgewijze plaats hebben. En waarom heeft de heer van Twist dan niet de houtcontracten bij openbare aanbesteding, maar wel bij gunst uitgegeven? De Minister is innig overtuigd, dat de overijlde toepassing van het stelsel van openbare uitbesteding de instandhouding der cultures zou in gevaar brengen.

Vervolgens betoogt de Minister, dat de nieuwe regeling aan het gouvernement een zuiver voordeel van 6 millioen zou opleveren. Vooreerst door de meerdere levering aan het gouvernement. In 1859 zijn geproduceerd 1.600,000 picols, waarvan de contracten in vrije beschikking hielden 808,000, zoodat het gouvernement overhield 832,000 picols. Volgens de nieuwe regeling zal het gouvernement 2/3 ontvangen, of 262,000 picols meer, gelijkstaande met 2 millioen gulden. Op blz. 16 van het gedrukt rapport der commissie, wordt dienaangaande door de *meerderheid* gezegd, dat bij de vaststelling van een fixum alleen de fabriekant de aanzienlijke voordeelen genoot; en het gouvernement is te kort gekomen in het regtmatig aandeel, dat het in de verhoogde suiker-productie behoorde te hebben.

Men mag deze regeling als een groot voordeel voor den Staat beschouwen, vermits, zoo zegt diezelfde meerderheid, indien zij in 1857 in volle werking ware geweest, bij de toen betaalde prijzen de Staat tusschen de 3½ en 4 millioen gulden meer zou hebben getrokken. En dan volgt onmiddellijk eene zinsnede, waarin gesproken wordt van de bijzondere zorg der Regering voor de particuliere belangen der suikercontracten, ten nadeele van de schatkist en van het algemeen. Welken naam moet de Minister aan deze tegenstrijdigheid geven? De Minister wijst er verder op', dat het stelsel van een fixum is aangenomen onder den Gouverneur-Generaal van Twist. Dat stelsel strekt ten voordeele van de contractanten. Hij wijst, ten betooge hiervan, op contracten in Madioen, en vergelijkt daarbij de toepassing van het thans aangenomen stelsel op die contracten, waarvan de slotsom is een verschil van meer dan *f* 90,000 's jaars, door het Gouvernement ten gevolge van het bepaalde fixum, minder genoten. Een ander voorbeeld omtrent eene fabriek te Bezoekie levert de uitkomst, dat de tegenwoordige regeling meer dan *f* 40,000 's jaar voordeeliger is. Het is die nadeelige regeling van het fixum, welke bij de nieuwe voorwaarden niet is bevestigd. Het Gouvernement zal grooter aandeel in de productie ontvangen, en daarom ook heeft de meerderheid der Commissie de theorie van het fixum afgekeurd. Thans zal, in plaats van *f* 10 voor standaard n°. 18, *f* 8 per picol voor n°. 16 betaald worden. De fabriecanten zullen meer suiker moeten leveren, en de cultuur zal in het algemeen grootere uitbreiding erlangen. Hij althans voorspelt, dat de netto winst op de suikercultuur, bij de tegenwoordige prijzen 6 millioen bedragende, tot 12 millioen zal klimmen. De productie zal evenzeer toenemen. Van 1852 tot 1856 was de gemiddelde opbrengst per bouw 32 picols, van 1856 tot 1858 39. Maar die gemiddelde opbrengst kan nog beduidend stijgen; doch wie zal de hoogst kostbare machinerien zich aanschaffen, bij de onzekerheid der verlenging? Daarom moest er eene verlenging van 10 jaren verleend worden. Alles wachtte naar die regeling. De Staat wordt er grootelijks door gebaat. De Minister begreep, dat zijne stelling, na al het gebeurde in de Tweede Kamer, moeijelijk was, maar hij mogt niet opofferen wat zijne innige overtuiging was. En wat zal het gevolg zijn, als de Kamer zich vereenigt met de eerste conclusie? Hij laat het aan de wijsheid der vergadering over, dit te beslissen; maar, zoo men het initiatief wilde nemen, dan behoorde de conclusie, wilde zij practisch gevolg hebben, te strekken tot nederlegging van de stukken ter griffie, om daaruit aanleiding te nemen tot het doen van een voorstel van wet.

II. De Minister komt nu tot het *tweede* deel der conclusie, betreffende de suikeronderneming *Pangka*.

Vooraf de algemeene opmerking, dat het niet voor het eerst is, dat zich in koloniale zaken omstandigheden voordoen, die niet altoos naar vaste regels kunnen beoordeeld worden. Hij wijst als voorbeeld op hetgeen in 1855 heeft plaats gehad. De toenmalige Gouverneur-Generaal stelde voor den uitkoop der Kambang pacht, ten einde die voor gouvernementsrekening te drijven. Hij werd daartoe door het opperbestuur gemagtigd. De Minister laat daar, in hoe ver het raadzaam was, om bij de veldwinnende beginselen van vrijen handel in Japan het monopoliestelsel der Regering te versterken, maar wijst alleen op de voordeelen, aan den pachter bij die gelegenheid verleend. Deze ontving *f* 250,000 voor winstderving en *f* 111,000 voor overname van goederen en gebouwen. Over 1855 en 1856 bedroeg de factuurwaarde van dien handel ongeveer *f* 50,000, zoodat men schijnt uitgegaan te zijn van de onderstelling, dat er op een kapitaal van *f* 100,000 *f* 150,000 zou zijn gewonnen. De Minister kan niet aanwijzen, wat er door de nieuwe gouvernementsonderneming van de uitgekeerde sommen is teregt gekomen, maar zooveel gelooft hij, dat de winst op dien handel niet zeer groot zal zijn. En nu dacht hij wel, bij gelegenheid dat deze zaak ter kennisse der Kamer kwam, en toen hij nog lid was, ook aan het staatsbelang, maar hij stelde geen afkeurend votum der Kamer voor. De Minister zou nog op meerdere voorbeelden van dergelijken aard kunnen wijzen.

Eene tweede algemeene opmerking is, dat men bij de beoordeeling eener handeling als de onderwerpelijke zelden in abstracto kan te werk gaan. De uitslag der procedure was alles behalve zeker, maar het Gouvernement doordrongen van zijn duren pligt, om overdrijving van heerendiensten tegen te gaan, is nooit met meer gestrengheid te werk gegaan dan in deze zaak. En het was eene groote voldoening voor de Regering, toen eerst het hoogst regterlijk collegie in Indie, en daarna de Hooge Raad het Gouvernement in het gelijk stelde. Niet te min was men overtuigd, dat de contractanten ter goeder trouw waren te werk gegaan, en nu is het mogelijk, dat een gevoel van billijkheid, of wil men liever van meerwarigheid, invloed heeft uigeoefend op de aangegane schikking, maar zou dat zoo laakbaar zijn, vooral wanneer het kon plaats hebben, zonder nadeel voor den Staat? Daar kwam nog bij eene bijzondere aanleiding, die van invloed moest zijn op de beslissing, en dat is namelijk de inmiddels plaats gehad hebbende executoriale verkoop van de fabriek, hetgeen te meer onverwacht was, omdat daarop eene eerste hypotheek gevestigd was. Welke waarde had de fabriek voor den kooper, indien niet de zekerheid bestond, dat ook het contract voor den aanplant daaraan verbonden was. Men mogt dus onderstellen, dat de kooper rekenen moest op de voortduring van het contract, of op een vrijen aanplant. Het gevolg van het laatste zou zijn geweest, dat er geene levering van suiker aan het Gouvernement uit Pangka meer plaats had. Dat zou zijn geweest een verlies bij een aanplant van 400 bouws van *f* 76,000, of van 500 bouws van *f* 96,000; het welbegrepen staatsbelang bragt dus mede, dat na al het gebeurde aldaar ten spoedigste eene nieuwe gouvernementsonderneming tot stand kwam, en wel verre dat hierdoor de belangen van den Staat zijn uit het oog verloren, zijn deze met zorg en gemoedelijkheid behartigd. Die dading nu werd door de meerderheid afgekeurd, en hij erkende gaarne, dat wanneer de vraag door de minderheid nopens de raadzaamheid der transactie zoo algemeen gesteld werd als in het rapport is vermeld, namelijk of er aanleiding tot transactie was, een scherpzinnig pleitbezorger in ieder geval een tal van gronden zou kunnen opgeven, die door hunne opeenstapeling vrees aanjoegen. De Minister erkent, dat hij zulk eenen scherpzinnigen pleitbezorger werkelijk over zich had, maar de meerderheid der Commissie redeneert uit de hypothese, dat de Regering moest zegevieren; maar hij vraagt: is niet elk proces onzeker; was niet de *letter* van het arrest in het nadeel van het Gouvernement; zouden er niet onberekenbare moeijelijkheden en schadevergoedingen hebben kunnen ontstaan, nu de fabriek inmiddel verkocht was, zonder dat het proces geheel ten einde was? Het komt hem onverklaarbaar voor, dat de Commissie dit punt heeft uit het oog verloren. Bovendien de schadevergoeding, gelijk die was toegewezen, zou hebben kunnen tegenvallen. Er waren vele posten, die betwistbaar waren. Deze en meer andere gronden, of, zoo men wil, schijngronden konden aangevoerd worden, en dit schijnt door de meerderheid der Commissie niet te zijn overwogen, hoe sterk de minderheid daarop ook heeft gedrukt, blijkens de zinsnede, op pag. 23 van het verslag vermeld. Waarom spreekt de Commissie alleen van eene schadeschrijflont, en zwijgt zij geheel over het te verwachten debat der schaderekening? Is dat niet onvolledig? Heeft dat niet den schijn van partijdigheid?

Er bestond dus, volgens den Minister, alle grond tot transactie. De koopprijs was ook niet gestort in de staatskas, maar in de consignatiekas. Nu heeft men die som in twee gelijke deelen verdeeld, en daarmede waren alle gevolgen voorkomen. Maar nu komen de bezwaren tegen de artt. 5 en 6, waarbij de heer van Vloten op nieuw als contractant is aangenomen. De redenen daarvoor zijn: vooreerst dat zonder die voorwaarde de transactie niet zou zijn tot stand gekomen; dat die uitgifte in overeenstemming is met de nieuwe grondslagen; dat het gouvernement meer winst in het vervolg zou trekken. Immers reeds was het Indisch bestuur aangeschreven, om den gouv. aanplant voor 1860 te staken, zoodat, gelijk straks reeds is aangemerkt, daaruit een verlies jaarlijks van *f* 76,000 of *f* 96,000 had kunnen ontstaan. Al had het Gouvernement al zijne regten kunnen of willen handhaven, dan nog was dit bedenkelijk met het oog op den onzekeren uitslag der uitbesteding. En eer dat alles behoorlijk had plaats gehad, met de gevorderde termijnen van oproeping, zou er eene winst voor het gouvernement over twee oogstjaren verloren zijn gegaan. Daardoor zou meer opgeofferd worden, dan bij de transactie is toegekend. Na deze ontvouwing der redenen, waarom het gouvernement aldus gehandeld heeft, komt nog een ander punt in aanmerking. Men heeft het voorgesteld, alsof het hier gold eene uitvinding, om bedektelijk gunsten te verleenen. Dat is het geval niet. 's Ministers ambtsvoorganger was, gelijk men weet, voorstander van uitgifte der contracten bij keuze. Maar de heerschende geest, de algemeene opinie, waaraan men meermalen moet toegeven, was integendeel voor concurrentie. Intusschen bij rescript van 7 Nov. 1856 werd die voorganger door den Koning gemagtigd, om aan de heeren Bronkhorst en Gallois te kennen te geven, dat na afloop van de hangende procedures, met hen zou worden gecontracteerd. Dit geschiedde anderhalf jaar voor 's Ministers optreding. Na dat tijdstip wendden zij zich tot hem (in Dec. 1858), met verzoek, dat aan de gedane toezegging zou worden gevolg gegeven. Het was misschien kwestieus, in hoeverre hij de vorige beschikking voor zich als verbindbaar moest beschouwen, maar zoo veel is zeker, het was eene handeling der Regering, die niet krachteloos mogt gemaakt worden door een opvolger. Nogtans, de voorwaarden waren niet bepaald, zoodat hij strikt genomen misschien niet volstrekt gebonden was aan hetgeen voorafgegaan was. Hoe dit ook zij, hij gaf de requestranten te kennen, dat hij geneigd was met hen te onderhandelen, en later nog, dat hun verzoek niet buiten overweging zou worden gelaten. De heer van Vloten was niet voornemens, om naar Java terug te keeren, maar het contract aan een ander over te doen, — en nu meende de Minister in de gelegenheid te zijn zich los te maken van de toezegging van zijn ambtsvoorganger van 7 Nov. 1856. Hij deelde dit mede aan den pleitbezorger van den Heer van Vloten. Konden zij het nu onderling eens worden, dan was ook voor het gouvernement de zaak beëindigd. Zij kwamen werkelijk overeen, en nu is de transactie niet gesloten, om den heer Gallois te begunstigen, maar om het gouvernement van eene gedane toezegging te ontslaan. Die toezegging had zelfs belemmerend kunnen worden voor eventuele uitbesteding, want zij zou aanleiding hebben gegeven tot opposition van die zijde.

Men heeft gezegd, dat de uitgifte voor 20 jaren in strijd zou zijn met de grondslagen. De Minister ontkent zulks, omdat voor nieuwe ondernemingen een termijn van 20 jaren is aangenomen. De Minister stelt twee hypothesen. Had de Regering het proces verloren, zij zou niets hebben bekomen van de *f* 206,000, en daarentegen tot aanzienlijke scha-

dervergoedingen zijn aangesproken. Had zij wel gewonnen, en de schaderekening ware gedebatteerd, dan zou ook van de verkoopsom niets in de schatkist zijn gevloeid. Hadde zij geheel gezegevierd, dan was er een gemis van voordeelen te voorzien van *f* 76 of 96,000 's jaars, en al ware ook openbare mededinging gevolgd geworden, dan nog zou een oogst van 2 jaren verloren zijn geweest. De Minister verklaart plegtig, dat hij nog van meening is, dat op de gronden, door hem aangevoerd, wel verre dat daarbij 's lands belang uit het oog zou zijn verloren, deze veeleer met zorg en gemoedelijkheid zijn behartigd. Het ware misschien voordeeliger geweest voor den Minister het Staatsbelang niet zoozeer op den voorgrond te stellen, maar meer voor zich zelven te zorgen. Velen hadden welligt gezegd: al duurt de zaak nog zoo lang, al moeten de voordeelen van de gouvernements-cultuur verloren gaan, ik voor mij wil mij er liever buiten houden; maar ondenkbaar ware het, dat, wanneer het Staatsbelang niet voor oogen ware gehouden, hij de overeenkomst zou hebben aangegaan met den pleitbezorger van den heer van Vloten, die tevens lid is der Kamer, en bekend is als lid der oppositie. De Minister komt hier terug op de conclusie, die hij straks reeds in overweging heeft gegeven, en waardoor eene andere uitkomst zou worden verkregen dan de eenvoudige verklaring, die geen ander gevolg zou hebben, dan dat de Kamer, wat het eerste punt betreft, zou blijven handhaven hare in Mei aangenomen motie: Door de nederlegging der stukken ter griffie kan de Kamer nagaan, of er aanleiding zou bestaan tot een voorstel van wet. En wat betreft de conclusie omtrent Pangka, zou de Kamer eenvoudig berusten, en noch goed- noch afkeuring uitspreken.

Mag de Minister zich vleijen, dat de Kamer zal besluiten eene zoodanig gewijzigde conclusie aan te nemen? Hij weet toch dat velen het hem kwalijk nemen, dat hij zich niet gevoegd heeft bij de motie van Mei jl., en dat hem dit als een vergrijp wordt aangerekend. Hij weet ook, dat hij deswege blootstaat aan herhaalde scheeve voorstellingen en hatelijke insinuatien, en dat het doel is om de conclusie der commissie in een voor hem hatelijk daglicht te plaatsen. Hij weet ook dat er twee leden van de commissie zijn, die buiten magte zijn om hun gevoelen hier te verdedigen, en hij weet tevens dat andere leden der commissie zich reeds den 11den Mei verklaard hebben voor regeling bij de wet. De herhaalde beschuldiging kon wel eens weerklank vinden in de publieke opinie, zij kon de stemming der Kamer opvatten als eene afkeuring van de door hem gevolgde rigting. Voor hem kan die stemming die beteekenis niet hebben; want hij herinnert zich toch hetgeen de heer Wintgens op 11 Mei jl. gezegd heeft, namelijk: "Ik moet herhalen hetgeen ik reeds in den loop "dezer debatten heb gezegd, dat de motie, die ik de eer had voor te "stellen, niet in het minst vijandig tegen den Minister van Kolonien is "gerigt. Dit ligt verre van mijne bedoeling. Ik ben de eerste om te "waarderen de rigting, die het bestuur van onze kolonien onder zijn be"stuur heeft genomen; ik stem met hem in omtrent hetgeen hij aan het "slot zijner voorlaatste rede zeide ten opzigte van den voorspoed dier "gewesten, en ik wijt geen gering deel daarvan aan zijn beleid."

Ook de heer van Nispen sprak toen, bij herhaling, in gelijken geest, en gaf te kennen, dat, indien hij voor de motie stemde, dit niet was uit wantrouwen tegen den Minister. Met zulke verklaringen zou het eene te ver gedrevene gevoeligheid zijn, wanneer hij, Minister, van deze stemming een votum van vertrouwen maakte. Hij beschouwt deze kwestie als eene op zich zelve staande zaak. 's Ministers rigting wordt dagelijks in het openbaar bestreden; hij heeft slechts één antwoord daarop: de ondersteuning der Volksvertegenwoordiging. Hij genoot die tot dusverre; moest hij die thans derven, hij zou zich niet langer met de leiding der koloniale zaken kunnen noch willen belasten. Hij verlangt echter eene grondige discussie, en hoopt dat die spoedig, bij eene voltallige Kamer, zal plaats hebben. Bij die gelegenheid zal de hoofdkwestie loopen over den *vrijen* arbeid; dan zal hij bewijzen overleggen van de misbruiken, die daarbij plaats hebben; als de Kamer dan de waarheid zal kennen, zal zij zich niet meer laten misleiden door schijn, noch op overdreven berigten afgaan. Hij doelt hierbij ook bepaaldelijk op de berigten, onlangs nopens Cheribon verspreid. Zijne rigting is die, welke hij nu vóór zeven jaren, toen hij in het vaderland terugkeerde, blootlegde in een geschrift; daar werd door hem gezegd: "Ik bepaal mij voor het oogenblik tot de verklaring, dat ik van gevoelen ben, dat, zoolang de Nederlandsche schatkist regtstreeksche geldelijke bijdragen uit de koloniale middelen evenmin ontberen kan, als de Nederlandsche handel en scheepvaart de welvaart en bedrijvigheid, die door het thans bestaande stelsel verspreid worden, ik in 's lands vergaderzaal mijne stem zal verheffen tegen het verlaten van beginselen, waardoor, naar mijne overtuiging, eenig en alleen dit tweeledig doel kan worden bereikt, zonder echter van eene aan onze bescherming en zorgen toebetrouwde bevolking meer te willen vergen, dan met haar geluk en hare welvaart bestaanbaar is; — dat ik alle overdrijving zal bestrijden en ijverig medewerken, om beradene, nimmer stilstaande vooruitgang en verbetering, met zaakkennis en beleid daargesteld, opregtelijk te bevorderen; ofschoon ik daardoor niet geacht wensch te worden onvereenigbare stelsels te willen overeenbrengen. In dit opzigt maak ik de volgende woorden van onzen geleerden landgenoot, den Hoogleeraar Opzoomer, gaarne tot de mijne: "De verschillende elkander be"strijdende stelsels te vereenigen, is de altijd mislukte poging geweest van "het eclekticisme. Maar wil men op den weg van het volksgeluk noch "bestendig voorthollen, noch somtijds in diepen slaap liggen, om dan we"der nog driftiger voort te hollen; wil men, met langzamen en zekeren "tred, rustig voortgaan, en stelt men zich de geneigdheid om te behou"den met het talent om te verbeteren als het ideaal van den Staatsman "voor; het is alleen de methode der ervaring, die zulk een ideaal doet "bereiken.""

Aan die beginselen, zegt de Minister, kunnen zijne daden getoetst worden. Hij herinnert hoe hij in 1826 in deze Kamer aanwezig was, bij de beraadslaging over eene leening voor de Oost, en dat toen ernstig besproken werd het denkbeeld, om Java, dat met een calamiteusen polder werd vergeleken, te verkoopen. Toen hij twintig jaren geleden optrad, geloofden weinigen aan de mogelijkheid, dat de finantien konden gered worden; zijne hoop en zijn vertrouwen bestonden echter in de productieve kracht van Indië. Later heeft zich dit verwezenlijkt, en hij heeft de bevestiging van dit zijn vertrouwen erlangd, tijdens hij in die gewesten eene hooge betrekking vervulde; hij werd daar nader in versterkt, toen hij, op zijn terugkeer naar het vaderland, Britsch Indie bezocht, en daar de werking van het tegenovergestelde beginsel gadesloeg. Sedert zijn de koloniale baten aanmerkelijk toegenomen; zij hebben in staat gesteld om een aanzienlijk deel onzer openbare schuld af te lossen, en er zullen thans uit die baten spoor- en waterwegen worden aangelegd. Laten wij dus behouden wat wij bezitten. Hij is overtuigd, dat er nog veel te doen overblijft, dat wij pligten te vervullen hebben jegens Moederland en Kolonien, en dat de welvaart der Indische bevolking moet worden bevorderd. Zie daar het programma, waarover de Minister de uitspraak der Kamer inroept, waarmede hij staan of vallen zal; hij wil zich nog een leven vol zorgen en opofferingen getroosten, trots alle miskenning; maar zijne overtuiging verzaken, zal hij voor niemand en voor niets.

De heer DUYMAER VAN TWIST (voor zooverre hoorbaar) ving aan met enkele punten uit de rede van den Minister te beantwoorden, voor zoover hij die had kunnen opvangen. Zoo verdedigde hij de Commissie ten aanzien van het verwijt, dat zij geene nadere inlichtingen van den Minister had gevraagd. Hij geloofde niet dat de Minister zich op een votum van de Kamer, tot adhaesie aan de door hem blootgelegde beginselen, kan beroepen, omdat men ook letten moet op hetgeen er vroeger is voorgevallen, en op de vooruitzigten die gegeven zijn tot regeling van de zaak der suikercontracten bij de wet; ook verdedigde hij de conclusie van het rapport der Commissie tegen de onderscheidene gronden door den Minister aangevoerd, en hij lichtte daarbij toe welke zijne meening omtrent eene regeling bij de wet in vroeger en later tijd geweest is. Zijne slotsom daarbij is, dat hij tot de overtuiging is gekomen, dat er zonder wettelijke regeling geen waarborg hoegenaamd bestaat. Hij ziet geene zwarigheid tegen zoodanige wettelijke regeling, omdat volgens het Regerings-Reglement de Gouverneur-Generaal toch altijd in dringende omstandigheden op zich zelf handelen kan; zoodat de Gouverneur-Generaal dan ook niet dan in dringende omstandigheden onder nadere goedkeuring des Konings, afwijken zou. Hij geeft ook eenige opheldering nopens hetgeen door den Minister ten opzigte der hout-contracten is gezegd. Het was voor het eerst dat men die zaak wenschte te ondernemen, terwijl er geheele onzekerheid omtrent den uitslag bestond. Spreker ging daarop over eenige bedenkingen aan het oordeel der Kamer te onderwerpen, betreffende het onderwerp dat de Kamer thans bezig houdt, bepaaldelijk in verband met de voorschriften van het Regerings-Reglement. Er bestaan in Indië *twee* soorten van industrie: de Gouvernements- en de particuliere industrie. Over de eerste handelt art. 56, daar bestaat geen twijfel over. Maar nu zegt art. 60 Regerings-Reglement: "de Gouverneur-Generaal moedigt den handel, de nijverheid en den landbouw aan" enz. Waarover handelt dat artikel? Niet over de Gouvernements-industrie, maar waarover dan anders dan over de particuliere? Tegen die stelling wordt aangevoerd de geschiedenis van art. 60. Men wijst op het amendement Elout, dat niet werd aangenomen. Het feit is juist, maar ook de conclusie? Waarom werd het niet aangenomen: wat werd tegen de uitdrukking *bijzondere personen* aangevoerd? Hij beroept zich daarbij op hetgeen de toenmalige afgevaardigde van Alkmaar, de heer Rochussen, destijds in het midden gebragt heeft. Daaruit blijkt dat het bezwaar tegen dat amendement daarin gelegen was, dat door de uitdrukking *bijzondere personen*, maatschappijen en inlanders zouden worden uitgesloten. Dat bezwaar is niet geheel ongegrond. Nu slaat het artikel op allen, dat is op maatschappijen, op Europeanen en op inlanders. Het slaat op de geheele particuliere industrie, in tegenstelling van de Gouvernements-industrie. Ziedaar het voorschrift, der wet; en wat is er nu van de regeling in verband met dat voorschrift? Volgens de Memorie van Toelichting zal ten opzigte van de Gouvernements-cultures de onzekerheid een einde nemen, en deze daardoor een nieuw tijdperk van zekerheid, ontwikkeling en bloei te gemoet gaan. Spreker neemt dit aan, maar nu de *vrije* cultuur en industrie? Heeft die minder behoefte aan zekerheid om zich te kunnen ontwikkelen en om te bloeijen, vooral na hetgeen in de laatste tijden gebeurd is? De Minister wil onzijdigheid ten opzigte van de vrije cultuur en industrie. In Indië wordt die onzijdigheid door vernietiging geïnterpreteerd. Maar ook onzijdigheid in den striktsten zin van het woord is ongeoorloofd. De wet schrijft aanmoediging voor; geen aanmoediging van verborgen dwang, maar aanmoediging van wezenlijk *vrije* industrie. En nu vraagt spreker niet te veel; geen aanmoediging in protectionnistischen zin, maar hij vraagt dat men althans beginne met de grondslagen vast te stellen, waarop de particuliere industrie zal mogen gedreven worden, en dat men voortdurend de hinderpalen trachte uit den weg te ruimen en de misbruiken te weren die aan de ontwikkeling der particuliere industrie in den weg staan. Die grondslagen hadden z. i. behooren gelegd te worden te gelijk met de grondslagen der Gouvernements-industrie. En bij die grondslagen hadden ook de belangen van 's lands kas niet uit het oog moeten worden verloren. Nu dit niet geschied is moedigt men niet alleen de particuliere industrie niet aan, maar men brengt haar een nieuwen slag toe juist door de Gouvernements-industrie op alle wijzen te koesteren en te bevorderen, en de vrije industrie aan haar lot en aan eene quasi-onzijdigheid over te laten, die in den grond niets dan vijandschap is.

Spreker komt nu tot zijn tweede gedeelte, tot art. 56 van het Regeringsreglement, dat handelt over de Gouvernementscultures. Hij stelt zich hier twee vragen voor: *a.* welke is de rigting, voorgeschreven in art. 56 van het Regerings-reglement, in verband met art. 60; *b.* op welke wijze moet in die rigting worden voortgegaan?

Wat het *eerste* punt betreft: welke is de rigting, voorgeschreven in art. 56 van het Regerings-reglement in verband met art. 60 van hetzelfde reglement? Art. 60 zegt: "De Gouverneur-Generaal moedigt den handel, de nijverheid en den landbouw aan, en zorgt ook, ter bevordering hiervan, voor het aanleggen of in stand houden van markten (passars)", en art. 56, 6e alinea, zegt: "dat alzoo worde voorbereid eene regeling, steunende op vrijwillige overeenkomsten met de betrokken gemeenten en personen, als overgang tot eenen toestand, waarbij de tusschenkomst des bestuurs zal kunnen worden ontbeerd." En is het nu niet duidelijk, dat de rigting van het Regerings-reglement is naar de vrije cultuur en industrie? Die vrije cultuur moet *dadelijk* aangemoedigd worden, niet eerst later; zij moet zich ontwikkelen naast de dwangcultuur, zoo lang die nog bestaat. En de dwangcultuur? Zij moet ten slotte overgaan in een toestand, waarbij de tusschenkomst des bestuurs zal kunnen worden ontbeerd. In de vrije industrie ligt de toekomst; naar de vrije industrie is de rigting van het Regerings-reglement. Dat was ook het gevoelen van den man, die als den grootsten voorstander van het cultuurstelsel bekend stond. Vooral in het laatste tijdperk van zijn leven heeft hij niet eenmaal, maar herhaaldelijk, niet in het geheim, maar in het openbaar, in deze Kamer erkend, dat het cultuurstelsel was eene afwijking van de goede beginselen, die ook in Indie gelden, en dat men met voorzigtigheid tot die goede beginselen moest terugkeeren. Waren wij, zegt spreker, het hierover slechts eens, hij voorwaar behoort niet tot de driftige hervormers, die de koloniale politiek van den eenen tak der wetgevende magt op den anderen wenschen over te brengen. Maar dit moet vaststaan, waar men heenwil, en dat doel moet men met voorzigtigheid en beleid trachten te bereiken. Hij zegt, men moet den vrijen arbeid *invoeren*. Maar in den eigenlijken zin van vrijen arbeid en vrije industrie is dit onzin. Die laten zich niet invoeren, die moeten zich van zelve ontwikkelen, maar men moet haar een terrein geven, waarop zij zich kunnen ontwikkelen, en dat terrein vindt men niet op den weg der onzijdigheid.

En wat nu het *tweede* punt betreft, op welke wijze moet in die rigting worden voortgegaan? Spr. let eerst op de vijf eerste alinea's van art. 56, en daarna op het zesde. Die vijf eerste alinea's zijn niet allen even duidelijk en bepaald. Maar de algemeene strekking is duidelijk en doeltreffend. De algemeene strekking is om de oorzaken weg te nemen van den tegenzin, die bij de bevolking tegen de gedwongen cultures bestaat. Die oorzaken zijn o. a. dat aan de bevolking somtijds te veel gronden worden ontnomen, dat somtijds èn over de gronden èn over den arbeid willekeurig beschikt wordt, zonder billijkheid en zonder eerbiediging van bestaande regten en gebruiken; dat de arbeid veelal slecht betaald wordt. Die voorschriften, erkent spreker, zijn *positief;* zij *moeten* worden opgevolgd.

Maar nu de 6de alinea, die straks is aangeduid. Er zijn er, die beweren dat niet meer mag gedaan worden om het doel, dat de zesde alinea voorschrijft, te bereiken, dan hetgeen in de vijf eerste wordt voorgeschreven. Dat zou de beteekenis zijn van *alzoo*. Daarvan zou het gevolg zijn, dat, wanneer men een uitstekend middel vond om den overgang te bevorderen, dat door iedereen werd goedgekeurd, men het niet zou mogen aanwenden, omdat het niet in de vijf eerste alinea's is opgenoemd en dus niet onder "alzoo" was begrepen. Maar is dat gevoelen in redelijkheid aannemelijk? Neen, want, naar spr. meent, zijn de vijf eerste alinea's *enunciatief* en niet *limitatief*. Daarbij komt, dat bij die interpretatie, de zesde alinea doelloos zoude zijn. Zij zou geheel kunnen vervallen, en hetzelfde zou regtens zijn. Maar nu de wetgever zijn doel heeft aangegeven is het niet aannemelijk, dat hij *andere* middelen zoude hebben willen uitsluiten. Zijn besluit is alzoo: 1°. dat de rigting van het Regeringsreglement is naar de vrije industrie, ook voor de thans nog bestaande Gouvernements-industrie; 2°. dat het Regeringsreglement in art. 56 voor die rigting eenige voorschriften geeft, zonder dat het daardoor andere voor goed erkende middelen heeft willen uitsluiten, om het voorgestelde doel te bereiken.

En, vestigen wij nu het oog op de regeling des Ministers, in verband met art. 56, wat vinden wij dan? Volgens art. 56 is het de Gouverneur-Generaal, die zorgt en handelt. Wel is waar, in overeenstemming met de bevelen des Konings: maar volgens de regeling regelt de Minister alles tot in de geringste bijzonderheden. Wat heeft hij ook anders te doen, dan de namen en cijfers in te vullen in de bijgevoegde model-contracten? Is dat de bedoeling en de geest van art. 56? Volgens art. 56 is het vooral, ik zou haast zeggen uitsluitend, het belang van de bevolking, dat op den voorgrond staat. En volgens de regeling van den Minister? Spr. gelooft, dat men de waarheid niet te kort doet, wanneer men zegt, dat daarbij in de eerste plaats de belangen der suikercontractanten, vervolgens die van den Staat en in de laatste plaats die der bevolking in aanmerking zijn gekomen. Voldoende moge het zijn enkele voorbeelden tot staving aan te stippen. Is bij de bepaling, dat het 4/5 van de Sawas, dat ter beschikking der bevolking moet blijven, *districtsgewijze* zal worden berekend, het belang der bevolking in het oog gehouden? Is dit geschied bij de uitzonderingen op het beginsel, dat eene fabriek niet meer dan 400 bouws zal hebben? Of wel misschien bij de bepaling, dat de sloten en de wegen daaronder niet zijn begrepen? Of mogelijk bij de bepalingen omtrent het plantloon, dat zoo al, zeker niet noemenswaardig is verhoogd? Of zou het zijn bij het behoud van het verderfelijk stelsel der cultuur-procenten? Of is het geschied bij de bepalingen omtrent het zoogenaamde fixum van levering? Of welligt bij het verbod om boven den gedwongen aanplant, tegen ruime belooning, vrijwillig te doen planten? Maar daarenboven, de dwang is in geen opzigt verminderd, maar vermeerderd bij het rietsnijden. Bij de geheele regeling komt dan ook niets voor, dat zou kunnen voorbereiden de regeling, steunende op vrijwillige overeenkomsten. Over tien jaren voor de oude, en over twintig jaren voor de nieuwe contracten, zal men op dien weg geen stap zijn verder gekomen. En dat gansche stelsel nu zal niet worden ingekrompen, maar uitgebreid! Uitgebreid zal het worden overal waar eene geschikte gelegenheid voor suiker-industrie bestaat. Zal daardoor de vrijwillige industrie worden aangemoedigd, of zal haar alle gelegenheid om zich te ontwikkelen, worden ontnomen?

En nu nog een woord over de vraag: of de regels voor de uitgifte van cultuurcontracten in het algemeen en van suikercontracten in het bijzonder, behooren geregeld te worden bij de wet? Met het oog op art. 59 Grondwet is eigenlijk de vraag deze: bestaat daaraan behoefte? In algemeenen zin is eigenlijk die vraag reeds bevestigend door de drie takken der Wetgevende Magt beantwoord. Want wat zijn de voorschriften van art. 56, Regeringsreglement, anders dan regels, die de Gouverneur-Generaal bij de uitgifte van cultuur-contracten moet volgen?

Maar zijn die regels voldoende? Spr. is volstrekt geen onbepaalde lofredenaar van art. 60, maar hij meende toch, dat, wanneer zijne opvatting van art. 56 in verband met art. 60 juist was, de behoefte in den zin der Grondwet niet wel konde worden erkend. Doch toen hij hier stellingen hoorde verkondigen en in Indie daden zag plegen, naar zijne meening in lijnregten strijd met art. 56 regeringsreglement en art. 60 Grondwet, en die hij toch moest aannemen, dat geacht werden met die artikelen in overeenstemming te zijn: toen is hij gekomen tot de overtuiging, dat, wanneer men meende met die artikelen te gelijker tijd zwart en wit te kunnen bewijzen, er behoefte bestond aan het stellen van nieuwe regels. En de nieuwe regeling, thans aan onze behandeling onderworpen, heeft hem in zijne meening bevestigd.

Ten slotte alleen nog deze opmerking. Wanneer Spr. èn bij deze discussie èn als lid der commissie gemeend heeft in eene beoordeeling te treden van vele speciale bepalingen dezer regeling, dan is dat geenszins, dat hij zoude verlangen, bij de regels, door de wet te stellen, in al die bijzonderheden te treden. Alleen de algemeene beginselen wil hij op wettelijke grondslagen geregeld zien. Maar er is onderscheid, dus eindigt Spr. zijne rede, tusschen de wetgevende magt, die hare grenzen heeft, en het regt van contrôle der vertegenwoordiging op de daden van het bestuur, aan welke contrôle geene dier daden onttrokken is.

De MINISTER VAN KOLONIEN treedt in eene korte beantwoording der rede van den heer Duymaer van Twist. In de eerste plaats zeide die Spreker dat hij de woorden van den Minister heeft moeten opvangen. Maar zoo niet ware afgeweken van de gewoonte om schriftelijk inlichting te vragen, dan had niemand noodig gehad 's Ministers woorden op te vangen. In de tweede plaats werd door dien Spreker gezegd, dat de Minister het votum over de begrooting in December 1859, zou hebben beschouwd als eene adhaesie aan zijne rigting. Dit is niet zoo. Hij heeft zijne rede niet meer voor zich, maar ieder die zijne rede gehoord heeft, zal weten dat hij alleen gezegd heeft, dat het niet overdreven was wanneer hij dat votum beschouwde als eene berusting in zijne daden. De heer van Twist heeft thans de reden opgegeven waarom nu de regeling bij de wet *moet* geschieden, terwijl dit in 1859 *kon* geschieden. Die reden komt eigenlijk daarop neder, omdat de Minister niet in zijne rigting is. De gevolgtrekking is: nul n'a raison que nous et nos amis. Nog heeft die er op gewezen dat het te veel was van den Minister om zulke gedeleerde voorschriften aan den Gouverneur-Generaal te geven. Maar is dezelfde weg gevolgd als vroeger. Bovendien, de heer van Twist h er zelf op gewezen, in dringende omstandigheden wordt door den G vernour-Generaal op zich zelf gehandeld. Maar wat zijn dringende standigheden; wat zij in het oog van den een zijn, zijn zij in de oo van anderen niet. — De Minister geeft toe dat de heer van Twist, Gouverneur-Generaal, wel kan gedaan hebben om de houtcontracten publiek uit te besteden, omdat er geene concurrentie was. Hij heeft dit ook niet afgekeurd, maar alleen aangevoerd als een bewijs, dat uitbding niet altijd mogelijk is. — Wat het fixum betreft, gelooft de Min dat de afgevaardigde de zaak niet zoo goed inziet als zij wel is. H mogelijk dat zij hem zoo is voorgedragen door hen, die er vro enorme sommen mede verdienden, maar die voorstelling is onjuist. Wat de zaak zelve betreft, er zijn twee soorten van industrie: de vernements en de particuliere industrie. De Minister verlangt hier echter geene speciale discussie te voeren. Hij zou anders nu reeds argumenten van den heer van Twist kunnen ontzenuwen, maar hij het beter dit groot beginsel later afzonderlijk te behandelen dan nu loops. Bij die gelegenheid zal hij zich onbeschroomd en grondig trent dit beginsel verklaren. — De heer van Twist zeide ook, dat o digheid ten deze is vernietiging der vrije cultuur; maar kan die onzi heid ook niet strekken tot vernietiging der gouvernements-cultuur. — de kwestie over het verband tusschen de artikelen 56 en 60 van het gerings-reglement betreft, de Minister zal deze zaak gaarne later bes ken. En wat ten slotte de regeling zelve betreft, de bezwaren daarte zijn door de minderheid reeds overtuigend beantwoord. Zoo als hij ter reeds gezegd heeft, bij wensecht hieromtrent eene speciale discus waarop hij zich zal voorbereiden.

De heer VAN NISPEN VAN SEVENAER (onhoorbaar) verdedigt het st punt, waarvan de Commissie is uitgegaan. De Kamer heeft vroeger klaard, dat zij de regeling verlangde bij wet, en nu geschiedt dit bij sluit. Het was dus voor de Commissie de vraag: of die regeling was, en zij heeft gemeend die vraag ontkennend te moeten beantw den. Er bestond dus voor de Commissie geene reden om der Kamer te raden van haar vroeger votum af te wijken, en spreker ziet voor zelf ook geene reden om op dat votum terug te komen.

De heer VAN HOËVELL zegt, dat de taak der Commissie zeer gemalijk is gemaakt en die van hem in het bijzonder. Het verslag to niet aangevallen. De heer van Twist heeft reeds zoo helder en duid uiteengezet hoe deze regeling van den Minister in strijd is met de dat hij daarover thans het woord niet zal voeren; hij zal den Ministe deze discussie niet hard vallen, maar hij acht het toch pligt een punten te bespreken, waaromtrent de Minister gemeend heeft grieve hebben. De Minister is van meening dat wat gebeurd is in Mei en thans door de Commissie is voorgesteld, voor hem zeer verrassend e denkbaar is, na hetgeen er in December bij de begrooting gebeur Reeds in Mei heeft de Minister zijne bevreemding kenbaar gemaa gevraagd, als men van meening was dat de regeling bij de wet n geschieden, waarom de Kamer dan niet bij de begrooting hare me heeft gezegd. Toen is den Minister hiervan de oplossing gegeven. dachten dat de Minister als hij eens aan het werk zou zijn, zou in dat regeling bij de wet noodzakelijk was. Maar toen was de Minister o van een ander kabinet, en had hij naast zich een minister van finan die reeds veel vroeger, als lid der Kamer, een voorstel had gedaan denzelfden inhoud als thans wordt voorgesteld. Maar in Mei, wien h Minister toen naast zich?

Tot zijn leedwezen is de Minister-president thans niet aanwezig. doet hem leed; maar hij zal toch zeggen wat hij voornemens was in midden te brengen. De Minister-president zal lezen wat spreker zegt en er welligt later op antwoorden. Spreker zegt, dat deze reg is eene huldiging van het koloniaal stelsel: virtus post nummos. D het stelsel van den president-Minister. Toen hij lid der Kamer was, hij, als jong Indisch specialiteit, bij meer dan eene gelegenheid, dat sel breedvoerig ontwikkeld. Hem is toen voorgehouden, dat zijn s was: virtus post nummos, en nu ziet spreker eene huldiging van dat sel in deze regeling. Nu zegt spreker niet, dat de Minister, toen hij het werk ging, plan heeft gehad eerst te zorgen voor de particuliere langen. Integendeel, hij gelooft, dat de Minister het oog heeft geha de belangen der schatkist.

Maar juist omdat deze zaak niet geregeld is bij wet en de Mi alleen moest afgaan op adviezen van particulieren, daarom was de ning dat hier die particuliere belangen het meest in het oog ware houden, niet zoo geheel ongegrond. Wanneer de Minister meent, d Commissie ten onregte handelt, door thans voor te stellen de handh van het besluit van Mei, dan herinnert de Minister zich niet goed wat toen is voorgevallen. Reeds in December was het gebleken d meening der meerderheid op een na was: regeling bij de wet. Een verwijt aan de Commissie is, dat nu niet het verslag, vóór het ge werd, aan den Minister is gezonden om hem de gelegenheid te geve te beantwoorden. Maar hier is dezelfde weg gevolgd van vroeger. herinnert slechts aan de zaak van het drukpersreglement. Toen zijn zeer de stukken onderzocht, het verslag is opgemaakt, gedrukt, conclusie is in discussie gekomen. Dat verwijt is dus ongegrond. eigenlijken aanval op het verslag heeft spreker niet gehoord. Hij h wenscht dat de Minister het verslag paragraafsgewijze had gevolgd, had het hem een genoegen geweest den Minister te volgen en het ve te verdedigen. Door den heer Duymaer van Twist zijn enkele bezw die de Minister tegen het verslag had, voldoende opgehelderd, zood taak der Commissie kan gerekend worden te zijn geëindigd, tenzij lid der Kamer nog opheldering mogt verlangen.

De MINISTER VAN KOLONIEN zegt, dat, na de toelichting van den van Twist, waarom hij verlangt regeling bij de wet, en wel daa omdat daardoor tevens de vrije arbeid zal geregeld worden, — naar meening, de stemming der Kamer niet zoo onverschillig meer is. D voor de conclusie stemt, stemt voor den vrijen arbeid, zoo als de Duymaer dien begrijpt. Daarom acht hij die stemming niet meer onverschillig. Aan den heer Duymaer moet de Minister nog antwoo dat hij niet in overweging heeft gegeven in de regeling te berusten; om de stukken ter griffie neder te leggen, ten einde de Kamer in legenheid te stellen, het initiatief te nemen, om iets anders te doen eene ijdele verklaring af te leggen. Dan heeft elk lid de gelegenheid wet te ontwerpen; dan zal men zien wat er van die grondslagen is; dan zal de Kamer ook, wanneer zij de verantwoording van een votu zich neemt, niet uit het oog verliezen, wat hier vóór 34 jaren gesp is, toen Java is vergeleken met een calamiteusen polder.

De heer VAN VOORTHUYSEN merkt op, dat het hier een groot beg de ontwikkeling der vrije cultuur geldt. Bij deze gelegenheid heeft zich beroepen op het gezag van hoogleeraren en andere autoriteiten. noopt hem om ook het gezag van andere hoogleeraren en staatshuish kundigen te doen kennen. Hij beroept zich op de meening van verschil hoogleeraren, die voor het vrije cultuurstelsel gestemd zijn en in dien hebben geschreven. Hij wijst daarbij op de woorden van den hoogge den man, die zich door zijne practische beschouwingen onderscheidt, dat de President-Minister zich met genoegen bij eene vorige gelegen bij de behandeling der spoorwetwet, heeft beroepen op het *Handboek praktische Staathuishoudkunde*, op den hoogleeraar Vissering, die in Handboek betoogt, dat de Indische maatschappij tot haar natuurlijk moet worden opgeleid, en die er tevens de aandacht op vestigt, de vrije arbeid al meer en meer gunstig werkt. Hoezeer spreker in tegen het voorstel van den heer Wintgens gestemd heeft, omdat hij nog niet behoorlijk was ingelicht, schroomt hij thans niet voor de clusie van het rappert der commissie te stemmen. Al hetgeen hij dien tijd heeft vernomen, heeft hem in zijne meening versterkt, eene poging moet worden aangewend om tot het goede stelsel te ger Hij schroomt niet ten deze de Engelsche staatkunde tot de onze te ken. Reeds in 1850 heeft Lord John Russell te kennen gegeven dat de kolonien zoo veel magt geven moet als noodig mogt zijn om hare gen zaken te regelen, waarvan die Minister toenemende welvaart wachtte, terwijl hij zich steeds zou verheugen in de gedachte tot heil wereld daartoe te hebben medegewerkt.

De heer VAN NISPEN heeft den Minister nog nader beantwoord.

De heer MIJER vraagt thans het woord, maar wegens het vergevorde uur wordt de voortzetting dezer beraadslaging bepaald op morgen, dag, ten 11 ure.

In het begin der zitting heeft de Voorzitter medegedeeld, dat zijn gekomen de volgende wetsontwerpen: 1°. omtrent de Maatschappij van Weldadigheid; 2°. bekrachtiging van provinciale belastingen; 3°. vaststelling der begrooting voor de landsdrukkerij voor 1861; en 4°. begrooting voor de gestichten Ommerschans en Veenhuizen.

Door de afdeelingen zijn benoemd tot rapporteurs: 1°. over Hoofdstuk XII en de wet op de middelen, de heeren Wintgens, van Goltstein, Thorbecke, van Bosse en Meeussen; 2°. koloniaal batig slot, de heeren van der Linden, van Heukelom, van Hoëvell, van Bosse en Duymaer van Twist; en 3°. afschaffing der slavernij in West-Indien, de heeren: Voorthuysen, Heemskerk Bz., Olivier, Betz en Gevers Deynoot.

GEDRUKT TER DRUKKERIJ VAN HET ALGEMEEN HANDELSBLAD.